

జాగృతి

కలి 5124 - శ్రీ శుభకృత్ కార్తీక జనమశషస్తి
14 - 20 నవంబర్ 2022

వెల: ₹15/-

జంగిల్లో జలియన్‌వాలా బాగ్

మాన్ గడ్

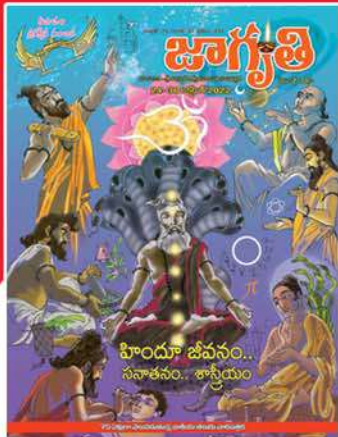
ఆ మృతులంతా ఇల్లు గిరిజనులే. పురుషులు, వారిలో
వృద్ధులు, పసివారు, స్త్రీలు ఎవరినీ వదిలిపెట్టలేదు.

జాగృతి చందాను చెల్లించడానికి పక్కనున్న క్యూఆర్.కోడ్‌ను మీ మొబైల్‌తో స్కాన్ చేయండి. లేదా <http://payit.cc/S18970> అని బ్రౌజర్‌లో టైప్ చేయండి.

75 ఏళ్లుగా వెలువడుతున్న జాతీయ తెలుగు వారపత్రిక

ఆసక్తి కలిగించే విశ్లేషణలు.. జాగృతపరిచే కథనాలు..
చైతన్యం నింపే వాస్తవాలు.. స్థూర్తిని నింపే రచనలతో
ఇప్పుడు జాగృతి వారపత్రిక మరింత కొత్తగా మీ ముందుకు వస్తున్నది.

రండి..
జాతీయభావాల వేదిక
జాగృతి చందాదారులుగా
చేరుదాం.. చేర్చుదాం!

ఏప్రిల్ 1, 2023 తేదీ నుండి జాగృతి వార్షిక,
5 సంవత్సరాల చందా పెరగనున్నది. ఆ లోగా
చందా కట్టేవారికి పాత ధరలే వర్తిస్తాయి
త్వరపడండి...

జాగృతి చందాను ఆన్‌లైన్‌లో పంపుటకు కిందనున్న క్యూఆర్. కోడ్‌లను
మీ మొబైల్‌తో స్కాన్ చేయండి.. లేదా లింక్ ద్వారా చందా చెల్లించండి!

ఒక సంవత్సర చందా రూ.650/-
<http://payit.cc/S18970>

Jagriti Bank A/c details :

Jagriti Prakashan Trust,
A/c No.920010061405325,

Axis, Kothapet Branch, Hyderabad.

IFSC : UTIB0002157, PAN : AAATJ3829L

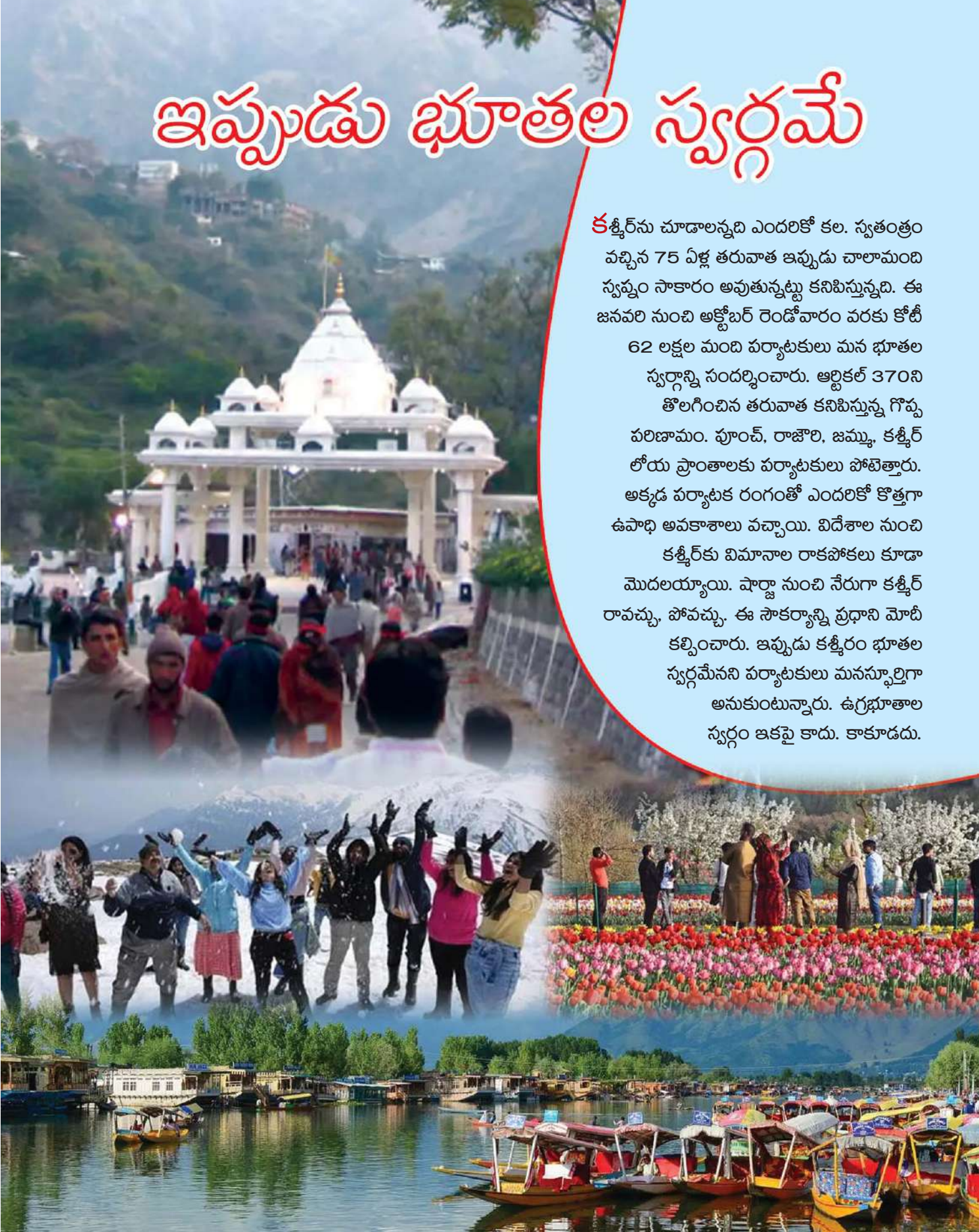
ఐదు సంవత్సరాల చందా రూ.3000/-
<http://payit.cc/S18973>

3-4-228/4/1, Kachiguda, Hyderabad-500027.

Ph : 040-27561453, 9959997013. email : jagritiweeklysub@gmail.com

ఇప్పుడు భూతల స్వర్గమే

కశ్మీర్ను చూడాలన్నది ఎందరికో కల. స్వతంత్రం వచ్చిన 75 ఏళ్ల తరువాత ఇప్పుడు చాలామంది స్వప్నం సాకారం అవుతున్నట్టు కనిపిస్తున్నది. ఈ జనవరి నుంచి అక్టోబర్ రెండోవారం వరకు కోటీ 62 లక్షల మంది పర్యాటకులు మన భూతల స్వర్గాన్ని సందర్శించారు. అర్బికల్ 370ని తొలగించిన తరువాత కనిపిస్తున్న గొప్ప పరిణామం. పూంచ్, రాజౌరి, జమ్ము, కశ్మీర్ లోయ ప్రాంతాలకు పర్యాటకులు పోటెత్తారు. అక్కడ పర్యాటక రంగంతో ఎందరికో కొత్తగా ఉపాధి అవకాశాలు వచ్చాయి. విదేశాల నుంచి కశ్మీర్కు విమానాల రాకపోకలు కూడా మొదలయ్యాయి. షార్జా నుంచి నేరుగా కశ్మీర్ రావచ్చు, పోవచ్చు. ఈ సౌకర్యాన్ని ప్రధాని మోదీ కల్పించారు. ఇప్పుడు కశ్మీరం భూతల స్వర్గమేనని పర్యాటకులు మనస్ఫూర్తిగా అనుకుంటున్నారు. ఉగ్రభూతాల స్వర్గం ఇకపై కాదు. కాకూడదు.

Printed & Published by **Nagol Sreenivas Reddy** on behalf of **Jagriti Prakashan Trust** and printed at Kala Jyothi Process Ltd, CFC 1&2, Raviryal, Maheswaram, Rangareddy - 501 359. And published at Jagriti Bhavan, 3-4-228/4/1, Lingampalli, Kachiguda, Hyderabad - 500 027.

Editor : Dr. Goparaju Narayana Rao.

సర్క్యులేషన్ వివరాలు, ఫిర్యాదులు, వ్యాపార ప్రకటనల వివరాల కోసం
(ఉ॥11 నుండి సా॥ 6 గంటల మధ్య) సంప్రదించండి.

జి. తుకారాం సర్క్యులేషన్ మేనేజర్ 040-27561453/9959997013

జాగృతి చందా - సూచనలు

5 సం॥ల చందా రూ.3000, సంవత్సర చందా రూ.650, విడి ప్రతి రూ.15

- ✦ అద్రుసులో పేరు, ఇంటి నెం., గ్రామం, మండలం, జిల్లా, పిన్ కోడ్, మొబైల్ నెం. సమగ్రంగా ఉండాలి. లేకుంటే కంప్యూటర్ ఆమోదించదు.
- ✦ తాత్కాలిక రసీదు చేరిన 15 రోజుల తర్వాత చందా నెం., ప్రారంభ తేది వివరాలు మీకు ఎస్.ఎం.ఎస్. చేస్తాం. ఆ వెంటనే సంచిక కూడా అందుతుంది. మీరు చందా నెం. నోట్ చేసుకోవాలి.
- ✦ పత్రిక అందకపోతే వెంటనే సంప్రదించగలరు. చిరునామా మారితే కార్యాలయానికి విధిగా తెలపండి.

చందా కట్టించే వారికి సూచనలు :

- ✦ చందాలు వసూలు చేసి పంపేవారు తమ పూర్తిపేరు, సెల్ నెం. రాయాలి.
- ✦ రశీదుపై చందాదారుని పూర్తి చిరునామా, పిన్ కోడ్, సెల్ నెం., ఈమెయిల్ ఉండాలి. వివరాలు jagritiweeklysub@gmail.comకు మెయిల్ చేయాలి.
- ✦ ఆన్లైన్/చెక్ ద్వారా కూడా చెల్లించవచ్చు. డబ్బు పంపాక 040-27561453/ 9959997013 నంబర్లకు తెలియజేయాలి.
- ✦ మరిన్ని వివరాలకు చందాపుస్తకంలో మొదటి రసీదు వెనుక చూడగలరు.

చందా పంపవలసిన చిరునామా :

- ✦ 3-4-228/4/1, కాచిగూడ, హైదరాబాద్-500 027.

జాగృతి బ్యాంకు ఖాతా వివరాలు :

- ✦ A/c Name & No. Jagriti Prakashan Trust, 920010061405325, Axis Bank, Kothapet Branch. IFSC : UTIB0002157, PAN : AAATJ3829L
- ✦ చెక్కు డిడిపై Jagriti Prakashan Trust అని ఆంగ్లంలో రాయాలి.

సంపాదక మండలితో సంప్రదింపుల కోసం

(ఉ॥11 నుండి సా॥ 6 గంటల మధ్య)

కె. దుర్గారెడ్డి అసోసియేట్ ఎడిటర్
కె. హరీష్ సబ్ ఎడిటర్ **9959991304**

డిజైనర్లు : సిహెచ్. కుమార్, ఎం. అనిత

ఒక జాతి మొత్తాన్ని మోసగించాలన్న కుయుక్తులు కలకాలం సాగవు. వర్తమానం కన్నుగప్పవచ్చునేమో కానీ, కాలం కన్నుగప్పడం సాధ్యం కాదు. వర్తమాన కాలం మీద ఉద్వేగాలు ఎక్కువ పనిచేస్తాయి. అలాంటి వాటి ప్రభావం నడలి, వాస్తవాలకు గొంతు రావడానికి ఎప్పుడూ కొంత సమయం అవసరమవుతూ ఉంటుంది. భారతదేశంలో మైనారిటీలకు రక్షణ లేదంటూ పాశ్చాత్య దేశాల మేధావులు, భారతీయ మేధావులు కలసి ఆడుతున్నది నాటకమేననీ, తెర వెనుక ఉన్నదంతా హిందూ వ్యతిరేకతేననీ ఇప్పుడు బయటపడుతోంది. మళ్లీ ఆ హిందూ వ్యతిరేకత అసలు రూపం భారత్ పురోభివృద్ధి పట్ల కన్నెర్ర మాత్రమేనన్న సత్యమూ బహిర్గతమవుతున్నది. భారత్ను ఎప్పటికీ వలసకాలపు భారతదేశంగానే తాము చూస్తూ ఉండాలన్న పైశాచికానందం కొందరు పాశ్చాత్యుల తలంపులో ఉండడం మరీ వికృతం. ఒకటి రెండు దుర్బటనలతోనే భారత్లో వివక్ష ఉందంటూ నిర్ధారణకు రావద్దని ప్రభుత్వం ఎప్పటి నుంచో చెబుతోంది. ఇప్పుడు ఆప్టేలియా విద్యావేత్త సాల్వటోర్ బబోనెస్ అదే విషయం కుండబద్దలు కొట్టినట్లు చెప్పారు. ఫస్ట్పోస్ట్ వెబ్సైట్కు రాసిన వ్యాసంలో దిగ్భ్రాంతికరమైన విషయాలు వెల్లడించారు.

గత ఏడాది అమెరికా కేంద్రంగా పెద్ద ఎత్తున జరిగిన డిజ్జేమ్మాంటిలింగ్ గ్లోబల్ హిందుత్వ గోష్టి ఎంతమాత్రం విద్య, విజ్ఞానాలకు సంబంధించినది కానేకాదని బబోనెస్ తేల్చిచెప్పారు. అసలు భారత్ విజయ పథంలో సాగడమే పాశ్చాత్య మేధావులలో చాలామందికి మింగుడు పడడం లేదని ఆ పాశ్చాత్య సోషియాలజిస్ట్ ఘంటాపథంగా చెబుతున్నారు. ఎందుకంటే, వలస పాలనలో భారత్ అనుభవించిన దారిద్ర్యం, వెనుకబాటుతనం అలాగే కొనసాగాలన్నది వాళ్ల ఉద్దేశం. ఆ పైశాచికానందానికి వాళ్లు రకరకాల పేర్లతో ముసుగులు తొడుగుతున్నారు. వాదాలు వినిపిస్తున్నారు. తాము హిందుత్వనే వ్యతిరేకిస్తున్నామనీ, తమది హిందూ వ్యతిరేకత కాదని డిజ్జేమ్మాంటిలింగ్ గ్లోబల్ హిందుత్వ నిర్వాహకులు ఇచ్చిన నివాదం ఎలాంటిదంటే, జియోనిజం అంటే యూదు వ్యతిరేకత కాదని అన్నట్టేనని బబోనెస్ పోలిక చెప్పారు. హిందూ

శాలివాహన 1944 శ్రీ శుభకృత్ కార్తక బహుళ షష్ఠి

ముఖపత్ర కథనం
జంగిల్లో జలియన్‌వాలా బాగ్
మాన్ గడ్

లోపలి పేజీలలో...

జాతీయం

సూనకానందం..
శునకానందం..

ధారావాహిక నవల
ఆనందమరం

- బంకించంద్ర చటర్జీ

జాగృతి

సంపాదకీయం

ఫోబియానీ, ఇస్లామిక్ ఫోబియానీ ఒకే గాటకట్టడం ఎంత అసంబద్ధమో కూడా ఆయన చెప్పారు. పాశ్చాత్య దేశాల వారి చాలామందిలో హిందూ వ్యతిరేకత ఉండవచ్చు. కానీ అది హిందువులను చూసి భయపడడమని నిర్వచించలేం. కానీ ముస్లింలను చూసి ప్రపంచంలో చాలామంది భయపడుతున్న మాట వరమ వాస్తవమని బటోనెస్ చెప్పడం నగ్గుసత్వాలు బయటపడడానికి మార్గం చూపే క్రమమేనని అనిపిస్తుంది. అసలు పాశ్చాత్య దేశాల మేధావులు తమ లక్ష్యాలు సాధించడానికి, అంటే హిందూత్వ భారత వ్యతిరేకతల ప్రచారానికి భారతదేశంలో

నిగ్గు తేలేది నిజమే

ఉండే హిందూ వ్యతిరేక మేధావులతోనే కాకుండా, ప్రపంచంలో ఉన్న భారత వ్యతిరేక ఇస్లామిస్టుల వైపు కూడా మొగ్గు చూపుతున్నారని బటోనెస్ చెప్పారు. ఇది ఆధునిక కాలపు అత్యంత సిగ్గుచేటైన కలయిక. తాత్వికతనీ, ఆధునిక ఉదారవాదాన్నీ మానవాళిని దారుణంగా దగా చేయడం కూడా.

పాశ్చాత్య దేశాలలో ఉన్న హిందూ వ్యతిరేకత భారత్ స్వాతంత్ర్యం తెచ్చుకున్న తరువాత ఐదు దశాబ్దాల పాటు కిమ్మనలేదు. ఇప్పుడు మళ్ళీ పెట్రేగిపోవడానికి ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ఉన్న ఇస్లామిస్టులకీ, పాశ్చాత్య మేధావులకీ మధ్య ఏర్పడిన అవినాభావ బంధమే మూలమని ఆయన చెప్పారు. లీసెన్బర్, టాకొంటో, న్యూజెర్సీలలో ఇటీవల జరిగిన హిందూ వ్యతిరేక అల్లర్లకు అసలు కారణాలు ఈ రెండు వర్గాల కలయికలో ఉన్నాయని కూడా బటోనెస్ చెప్పారు. ఆగస్ట్ లో జరిగిన టీ 20 మ్యాచ్ లో భారత్ గెలవడంతో లీసెన్బర్ లో (ఇంగ్లండ్) హిందూ

ఆలయాల మీద దాడులు జరిగాయి. ఇందుకు ఆర్ఎస్ఎస్, హిందూ సంస్థలు కారణమని మొదట దుమారం రేపారు. ఒకటి రెండు రోజుల క్రితం ఆ అల్లర్లలో ఆర్ఎస్ఎస్, హిందూ సంస్థల ప్రమేయం ఏదీ లేదని ట్రిటన్ మేధావులు కొందరు కాస్త ఆలస్యంగానే అయినా గట్టిగా చెప్పారు.

ఇంతకీ హిందూ వ్యతిరేక మేధావులకు ఆ వ్యతిరేకత ఎందుకు? వాళ్ల దృష్టి కోణంలో ఉన్న సెక్యులర్ చట్రంలో భారత్ లేనందుకేనట. వాళ్ల ఊహలలోని సోషలిస్టు సమాజంగా రూపొందకపోవడమట. హిందూ వ్యతిరేక ఇస్లామిస్టులతో చేయి చేయి కలిపి సాగడానికి కారణం శత్రువుకు శత్రువు మిత్రమ అన్న పోకడతోనేనని కూడా బటోనెస్ చెప్పారు. తమ లక్ష్య సాధనలో భాగంగా, అంటే హిందూ వ్యతిరేక ప్రచారం కోసం పాశ్చాత్య మేధావులు ఇస్లామిస్ట్ ఉగ్రవాదులను ఉపయోగించుకుంటున్నారు. ఇంతకీ భారతదేశంలో పెచ్చరిల్లిపోతున్న హిందూత్వ వ్యతిరేకతకు కారణం ఏమిటి? దాని గురించి కూడా చెప్పారు. బ్రిటిష్, పోర్చుగీస్, లేదా ఫ్రెంచ్ వలస పాలనాకాలంలో రాసిపెట్టిన పాఠ్యపుస్తకాల నిండా వాళ్లు నింపినదే హిందూ వ్యతిరేకతే కదా! ఈ పాఠాలు ఇచ్చిన ఆలోచనా ధోరణి దేశ విభజనలో అంత హింసకు ప్రోత్సహించింది.

భారతదేశం పేదరికంలో మగ్గిపోతోందని ఒక వైపు గగ్గోలు పెడుతూనే రెండో వైపున ఆ పేదరికం, వెనకబాటుతనం అలాగే ఉండిపోవాలని కోరుకునే మనస్తత్వం ఆధునిక యుగపు మహా మోసం. ముస్లింల విషయంలోను ఇదే వ్యూహం కనిపిస్తుంది. వివక్షతో వాళ్లు వెనకపడ్డారని గోల చేస్తూనే, ఆ వెనకబాటు తనం నుంచి వాళ్లు బయటకు రాకుండా జాగ్రత్త పడుతున్నారు. ఇది ఈ మేధావులు చేస్తున్న పని. ఇదీ హిందూ వ్యతిరేకత అసలు రూపం. దీనిని ఉన్నాదంలో మునిగి ఉన్న ముస్లింలు గుర్తించాలి. అంతకంటే ముందు, మానవత్వానికి మాయని మచ్చ వంటి వైఖరితో వ్యవహరిస్తున్న పాశ్చాత్య మేధావుల ఉచ్చు నుంచి దేశవాళీ మేధావులు బయటపడాలి. మేధస్సును కిరాయికిచ్చే తత్వం వీడాలి.

14 నవంబర్ 2022, సోమవారం

అసతో మా సద్గమయ తమసో మా జ్యోతిర్గమయ మృత్యోర్మా అమృతంగమయ - బృహదారణ్యకోపనిషత్

34వో

కథ

సంఘం శరణం

గచ్చామి

- మత్తి భానుమూర్తి

ధర్మశాస్త్రం

అత్యంత 'ఖరీదైన' ఉపఎన్నిక! (తెలంగాణ)
ఉత్తరాంధ్ర అభివృద్ధికి మోదీ బాసట (ఆంధ్రప్రదేశ్)
రాజ్ భవన్ లో ఆ ఇద్దరి రాజకీయం (జాతీయం)
హిందుత్వం లేని భారత్ ను ఊహించలేం! (చర్చ)

- 14 వృక్షశాస్త్ర జానకీ 'మణి' (మహిళ)
- 16 మిస్టర్ టీ-20 సూర్యకుమారో! (క్రీడ)
- 26 బాలజాగృతి
- 28 పెద్ద చిత్రాల విడుదల వాయిదా! (సినిమా)

- 32
- 43
- 46
- 50

జంగిల్లో జలియన్‌వాలా బాగ్

మాన్‌గడ్

నవంబర్ 17, 1913 మాన్‌గడ్ దురంతం.

ఏప్రిల్ 13, 1919 జలియన్‌వాలా బాగ్ రక్తకాండ.

ఈ రెండూ భారతదేశ సమీప గతంలోని దుర్ఘటనలు. ఆధునిక మారణాయుధాలతో నిరాయుధులను చుట్టుముట్టి ఊచకోత కోసిన ఉదంతాలు. వీటి మధ్య ఎన్నో పోలికలు ఉన్నాయి. కానీ జలియన్‌వాలా బాగ్ చరిత్ర ప్రసిద్ధమైంది. ఈ రక్తపాతం గురించి ఇంగ్లండ్ కూడా స్పందించింది. ప్రపంచం నివ్వెరబోయింది. రవీంద్ర కవీంద్రుడు, గాంధీజీ జరుదులు త్యజించారు. భారతావని కన్నీరుమున్నీరైంది. బాగ్‌లో 379 మంది చనిపోయారని బ్రిటిష్ ఇండియా ప్రభుత్వం చెబితే, మరణాలు వేయికి పైనేనని ఆర్యసమాజ్ నాయకుడు, స్వాతంత్ర్య సమరయోధుడు స్వామి శ్రద్ధానంద గాంధీజీకి తెలియచేశారు. కానీ మారుమూల భారతదేశంలో, ఆరావళీ పర్వతాలలో మాన్‌గడ్‌లోను ఇలాంటి దుర్ఘటనే జరిగింది. సంప్రదాయక ఆయుధాలు మాత్రమే ధరించి పూజలు చేసుకుంటున్న భిల్లల మీద చుట్టూ ఉన్న కొండల మీద నుంచి బ్రిటిష్ బలగాలు, కొన్ని స్వదేశీ సంస్థానాల సేనలు కాల్పులు జరిపాయి. వేయి నుంచి పదిహేనువందల మంది ప్రాణాలు కోల్పోయారని ఆధారాలు చెబుతున్నాయి. ఇదేకాదు, మన కొండకోసలలో 'మాన్‌గడ్'లు చాలానే జరిగాయి. అవి అక్షరబద్ధం కాకపోవడం, అందుకు ప్రయత్నం జరగకపోవడం అతి పెద్ద మేధో నేరం.

పంజాబ్‌లోని జలియన్‌వాలా బాగ్ ఉదంతంతో దాదాపు సమానమైన రక్తకాండ రాజస్థాన్-గుజరాత్ సరిహద్దులలో ఆరావళీ పర్వతసానువులలో ఉన్న మాన్‌గడ్ కొండ మీద జరిగింది. ఆ దారుణ దురంతం జరిగిన రోజు- నవంబర్ 17, 1913. దాదాపు పదిహేను వందల మంది ప్రాణాలు కోల్పోయారని మౌఖిక ఆధారాలే కాదు, చారిత్రక పత్రాలు కూడా చెబుతున్నాయి. ఆ మృతులంతా భిల్లు గిరిజనులే. పురుషులు, వారిలో వృద్ధులు, పసివారు, స్త్రీలు ఎవరినీ వదిలిపెట్టలేదు. అంటే పంజాబ్‌లో బయటపడిన జలియన్‌వాలా బాగ్

మాన్‌గడ్ వీరుల స్మారక చిహ్నం

ఉదంతం ఉంటే, గుజరాత్ లో బయటపడని జలియన్ వాలా బాగ్ దుర్ఘటన ఉంది. వాటి మధ్యదూరం కేవలం ఆరేళ్లు. దేశంలో గిరిజన పోరాటాలన్నీ సాయుధ పోరాటాలే. అన్నీ బ్రిటిష్ అరాచకం మీద జరిగినవే. నిజానికి భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ ఆవిర్భవించడానికి చాలా ముందే ఆరంభమయ్యాయి.

భిల్లులు మహారాష్ట్ర, గుజరాత్, రాజస్థాన్, మధ్యప్రదేశ్ లలో విస్తరించి ఉన్నాయి. మహారాష్ట్రలోని ఖాందేష్ ప్రాంతానికి ఒకప్పుడు వీరు పాలకులు కూడా. ఈస్టిండియా కంపెనీ, తరువాత బ్రిటిష్ ఇండియా ఏలుబడిలో ఈ నేల మీద సరకయతన పడని గిరిజన తెగ దాదాపు లేదు. ఆ త్యాగాలు, రక్తతర్పణలు చరిత్ర పుటలకు చేరలేదు. కానీ ప్రజలు పాడుకునే వీరగాథలుగా వారి నాల్గుల మీద నిలిచే ఉన్నాయి. అందుకే ఏ పరిశోధకుడు, చరిత్రకారుడు అటు చూడకపోయినా ఇప్పటికీ ఈ గాథలు బతికి ఉన్నాయి. భిల్లులది అలాంటి విషాద చరిత్ర. అలాగే చరిత్రపుటలకు ఎక్కకుండా ఆగిపోయినదే. 19వ శతాబ్దంలో ఆరంభమైన వీరి మీద అణచివేత, 20 వ శతాబ్దం ఆరంభానికి తీవ్రరూపం దాల్చింది. వీరిలో ఎక్కువ మంది వెట్టి చాకిరిలో బందీలై ఉండేవారు. పైగా వ్యవసాయంలో ఉండేవారు. దీనికి తోడు 1899-1900 సంవత్సరంలో దక్కను, బొంబాయి ప్రెసిడెన్సీలలో ప్రబలిన దుర్భిక్షం భిల్లుల పరిస్థితిని మరింత దుర్భరం చేసింది. ఆ ప్రెసిడెన్సీలో ఆరులక్షల మంది గిరిజనులు దుర్భిక్షం బారిన పడ్డారు. బన్సారా, సంతరాంపూర్ సంస్థానాలలో

భిల్లులలో చైతన్యం తెచ్చిన గోవింద్ గురు విగ్రహం ఎదుట మోడీ

కూడా దుర్భిక్షం తీవ్ర ప్రభావం చూపించింది.

ఇలాంటి విషాద నేపథ్యం నుంచి భిల్లు సమాజంలో సంస్కరణోద్యమం అంకురించింది. దీనికి నాయకుడు గోవింద్ గిరి (1858-1931). ఆయననే ప్రజలు సగౌరవంగా గోవింద్ గురు అని పిలుచుకునేవారు. తాను ప్రారంభించిన భగత్ ఉద్యమ విస్తరణ కోసం ఆయన గ్రామస్థాయిలో సాంఫ్ పేరుతో సంఘాలను నెలకొల్పారు. ఆయన రాజస్థాన్ లోని దుంగర్ పూర్ లో ఒక సంచార జాతిలో జన్మించారు. సంతరాంపూర్ సంస్థానంలో వెట్టి చాకిరి చేసేవారు. దుర్భిక్షంతో ఇక్కట్లు పడుతున్న సమయంలోనే ఆయన భిల్లులతో చేతులు కలిపారు. అప్పటికి వలుపురు భిల్లులు భుక్తి కోసం బందిపోట్లుగా మారిపోయారు. భిల్లులు ఇంత దారుణ స్థితికి దిగజారిపోవడానికి రాజకీయ, సామాజిక కారణాలతో పాటు, వారి తాగుడు వ్యసనం కూడా కారణమేనని గోవింద్ గురు భావించారు. ఈ దుస్థితి నుంచి వారిని కాపాడేందుకు ప్రారంభించినదే 'భగత్ ఉద్యమం'. ఇది 1890 ప్రాంతంలో మొదలై 1908 నాటికి బాగా బలపడింది. అది పూర్తిగా హిందూధర్మం పునాదిగా ఆరంభమైన పునరుజ్జీవనోద్యమం. సనాతన హిందూ ధర్మాన్ని మళ్లీ ఆచరించడం, శాకాహారం, వ్యసనాలకు దూరంగా ఉండడం ఈ ఉద్యమ సూత్రాలుగా ఆచరించేవారు. ఈ పంథాలో భిల్లులను ఏకం చేసిన గోవింద్ గురు అసలు ఉద్దేశం 'బెత్ బెగార్' (కట్టు బానిసత్వం) నుంచి వారికి విముక్తి కల్పించడమే. వారి హక్కులకు రక్షణ కల్పించడమే. 1910లో భిల్లు నాయకులు ప్రభుత్వానికి ఇచ్చిన 33 కోర్కెల జాబితాలో వెట్టి విముక్తి కూడా ఉంది. అధిక

పన్నులు, భిల్లులపై వేధింపులు ఆపాలని కూడా వారు కోరారు. అయితే ఈ ఉద్యమం అంతా సంస్థానాలలో జరిగింది కాబట్టి, వారి ఆరోపణ అంతా సంస్థానాల పోలీసుల మీదనే. బన్సారీ, సంతరాంపూర్ సంస్థానాలతో పాటు దుంగర్ పూర్ సంస్థానంలో కూడా ఈ ఉద్యమం విస్తరించింది. ఇది భిల్లు తెగ జనజాగరణగా చెబుతారు. ఈ ఉద్యమం, దానితో వచ్చిన చైతన్యంతో భిల్లులు తమకు మెరుగైన వేతనం కోసం గళం ఎత్తారు. అదే చివరికి సాయుధ పోరుగా పరిణమించింది. వీరంతా వసులకు దూరం కావడంతో ఆర్థిక వ్యవస్థ దెబ్బ తినే పరిస్థితి వచ్చింది. భిల్లుల ఉద్యమం సంస్థానాధీశుల అత్యుత్సాహ మీద ఆరంభమైంది. నాటి సంస్థానాలలో అత్యధిక భాగం ఇంగ్లీష్ ప్రభుత్వం దయాదాక్షిణ్యాల మీద ఆధారపడి ఉండేవి. సంస్థానాధీశులు వ్యక్తిత్వం లేనివారు, వ్యసనపరులు. భిల్లుల పోరాటాల అణచివేత సంస్థానాధీశుల సేనలు, బ్రిటిష్ ప్రభుత్వ బలగాలు కలసిన ఫలితమే.

తన పోరాటంలో భాగంగానే గోవింద్ గురు, ఆయన ముఖ్య అనుచరులు 1913 నవంబర్ లో మాన్ గడ్ వచ్చారు. ఇది బన్సారా, సంతరాంపూర్ సంస్థానాల మధ్యలో ఉంది. ఆ కార్తీకమాసంలో పున్నమికి (నవంబర్ 13) అంతా కలసి పండుగ చేసుకుందామని భిల్లులను ఆయన ఆహ్వానించారు. ధుని పేరుతో వెలిగించిన పెద్ద మంట కేంద్రంగా ఈ ఉత్సవం జరుగుతుంది. అది అప్పటికి పదేళ్ల నుంచి అంటే 1903 నుంచి ఆయన నిర్వహిస్తున్నారు. భిల్లులను ఏకం చేయడానికి గోవింద్ గురు ప్రవేశపెట్టిన సామాజికోత్సవం అది. గిరిజన ఆచారాలు స్త్రీలకు ఎంతో మేలు చేస్తాయని ఆయన

ముమర్ నృత్యం

ప్రబోధించేవారు. భిల్లులంతా తమ తమ నివాసాల దగ్గర కూడా ధుని రాజేసి, జెండా ఎగురవేయాలని ఆదేశించారు. గోవింద్ గురు పిలుపునందుకుని 1913లో అడవి మధ్యలో ఉన్న మాన్గడ్ కు భిల్లులు వెల్లువెత్తారు. లక్షన్నర మంది చేరుకున్నారు. ఇంత పెద్ద భిల్లు సమూహం అక్కడికి చేరడానికి కారణం సంతరాంపూర్, బన్సారా సంస్థానాధీశులను కూల్చడం కోసమేనని ఎవరో వదంతి లేవదీశారు. దీనితో ఆ సంస్థానాధీశులు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వాన్ని ఆశ్రయించారు. ఆ ఇద్దరు సంస్థానాధీశులు కోరిందే తడవుగా బ్రిటిష్ ఉద్యోగి ఆర్ యూ హ్యూమిల్టన్ చర్యలకు ఉపక్రమించాడు. ఇందుకోసం హ్యూమిల్టన్ ఆదేశాల వేరకు దుంగాపూర్, బన్సారా, సంతరాంపూర్ సైన్యాలతో పాటు, వేవార్ సంస్థానంలోని భిల్లు దళం సహా వెల్లి మాన్గడ్ ను చుట్టుముట్టారు. దీనికి బ్రిటిష్ సైనికాధికారి కల్నల్ షెర్డాన్ నాయకత్వం వహించాడు. ఇతడికి మేజర్ ఎస్ బెయిలీ, కెప్టెన్ ఇ. స్టీల్ సహకారం అందించారు. వీరి వెంట తుపాకులు, ట్యాంకులు కూడా తీసుకువెళ్లారు. భిల్లులంతా ఆ ప్రాంతం నుంచి ఖాళీ చేయాలని నవంబర్ 15న ఆదేశాలు ఇచ్చారు. అక్కడ నుంచి ఖాళీ చేయడానికి కాని, లొంగిపోవడానికి కాని భిల్లులు అంగీకరించలేదు. అప్పుడు తమ

తాతలు ఎలాంటి నినాదం ఇచ్చారో కూడా అక్కడి వారు ఇప్పటికీ చెబుతారు, 'ఓ బురేతియా. నయూ మను రె, నయూ మను' (ఓ బ్రిటిష్ జాతీయుడా! మేం తలొంచం తలొంచం).

ఇలా సంస్థానాల సేనలు మాన్గడ్ చుట్టూ మోహరించి ఉండగానే కొన్ని సంఘటనలు జరిగాయి. సంతరాంపూర్ సంస్థానంలోని ఒక పోలీసు స్టేషన్ మీద గోవింద్ గురు కుడిభుజమని చెప్పడగిన నాయకుడు దాడి చేశాడు. ఆ దాడిలో ఇన్ స్పెక్టర్ గులాం మహమ్మద్ చనిపోయాడు. ఇలాంటి దాడులే ఆ సంస్థానాలలో కొన్ని చోట్ల వెంటవెంటనే జరిగాయి. దీనితో అప్పటికే మాన్గడ్ కొండ చుట్టూ మోహరించిన తుపాకులు, ట్యాంకులు పేలడం మొదలయింది. అటోమేటిక్ గన్నులు సైతం ఉపయోగించారు. ఎంత నిర్దాక్షిణ్యంగా హత్యకాండ సాగిందో అక్కడి ప్రజలు ఇప్పటికీ గుర్తు చేసుకుంటూ ఉంటారు. వీరంతా ఆ దమనకాండను చూసిన వారికి, లేదా దాని నుంచి బయటపడినవారి మనుషులు, మనుమరాండ్రే. కాల్పులు మొదలు కాగానే కొందరు గుహలలో దూరి ప్రాణాలు దక్కించుకున్నారు. ఎందరో ఆ ఉత్సవం జరిగిన మాన్గడ్ కొండ మీద నుంచి తప్పించుకునే క్రమంలో లోయలలోకి జారిపడి మరణించారు. ఇక తుపాకీ

తూటాలకు బలై, అక్కడికక్కడే మరణించినవారు మరి ఎక్కువ. కంచర గాడిదల మీద ట్యాంకులను మోసుకువచ్చి ఈ దురాగతానికి పాల్పడ్డారని వారసుల కథనాల వల్ల తెలుస్తుంది. భిల్లులంతా ఆ కొండను విడిచిపెట్టి వెళ్లాలని చెబుతూ బ్రిటిష్ అధికారులు చర్యలు జరిపారు. అవి విఫలం కావడంతోనే కాల్పులు మొదలయినాయి. తల్లి చనిపోయిందని తెలియని ఒక చిన్నారి స్తవ్యం గ్రోలడానికి ప్రయత్నించడం చూసిన ఒక బ్రిటిష్ అధికారి కాల్పులు ఆపమని ఆదేశించాడని కూడా వారు చెబుతారు. కాల్పులలో ఎందరో చనిపోయారు. ఎందరినో అరెస్టు చేశారు. తరువాత మళ్లీ అరెస్టయిన వారి జాడలేదని కూడా వారసులు చెబుతారు. వారంతా ఏమైనట్లు? సమాధానం కష్టమేమీ కాదు.

గుజరాత్ రాష్ట్ర అటవీశాఖ ఇటీవల వెలుగులోకి తెచ్చిన పుస్తకం 'ది చీఫ్ ఏజెంట్ ఆఫ్ ది మాన్గడ్ రివల్యూషన్'. ఇందులో గోవింద్ గురు ఔన్నత్యాన్ని తెలియచేయడమే కాకుండా, మాన్గడ్ యుద్ధం ఎంత ఘోరమో కూడా నమోదు చేశారు. 'మెషీన్ గన్నులు, ట్యాంకులు కూడా భిల్లుల మీద జరిపిన ఆ దాడిలో ఉపయోగించారు. తూటాలు, మందుగుండు దట్టించిన తుపాకులు, ట్యాంకులను కంచరగాడిదలు, గాడిదల మీద అటు మాన్గడ్ కొండ మీదకి, ఇటు

భారత ధనుష్ పురుషులు అని భిల్లులకు పేరు.

వీరంతా విలుకాళ్లు. భిల్లు అన్న పదం విల్లు నుంచి వచ్చిందని చెబుతారు. విల్లును తయారు చేసే విద్యతో పాటు విలువిద్యలోనూ వీరిది అందే వేసిన చేయి. వీరికి మంచి వర్తక ప్రావీణ్యం కూడా ఉంది. ఏకలవ్యుడి తల్లిదండ్రులు భిల్లు తెగవారేనని అంటారు. ఆ విధంగా వీరు హిందూ జీవన స్రవంతిలోని వారేనని అర్థం చేసుకోవాలి. నిజానికి ఏ గిరిజన తెగనైనా హిందూ జీవన స్రవంతికి బయట ఉంచాలనుకోవడం అశాస్త్రీయమే కూడా. గుజరాత్, ఎంపీ, మహారాష్ట్ర, రాజస్థాన్ లోనే కాదు, చత్తీస్ గడ్, త్రిపుర ప్రాంతాలలో కూడా భిల్లు తెగవారు ఉన్నారు. ఈ అన్ని ప్రాంతాలలో ఉన్న భిల్లులను కలిపితే, భారతీయ గిరిజనులలో వారే అత్యధిక సంఖ్యాకులు. ఘుమర్ పేరుతో పిలిచే ఒక నృత్య సంప్రదాయం వీరిదే. తాము బాల్యం నుంచి యౌవనదశలోకి వచ్చామని సంతోషిస్తూ ఆ తెగ బాలికలు ప్రధానంగా ఈ నృత్యం చేస్తారు.

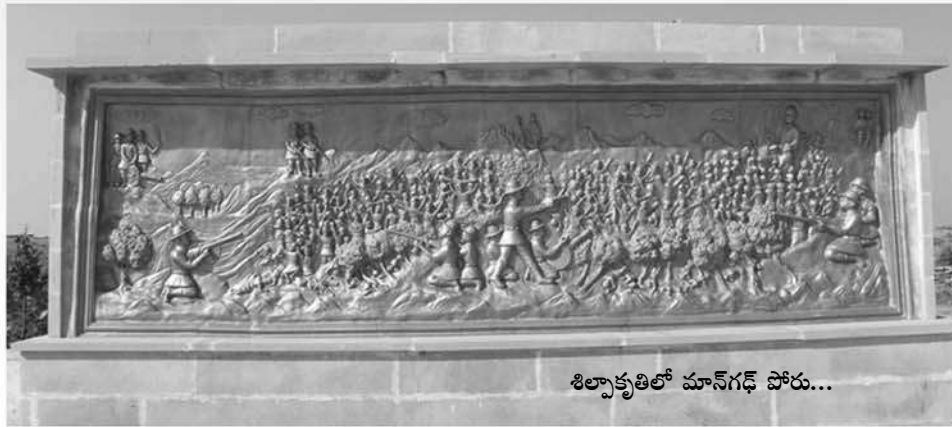
అడవిలో అడుగు పెట్టే అవకాశం, హక్కు కోల్పోయిన మరుక్షణం గిరిజనులు తిరుగుబాటు చేయడం చరిత్ర. నిజానికి గిరిపుత్రులు ప్రశాంతంగా జీవించడానికి ఇష్టపడతారు. కానీ

విల్లు ఎత్తిన

ఈస్టిండియా కంపెనీ తెచ్చిన అటవీ చట్టాలు వారి ప్రశాంత జీవనాన్ని ఛిన్నాభిన్నం చేశాయి. దానితో భారతదేశంలోని నలుమూలలా ఉన్న కొండకోనలు తిరుగుబాట్లతో ప్రతిధ్వనించాయి. భిల్లులు కూడా అదే చేశారు. ఈస్టిండియా కంపెనీ మీద 1818లోనే వీరు తిరుగుబాటు చేశారు. రాజపుటానాలో కంపెనీ అధికారుల అఘాయిత్యాలకు వ్యతిరేకంగా ఆయుధం ఎత్తారు. మొదట స్నేహహస్తం చాచిన కంపెనీ అధికారులు తరువాత అడవి మీద మీకు హక్కు లేదన్నారు. రాజస్థాన్ మీద వాళ్లకి దఖలు పడిన అధికారాన్ని కొండకోనలకి కూడా వర్తింపజేశారు. ఆఖరికి సొంత వినియోగానికి ఒక కొమ్మ, ఒక వండు, ఒక కాయ ఏరుకోవడాన్ని కూడా నిషేధించారు. చుట్టుపక్కల గ్రామాలలో భిల్లులు వ్యాపారం చేయడం కూడా చట్టవిరుద్ధమన్నారు. సాధారణంగా గిరిజనులు కొన్ని అటవీ ఉత్పత్తులతో సొంతంగా ఇళ్లలోనే మద్యం తయారు చేసుకుంటారు. దానిని కూడా నిషేధించారు. అయితే ఇది గిరిజనుల మీద ప్రేమతో, ఆ వ్యవసాయం నుంచి దూరం చేయడానికి కాదు. మద్యం అమ్మకాల మీద

చుట్టుపక్కల కొండల పైకి తరలించారు. ఈ దాడి బ్రిటిష్ అధికారులు మేజర్ ఎస్ బెయిలీ, కెప్టెన్ స్ట్రోయి నాయకత్వంలో జరిగింది' అని ఆ వుస్తకంలో రాశారు. 'చాలామంది భిల్లులు చనిపోయారు. దాదాపు 900 మందిని నిర్బంధంలోకి తీసుకున్నారు. మాన్ గడ్ కొండను ఖాళీ చేయాలన్న తమ ఆదేశాలను భిల్లులు అంగీకరించనందుకే కాల్పులు జరిపారు' అని అమెరికాలోని మిన్నెసోటా విశ్వవిద్యాలయానికి చెందిన పరిశోధకురాలు రిమా మాజా తన పుస్తకం 'ఏ హిస్టరీ ఆఫ్ రాజస్థాన్ లో పేర్కొన్నారు. ఫిబ్రవరి 14, 1914న ఆర్పి బరో అనే బ్రిటిష్ అధికారి ఇచ్చిన ప్రకటన ఆధారంగా మాజా ఈ విషయం వెల్లడించారు. గోవింద్ గురు అనుయాయుడు పూంజా ధిరీజ్ కు యావజ్జీవ కారాగార శిక్ష విధించి అందమాన్ జైలుకు పంపారు. మాన్ గడ్ దురంతానికి 'ఆదివాసీ జలియన్ వాలా బాగ్' అన్న పేరు స్థిరపడింది. బ్రిటిష్ బలగాలది అప్పటికి ఆధునిక ఆయుధ సామగ్రి. కానీ భిల్లులు సంప్రదాయక ఆయుధాల మీదనే ప్రధానంగా ఆధార పడ్డారు. విల్లంబులు, బరిసెలు, కత్తులు ఉపయోగించారు. ఇదే దృశ్యం మిగిలిన గిరిజన పోరాటాలలో కూడా కనిపిస్తుంది.

మాన్ గడ్ కాల్పులు భిల్లులను ఎంతగా విచలితం

శిల్పకృతిలో మాన్ గడ్ పోరు...

చేశాయంటే, దేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తరువాత కూడా కొన్ని దశాబ్దాల పాటు అక్కడికి పోవడానికి ఆ తెగవారు సాహసం చేయలేదు.

ఈ ఘోరకలి తరువాత గోవింద్ గురు, మరికొందరిని ఫిబ్రవరి 11, 1914న అరెస్టు చేశారు. అదే ఆరోపణ- బన్స్వారా, సంత్రాంఘర్ సంస్థానాల ప్రభుత్వాలను కూల్చడానికి కుట్ర పన్నినందుకే భిల్లుల మీద చర్య తీసుకున్నామనే.

యావజ్జీవ జైలు శిక్ష విధించినప్పటికీ గోవింద్ గురును 1919లో జైలు నుంచి విడుదల చేశారు. సత్ప్రవర్తన కారణంగా, గిరిజన తెగలలో ఆయనకు

ఉన్న ఖ్యాతి వల్ల విడుదల చేయవలసి వచ్చింది. కానీ ఆయన అనుచరులు విశేషంగా ఉన్న అన్ని ప్రాంతాలలోను ఆయన అడుగుపెట్టకుండా బహిష్కరించారు. చివరికి గోవింద్ గురు 1931లో గుజరాత్ లోని లింబ్డి అనేచోట కన్నుమూశారు. 1952లో కొందరు భిల్లు తెగ గిరిజనులు మాన్ గడ్ వెళ్లి తొలిసారి అక్కడ గోవింద్ గురుకు, ఇతర వీరులకు నివాళి ఘటించి వచ్చారు.

నవంబర్ 1వ తేదీన జరిగిన మాన్ గడ్ ధామ్ ఉత్సవంతో ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ చరిత్ర రచనలో జరిగిన మరొక తప్పిదాన్ని సవరించే ప్రక్రియకు

వాడే భిల్లు

కాంట్రాక్టర్లకు గుత్తాధిపత్యం కట్టబెట్టారు. ఈ పరిణామాలన్నీ అడవులలోను వడ్డీ వ్యాపారుల ప్రాబల్యం పెంచారు. వీరికి కంపెనీ, బ్రిటిష్ ఇండియా అధికారుల అండ ఉండేది. తీసుకున్న మొత్తం, లేదా వడ్డీ సకాలంలో చెల్లించకపోతే ఎంతో

విలువైన వారి భూములు, వశునంపద వడ్డీ వ్యాపారులు హస్తగతం చేసుకునే వారు. ఇలాంటి వారిని భిల్లులు చంపిన సంఘటనలు ఉన్నాయి. ఆ పరిణామంతోనే అధికారులకీ, గిరిజనులకీ మధ్య వైరం పెరిగింది. మహారాష్ట్రలోని ఖాందేష్ ప్రాంతంలో సేవారామ్ నాయకత్వంలో భిల్లులు తిరుగుబాటు చేశారు. తమ సేద్యానికి అధికారుల నుంచి ఎదురైన అడ్డంకులకు నిరసనగానే వారు పోరాటానికి దిగారు. తరువాత 1825, 1831,

1846లలో కూడా భిల్లు జనాభా ఉన్న ప్రాంతాలలో తిరుగుబాట్లు జరిగాయి. దీనికి పరాకాష్ట గోవింద్ గురు పోరాటం. గిరిజన ప్రాంతాలలో ఇంగ్లీష్ క్రైస్తవ మిషనరీలు మత ప్రచారం ప్రారంభించారు. ఈ ప్రచారంలో హిందూ వ్యతిరేకత, విగ్రహారాధనను నిరసించడం కూడా జోడించేవారు. ఈ దుశ్చర్యను ఖాందేష్ ప్రాంత భిల్లులు త్వరలోనే గ్రహించారు. ఇది కూడా బ్రిటిష్ల మీద తిరుగుబాటుకు కారణం. వీరి ధోరణి ఇలా ఉంటే, బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం గిరిజన తెగలను దొంగలుగా భావించేది. ఆ ముద్రవేసి సామాజికంగా ఏకాకులను చేసేది.

నిజానికి ఖాందేష్, మధ్య భారతంలోని కొన్ని ప్రాంతాలకు వారు అధిపతులని, కొందరు స్వార్థపరులైన రాజపుత్రులు వారిని అక్కడ నుంచి తరిమివేశారని చెప్పడానికి కూడా ఆధారాలు ఉన్నాయని అంటారు. జబువా అనే ప్రాంతం 1550 వరకు కూడా వారి చేతులలోనే ఉందని చెబుతారు. దీనిని అక్కర్ రాజపుత్రులకు ధారాదత్తం చేశాడు. ఇటువంటి పలు చారిత్రకాంశాలను సుభాష్ చంద్ర కుష్వాహ తన పుస్తకం 'భిల్లుల తిరుగుబాటు: 125 ఏళ్ల పోరాటం'లో చిత్రించారు. 1800 నుంచి 1925 వరకు భిల్లులు చేసిన పోరాటమే అదంతా. కొన్ని భారతీయ వర్గాలు కూడా భిల్లులను ఇబ్బందుల పాలేసిన వాస్తవాలు చరిత్రలో కనిపిస్తాయి. ★

ఘుమర్ ప్రదర్శన

మోదీ వచ్చాకే....

మాన్గడ్లో మోదీ, ముఖ్యమంత్రులు

గోద్రాలో 2015లో నెలకొల్పిన విశ్వవిద్యాలయానికి గోవింద్ గురు పేరే పెట్టారు. గోవింద్ గురు, ఆయన నడిపిన భగత్ ఉద్యమం ఇప్పటికీ భిల్లుల తలపులలో నిలిచే ఉంది. మాన్గడ్ రక్షపాతం కూడా వారిని పీడకలలా వెంటాడుతూనే ఉంది. అయినా నాలుగు రాష్ట్రాల్లో విస్తరించి ఉన్న భిల్లుల ఈ వీరగాథ చరిత్ర పుటలలో చోటు సంపాదించలేదు. సరేంద్ర మోదీ గుజరాత్ ముఖ్యమంత్రి అయిన తరువాత ఈ చరిత్రను వెలుగులోకి తెచ్చే ప్రయత్నం ఆరంభించారు. గోవింద్ గురు మనుషుడు మాన్సింగ్ను మోదీ ఒక సందర్భంలో సత్కరించారు. మాన్గడ్ మీద ఒక వృక్షశాస్త్ర సంబంధ వనాన్ని ఏర్పాటు చేసి దానికి గోవింద్ గురు పేరు పెట్టారు. జూలై 31, 2013న జరిపిన గోవింద్ గురు సంస్కరణోత్సవానికి 80,000 మంది భిల్లులు హాజరై ఆ మహాసేయుడికి శ్రద్ధాంజలి ఘటించారు. అప్పటి నుంచి మాన్గడ్ దురంతం బయటి ప్రపంచం దృష్టికి వచ్చింది.

శ్రీకారం చుట్టారు. మొదట ఆయన ముండా తెగ మహానేత బిర్సా ముండా ప్రతిమను పార్లమెంట్ ప్రాంగణంలో ఆవిష్కరించారు. తరువాత పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా భీమవరంలో విశాఖ మన్యం వీరుడు అల్లూరి శ్రీరామరాజు విగ్రహాన్ని ఆవిష్కరించారు. ఈ అన్ని కార్యక్రమాలకు ఆయన స్వయంగా హాజరయ్యారు. చరిత్ర పుటలలో మరుగున పడిన మహాసేయుల చరిత్రను, మహా పోరాటాలను, గిరిజనుల త్యాగాలను ఆ విధంగా వెలుగులోకి తెచ్చే పనిని ఆయన చేశారు. ఇది గతంలో ఏ ప్రధాన మంత్రి చేయని గొప్ప కార్యక్రమం. మన స్వాతంత్ర్యోద్యమ విప్లవీని, పరిధిని ఇప్పటికైనా దేశ ప్రజల ముందుకు తెచ్చే మహా ప్రయత్నం కూడా. ఆ విధంగా మోదీ అభినందనీయులు. స్వతంత్ర

భారతదేశ గమనంలో జరిగిన పొరపాట్లను సరిదిద్దుకోవాలని ప్రధాని సరేంద్ర మోదీ మరొకసారి చెప్పారు. మాన్గడ్లో జరిగిన సంస్కరణ కార్యక్రమంలో రాజస్థాన్, మధ్యప్రదేశ్, గుజరాత్ ముఖ్య మంత్రులు కూడా పాల్గొని ప్రధానితో కలసి భిల్లు స్వాతంత్ర్య సమరయోధులకు నివాళి ఘటించారు. ప్రధాని పదే పదే ప్రస్తావిస్తున్న ఆ పొరపాట్లలో కొన్ని ఉద్దేశ పూర్వకంగా జరిగినవే ఉన్నాయని అంగీకరించాలి.

భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ చరిత్రనే ప్రధానంగా దేశ స్వాతంత్ర్యోద్యమ చరిత్రగా చిత్రించడానికి కొందరు దేశాధినేతలు చేసిన తప్పిదం వాటిలో ఒకటి. దేశాధిపతుల ఆజ్ఞలకు తలొగ్గి చరిత్రకు అన్యాయం చేసిన చరిత్రకారుల తప్పిదం కూడా

చెప్పదగినదే. వామపక్ష చరిత్ర కారులుగా చలామణి అయినవారు కూడా ఈ తప్పిదానికి బాధ్యత వహించవలసి ఉంటుంది. సమాజంలోని అట్టడుగు వర్గాల, బడుగు బలహీన వర్గాల చరిత్ర నమోదు కానిదే చరిత్రకు పరిపూర్ణత రాదు అని చెప్పే వీరు వాస్తవికంగా అలాంటి ప్రయత్నానికి సుదూరంగా ఉండిపోయారని చరిత్రపుటలకు ఎక్కువ అనేక గిరిజన పోరాటాల చరిత్రను చూస్తే తెలుస్తుంది. ఇప్పటికైనా ఆ చరిత్ర వెలుగులోకి వస్తున్నది. మైదాన ప్రాంతాల వారే కాదు, గిరిజనులు, బడుగులు ఎవరు స్వాతంత్ర్యోద్యమం కోసం త్యాగం చేసినా వారందరి చరిత్ర నమోదు చేయడం జాతి కర్తవ్యం. అందుకు ఎవరు ప్రయత్నించినా సహకరించడం ఇప్పుడు అందరి మీద ఉన్న బాధ్యత.

SRI VIDYARANYA INTERNATIONAL SCHOOL (SVIS)

Sri Sharadadhamam, Bandlaguda (Jagir), Hyderabad-86

STAFF REQUIRED

Role:	Qualification	Years of Exp.
Sanskrit Teacher (Primary, Middle & High School)	Degree/ P.G (in Sanskrit) with B.Ed or equivalent certification,	3+ yrs of relavant experience
Academic Coordinator (Primary, Middle & High School)	Degree/ P.G with B.Ed	3-5 yrs of relavant experience

Remuneration will commensurate with experience and skills. Share your CV through Email on careers@svis.ind.in

ఓ ప్రవాస భారతీయుడు బ్రిటన్ ప్రధానమంత్రి అయ్యారని మన దేశ ప్రజలంతా సంతోషం వ్యక్తం చేశారు. ఆయనే రుషి సూనక్. భారతదేశాన్ని రెండువందల ఏళ్లు పాలించిన బ్రిటన్‌ను ఇప్పుడు ఒక భారతీయుడు పాలిస్తాడని వీరంతా భావిస్తున్నారు. కానీ ఏ అంశంలో అయినా జిజ్ఞాసనీ, మెజారిటీ హిందువులనూ ఇరుకున పెట్టే ప్రయత్నం ఇక్కడ అడ్డు అదుపు లేకుండా జరుగుతోంది. కొన్ని వర్గాలు రుషి ఎంపికను తమ రాజకీయ అవసరాలకి ఉపయోగించుకుందామని చూసి, బొక్క బొక్క పడ్డాయి. వారి బాధంతా ఒకనాడు ప్రపంచాన్ని ఏలిన దేశంలో ఒక హిందువు అత్యున్నత స్థానానికి చేరడమే. ఎప్పటి మాదిరిగానే అర్థం లేని ప్రశ్నలు, చవకబారు రాజకీయ వ్యూహాలు ఈ ధోరణిలో స్పష్టంగా కనిపించాయి. రుషి బ్రిటన్ ప్రధాని అయిన వెంటనే ఇక్కడి మేధావులు, ముస్లిం పార్టీల నాయకులు, కాంగ్రెస్ తదితర సంస్థలు ఎలాంటి వ్యాఖ్యలు చేశాయి? భారత్‌లో మైనారిటీలు ప్రధాని పదవి వరకు రాగలరా? నేను జీవించి ఉండగా, లేకపోతే కన్నుమూసిన తరువాత అయినా హిజాబ్ ధరించిన మహిళ భారతదేశ ప్రధాని అవుతారు అంటూ మరొకరి ప్రకటన. మైనారిటీలను అణచివేస్తారు కాబట్టి ఆ పదవి రాదు. ఇలా వ్యాఖ్యానాలు చేస్తూ అక్కసు బయటపెట్టుకుంటున్నారు. ఇలాంటి ప్రకటనలు, వీటికి మీడియా ప్రాధాన్యం ఇవ్వడం వంటి పరిస్థితుల్లో రుషి బ్రిటన్ ప్రధాని ఎలా కాగలిగారు? తన పూర్వకుల జన్మభూమి భారత్‌కు ఎంతమేర ఉపయోగపడగలరనే ఆరోగ్యకరమైన చర్చ పక్కదోవ పడుతోంది.

సూనకానందం.. శునకానందం..

యునైటెడ్ కింగ్‌డమ్‌కు ప్రపంచ వ్యాప్తంగా అనేక దేశాలతో ఏదోరకమైన సంబంధం ఉంటుంది. ఒకనాడు రవి అస్తమించని సామ్రాజ్యంగా అన్ని ఖండాల్లో ఏదో ఒక దేశాన్ని తన ఏలుబడిలో ఉంచుకున్న బ్రిటన్ నిత్యం వార్తల్లో ఉంటుంది. ఇలాంటి దేశానికి రుషి ప్రధానమంత్రి కావడం మనందరికీ ఆనందం కలిగించడం సహజం. ఒకప్పుడు భారతదేశాన్ని బానిసదేశంగా చూసిన, పాలించిన దేశాన్ని ప్రవాస భారతీయుడు పాలించడం మనకు సంతోషాన్ని కలిగించకుండా ఎలా ఉంటుంది? పైగా ఆయన తాజాగా తాను హిందూ ప్రధానిగా గర్విస్తున్నారని కూడా ఒక ప్రకటన చేశారు. అంతేకాదు అధికారికంగా క్రైస్తవ దేశానికి, ఒక క్రైస్తవేతరుడు, అందునా ఒక హిందువు ప్రధాన మంత్రి కావడం ఈ ఆనందాన్ని మరింత పెంచింది. హిందువులకు అత్యంత పవిత్రమైన దీపావళిని, హిందూమత మూలాలను మరచకుండా, నిత్య జీవితంలో ఆచరణాత్మకంగా పాటిస్తున్న వ్యక్తి రుషి. బ్రిటన్ పార్లమెంటుకు ఎన్నికైనప్పుడు భగవద్గీతపై ప్రమాణం చేశారు. తరచూ కుటుంబ సమేతంగా ఆలయానికి వెళ్లడం, గోపూజ చేయడం కూడా కనిపిస్తాయి. వివాహమై 13 ఏళ్లయినా రుషి భార్య అక్షతామూర్తి తన భారత పౌరసత్వాన్ని కొనసాగిస్తున్నారు. బ్రిటిష్ పాలన నుండి స్వాతంత్ర్యం పొంది 75 సంవత్సరాలు పూర్తయిన సందర్భంగా వేడుకలు

జరుపుకుంటున్న తరుణంలో విన్న ఈ వార్త గర్వకారణమని ప్రజలు సంబరాలు చేసుకున్నారు.

‘తన.. మన’ విషయం సహా, భారతీయుడు ఏ రంగంలో విజయాలు సాధించి ప్రపంచ ఖ్యాతి పొందినా, వారి వ్యక్తిగత జీవితాలపై చర్చ జరగడం సహజం. ఎవరి మనస్తత్వం వారిది అని ఇలాంటి వారిని పెద్దగా పట్టించుకోం. కానీ ఇదే సమయంలో భారతీయులు సాధించిన విజయాలను చూసి ఓర్వలేని వర్గాలూ ఉంటాయి. వీరు మన శత్రుదేశాల వారైతే వాళ్లంతేనని వదిలేయొచ్చు. కానీ మన దేశంలో, మన మధ్యే ఉంటూ మెజారిటీ ప్రజల మనోభావాలకు వ్యతిరేకంగా కుళ్లు వ్యాఖ్యానాలు చేసేవారిని తేలికగా వదిలేయలేం. ‘దాల్ మే కుచ్ కాలా హై’ అని అర్థమైతే వారి మీద దృష్టి పెట్టక తప్పదు. బ్రిటన్‌ను చూసి భారత్ నేర్చుకోవాలని సుద్దులు చెబుతున్న మేధావులూ ఉన్నారు. వారి వ్యాఖ్యల్లోని దొల్లతనాన్ని విశ్లేషించి చూద్దాం.

రుషికి భారత ప్రధాని సరేంద్ర మోదీ అభినందనలు తెలిపారు. మన శత్రుదేశమైన పాకిస్తాన్‌కు ఇమ్రాన్, షహబాజ్‌లకు కూడా ప్రధానులు అయిన సందర్భంలో అభినందనలు తెలిపారు. ఇవన్నీ ప్రోటోకాల్ ప్రకారం జరిగే మర్యాదల్లోకి వస్తాయి. బ్రిటన్ ప్రధానిగా బాధ్యతలు స్వీకరించడం, దీపావళి శుభాకాంక్షలు కలిపి తెలిపిన మోదీ, రుషిని యూకే, భారతీయుల జీవన వారధిగా అభివర్ణించారు.

చారిత్రాత్మక బంధాన్ని ఆధునిక భాగస్వామ్యంగా మారుద్దామని, ప్రపంచ సమస్యలపై కలిసి పని చేద్దాం, రోడ్ మ్యాప్-2030ను అమలు చేద్దాం అంటూ మోదీ పంపిన సందేశం రాజనీతిజ్ఞతకు, మన దౌత్య విధానానికి అద్దం పడుతోంది. ఇద్దరు ప్రధానులు ఫోన్‌లో మాట్లాడుకున్నారు. ఇండోనేషియాలో జరగనున్న జి20 సదస్సులో వ్యక్తిగతంగా కలుసుకోనున్నట్లు తెలిపారు. ఈ సందేశం ఎంతో హుందాగా, ప్రోటోకాల్ ప్రకారం ఉంది. కానీ మన రాజకీయ నాయకులు ఇదే అంశం మీద ఎంత అనుచితంగా స్పందించారో గమనించండి.

ఎంఐఎం నాయకుడు, హైదరాబాద్ ఎంపీ అసదుద్దీన్ ఓవైసీ, “ప్రజాస్వామ్యబద్ధంగా ఆ దేశంలో ప్రధానిని మార్చేశారు. అది వాళ్ల నిర్ణయం. కానీ... హిజాబ్ ధరించడంపై మన దగ్గర నిషేధం అమలవుతోంది. నేనొకటి చెబుతున్నాను. నేను బతికున్నప్పుడో లేదంటే నా తరవాతైనా సరే హిజాబ్ ధరించిన మహిళ దేశానికి ప్రధాని కావాలని కోరుకుంటున్నాను” అన్నారు. అసలు హిజాబ్‌కు, ప్రధాని పదవికి సంబంధం ఏమిటి? ఇస్లామిక్ దేశాల్లోనే, ముఖ్యంగా ఇరాన్‌లో హిజాబ్ మీద వ్యతిరేకత రావడం, రెండు నెలలుగా ఆందోళనలు కొనసాగడం చూస్తున్నాం. సోదీ అరేబియా సహా అనేక దేశాల్లో గతంలో కన్నా కాస్త ఉదారంగా వ్యవహరిస్తున్నారు. కానీ మన

భారతీయ ముస్లిం నాయకులు మాత్రం ఛాందస వాదాన్ని రెచ్చగొడుతున్నారు. కర్ణాటకలో అర్థం లేని హిజాబ్ ఆందోళనలు, సుప్రీం కోర్టు స్పష్టంగా తన అభిప్రాయాన్ని చెప్పిన తర్వాత కూడా ఇలాంటి వారి మనస్తత్వం మారలేదు. పాపం, ఒకవైపు ఈ వ్యాఖ్య చేసిన ఒక పక్షానికే కేరళలోను హిజాబ్ దగ్ధకాండ మొదలైంది.

ప్రతీది రాజకీయం చేయడమంటే ఇదే. భారతదేశంలో ముగ్గురు ముస్లింలు అత్యున్నత రాష్ట్రపతి పీఠంపై కూర్చున్నారు. ఇది ఓవైసీకి తెలుసు. ఆ విషయాన్ని మాత్రం ప్రస్తావించారు. “అసదుద్దీన్ ఒవైసీకి ఒకవేళ అభివృద్ధిపై అంత నిబద్ధత ఉండి ఉంటే... హైదరాబాద్‌లోని పాతబస్తీ వరకూ మెట్రో రైల్ మార్గం కొనసాగింపును ఎందుకు అడ్డుకున్నారు? ఇరాన్ లాంటి దేశాల్లో హిజాబ్‌పై పెద్ద ఎత్తున ఆందోళనలు జరుగుతుంటే...వాటిపై మాత్రం ఒవైసీ మాట్లాడారు..?” అని బీజేపీ అధికార ప్రతినిధి ఎన్‌వీ సుభాష్ విమర్శించారు. మొదట ఎంఐఎంకు ఒక

మైనారిటీలపై అంత ప్రేమ ఉంటే, తాము ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్న సమయంలో జమ్మూ కశ్మీర్ రాష్ట్రంలో మైనారిటీలుగా ఉన్న హిందువులు కశ్మీర్ పండితుల హక్కులను ఎందుకు కాపాడలేదు? భారత దేశంలో హిందూ మెజారిటీ రాష్ట్రాలకు మైనారిటీలు ముఖ్యమంత్రిగా పని చేసిన సందర్భాలున్నాయి. కానీ జమ్మూ కశ్మీర్‌లో ఇప్పటి వరకూ ఒక హిందువు ఎందుకు ముఖ్యమంత్రి కాలేకపోయాడు?

ఇదే విషయాన్ని ప్రస్తావిస్తూ కేంద్ర మాజీమంత్రి, బీజేపీ ఎంపీ రవిశంకర్ ప్రసాద్, ‘యూకే ప్రధాన మంత్రిగా రుషి ఎన్నికైన తర్వాత భారతదేశంలోని మైనారిటీల హక్కులపై వ్యాఖ్యానిస్తూ మహబూబా ముష్టీ చేసిన ట్వీట్ చూశాను. మెహబూబా ముష్టీ జీ! మీరు జమ్మూ కశ్మీర్‌లో మైనారిటీని ముఖ్య మంత్రిగా అంగీకరిస్తారా? దయచేసి నిజాయితీగా ప్రత్యుత్తరం ఇవ్వండి’ అని ట్వీట్టర్ ద్వారా ఆయన నిలదీశారు. మెహబూబా ముష్టీకి ప్రతి విషయాన్ని విమర్శించే అలవాటు ఉందని బీజేపీ అధికార

సారించాల్సిన సమయం వచ్చినట్టే. అక్కడ జరిగిన ఈ మార్పునకు ప్రపంచంలో ప్రత్యేక స్థానం ఉంది. ఓ ‘కనిపించే’ మైనార్టీకి అత్యున్నత పదవి దక్కింది. ఈ విజయాన్ని మనమంతా ఆస్వాదిస్తే సరిపోదు. భారత్‌లోనూ ఇది సాధ్యమవుతుందా అని కచ్చితంగా ప్రశ్నించాలి’ అని అన్నారు ఆ పార్టీ సీనియర్ నేత శశిధరూర్. ‘కనిపించే మైనారిటీ’ అంటే ఏమిటని బీజేపీ ప్రశ్నించింది. సిక్కులను ‘కనిపించే మైనారిటీ’గా పరిగణించవచ్చా లేదా అంటూ మన్మోహన్ సింగ్‌ను ఉదహరించారు. ఇటాలియన్ మూలాలున్న రోమన్ క్యాథలిక్ సోనియా గాంధీ మన దేశంలో కాంగ్రెస్ పార్టీకి అధ్యక్షురాలిగా పనిచేశారు. పార్లమెంటుకు వరుసగా ఎన్నికవుతున్నారు. ‘81% హిందువులు ఉన్న దేశంలో ముస్లిం ప్రెసిడెంట్ అబ్దుల్ కలాం సిక్కు మన్మోహన్ సింగ్ చేత ప్రధానిగా ప్రమాణ స్వీకారం చేయించారు. ఎస్టీ (శశి ధరూర్) రాజకీయాలు అతని గ్లిట్ టాకీతో తరచుగా విభిన్నంగా ఉంటాయి” అని బీజేపీ ఐటీ సెల్ చీఫ్ అమిత్ మాలవీయ ట్వీట్ చేశారు.

రుషిని అడ్డం పెట్టుకుని తమను లక్ష్యంగా చేసుకున్న కాంగ్రెస్ వ్యాఖ్యలకు బీజేపీ గట్టి సమాధానమే ఇచ్చింది. ‘రుషి ఎన్నికైన తర్వాత మన దేశ నాయకులు మెజారిటీవాదానికి వ్యతిరేకంగా మాట్లాడుతున్నారు. ఏపీజే అబ్దుల్ కలాం రాష్ట్రపతి పదవిని అలంకరించారని, మన్మోహన్ సింగ్ 10 సంవత్సరాల పాటు ప్రధానిగా ఉన్నారని వారికి సున్నితంగా గుర్తు చేస్తున్నాను. గిరిజన నాయకురాలు ద్రౌపది ముర్ము ఇప్పుడు రాష్ట్రపతి. భారత సంతతికి చెందిన సమర్థ నాయకుడు రుషి బ్రిటన్ ప్రధాన మంత్రి కాబోతున్నారు. ఈ అసాధారణ విజయంపై మనమందరం ఆయనను అభినందించాలి. కొంత మంది భారతీయ రాజకీయ నాయకులు దురదృష్టవ శాస్త్ర ఈ సందర్భంగా రాజకీయ సంబరం చేయడానికి ప్రయత్నించడం విషాదకరం’ అని రవిశంకర్ ప్రసాద్ వ్యాఖ్యానించారు. ఈ విషయంలో మన కొందరు నాయకులు చేస్తున్న విమర్శలను ఆర్ఎస్ఎస్ నేత ఇంద్రేష్ కుమార్ కూడా తప్పుపట్టారు. భారత రాజకీయాల్లో పట్టుకోలేని పార్టీలు ఇలా మాట్లాడుతున్నాయని విమర్శించారు. మైనారిటీలకు ఎన్నో ఉన్నత పదవులు లభించాయని గుర్తు చేశారు.

ఇంతకీ కన్స్టేబుల్ రుషిని ఎన్నుకున్నది ఆయన మైనారిటీ అయినందువల్ల కాదు. ఆ కోటా కింద కాదు. పార్లమెంట్‌లో మెజారిటీ ఉన్న టోరీ ఎంపీల మద్దతు ఆయనకు ఉంది. ఎందుకంటే వారి ప్రజాస్వామ్య సంప్రదాయం అలా పనిచేస్తుంది. రుషి తన పార్టీ ఎంపీల మద్దతు పొందినట్లే, భారతదేశం లోని మైనారిటీ నాయకులు కూడా తమ పార్టీల మద్దతు కూడగట్టుకొని ఎన్నికల్లో పోటీ చేసి ప్రధానమంత్రిగా ఎన్నికయ్యే స్వేచ్ఛ ఉంది. వారికి

మహిళను అధ్యక్షురాలిని చేసిన తరువాత ఒవైసీ మాట్లాడితే మంచిదన్న అభిప్రాయం వెల్లువెత్తింది. అందుకే భారత్ ప్రజాస్వామ్య దేశమని, ఆ విధానానికి కట్టుబడి ఉన్న వాళ్ళెవరైనా ఉన్నత స్థానానికి చేరుకుంటారని బీజేపీ నేత స్పష్టం చేశారు. “ఎస్టీ వర్గానికి చెందిన మహిళ భారత రాష్ట్రపతి అవుతారని ఎవరైనా ఊహించారా” అని ప్రశ్నించారు.

‘రుషి బ్రిటన్‌కు తొలి భారతీయ సంతతి ప్రధాని కావడం గర్వకారణం. యూకే ఒక మైనారిటీ జాతీయుడిని ప్రధానమంత్రిగా అంగీకరించినప్పటికీ, మేము ఇప్పటికీ ఎన్ఆర్సీ, సీఏఎలొంటి విభజన, వివక్షతతో కూడిన చట్టాల సంకెళ్లలో ఉన్నామని గుర్తుంచుకోవడం మాకు బాగా ఉపయోగపడు తుంది..’ అంటూ జమ్మూ కశ్మీర్ మాజీ ముఖ్యమంత్రి పీపుల్స్ డెమోక్రటిక్ పార్టీ అధ్యక్షురాలు మెహబూబా ముష్టీ ట్వీట్ ద్వారా స్పందించారు. ఇదే అవకాశంగా మెహబూబా అక్కను బయట పెట్టుకుంది. ఆమెకు

ప్రతినిధి అల్రాఫ్ తాకూర్ అన్నారు. ‘భారతీయులకు బ్రిటన్‌కు ప్రధానమంత్రి అయ్యే సామర్థ్యం ఉంది, బ్రిటిష్‌వారు భారతదేశాన్ని శతాబ్దాల పాటు పాలించారు. ఇప్పుడు భారతీయ సంతతికి చెందిన వ్యక్తి ఆ దేశ ప్రధాని అయ్యారు’ అని తాకూర్ వ్యాఖ్యానించారు.

ఈ పరిణామం మీద కాంగ్రెస్ నాయకులు చేసిన ప్రకటనలు మరింత విచిత్రంగా ఉన్నాయి. ఇటాలియన్ మూలాలు ఉన్న సోనియా గాంధీ భారత ప్రధాని కాలేకపోయారనే బాధ వారి స్పందనల్లో అంతర్లీనంగా ఉంది. బ్రిటన్, అమెరికాలో మన వాళ్ళు అగ్రనేతలయ్యారని, కానీ భారత్‌లో మైనారిటీ వర్గాల నేతలకు అధికారం దక్కే అవకాశం ఉందా? అని ఆ పార్టీ నేతలు ప్రశ్నిస్తున్నారు భిన్నత్వంలో ఏకత్వం విషయంలో బ్రిటన్ నుంచి భారత్ పాఠాలు నేర్చుకోవాల్సి రావడం బాధాకరమన్నారు జైరాం రమేష్. ‘బ్రిటన్‌లో ఇది సాధ్యమైందంటే మనం దృష్టి

మద్దతుగా ఇక్కడి పార్టీలు అండగా నిలిస్తే ఎవరికీ అభ్యంతరం లేదు. సోనియా గాంధీ అయినా, రాహుల్ అయినా ఇదే సూత్రం వర్తిస్తుంది. అది జన్మతః భారతీయులు అయి ఉంటేనే అని ఇక్కడ గుర్తుంచుకోవాలి.

మన దేశంలో కేవలం 1.72% పాటా కలిగిన సిక్కు మైనారిటీ వర్గానికి చెందిన డాక్టర్ మన్మోహన్ సింగ్ ప్రధానమంత్రి అయ్యారు. మన్మోహన్ కు కాంగ్రెస్ పార్టీ అవకాశం ఇవ్వడం వల్లే ఆయన వరుసగా 2 సార్లు ప్రధాని అయ్యారు. ఈ వాస్తవాన్ని పక్కన పెట్టి దేశ ప్రజలను ఎందుకు మభ్య పెడుతున్నారో అర్థం చేసుకోవాలి. ఆ వాదనలన్నీ బూటకమైనవి, అర్థరహితమైనవి. బ్రిటన్ ఎన్నికల పరంగా ప్రజాస్వామ్య దేశం అయినా, రాచరికం కూడా ఉంది. వంశ పారపర్యంగా రాజు లేదా రాణి పాలిస్తారు. చక్రవర్తి చర్చి ఆఫ్ ఇంగ్లాండ్ కు అధిపతి. ఎన్నికల్లో మెజారిటీ నీట్లు సాధించిన పార్టీ నాయకుడిని పార్లమెంట్ ప్రధానిగా ఎన్నుకుంటుంది. వారు రాజుకు వంగి అభివాదం చేసి బాధ్యతలు తీసుకోవడం ఆనవాయితీ. కుటుంబ పార్టీ కాంగ్రెస్ లో ప్రజాస్వామ్యాన్ని గమనించండి. ప్రధానమంత్రి హెమాదాల్ మన్మోహన్ సింగ్ ను బహిరంగంగా గౌరవించడం చూశామా? తాజా ఎన్నికల్లో మల్లికార్జున ఖర్గే సోనియా, రాహుల్ మద్దతుతోనే ఆ పార్టీ అధ్యక్షుడు అయ్యారు. ఆ కుటుంబం ఆమోదం లేకుండా పోటీ చేసిన శశి థరూర్ ఎలా భంగపడ్డారో చూశాం.

ప్రవాస భారతీయుడు రుషి బ్రిటన్ ప్రధాని కావడం భారతీయులందరికీ గర్వించదగ్గ విషయమే. కానీ ఆయనకు ఉన్న పరిమితులను కూడా అర్థం చేసుకోవాలి. భారతీయ, హిందూ మూలాలను ఆయన కాపాడుకుంటూ వస్తున్నారు. అంతమాత్రాన ఆయన భారత దేశానికి భాగంగా ఏదో చేస్తారని కలలు కంటే అది పొరపాటే అవుతుంది. రుషి బ్రిటన్ రాజకీయాల్లో అనూహ్యంగా పైకి వచ్చారు. 2014లో రాజకీయాల్లోకి వచ్చి 2015 పార్లమెంట్ ఎన్నికల్లో రిచ్ మండ్ నుండి ఎంపీగా గెలిచారు. ఆ తర్వాత 2019లో జరిగిన ఎన్నికల్లో రెండోసారి గెలిచారు. పార్లమెంట్ లో తన వాగ్దాతతో అందరి దృష్టిలో పడ్డారు. ప్రధాని బోరిస్ జాన్సన్ ఆయనకు ఆర్థిక శాఖ మంత్రి (బ్రిటన్ లోకార్యదర్శి అంటారు) బాధ్యతలు ఇస్తే తన సామర్థ్యాన్ని నిరూపించు కున్నారు. కరోనా కష్టకాలంలో దెబ్బతిన్న బ్రిటన్ ఆర్థిక వ్యవస్థలో తిరిగి విశ్వాసాన్ని నెలకొల్పడం అందరనే ఆకట్టుకుంది.

పార్టీగేట్ కుంభకోణంలో ఇరుక్కున్న బోరిస్ జాన్సన్ ప్రధాని బాధ్యతల నుంచి తప్పుకోవాలని అందరికన్నా ముందుగా గళమెత్తిన రుషి బ్రిటన్ ప్రజలను ఆకట్టుకున్నారు. అదే సమయంలో అధికార

అత్యున్నత పదవులలో వారు..

భారతదేశం మైనారిటీలను అణిచివేస్తోందనే విష ప్రచారం కొత్తేమీకాదు. దీనికి వంత పాడుతున్నట్లుగా కొందరు రాజకీయ నాయకులు గొంతు కలుపుతున్నారు. వారి ప్రచారాన్ని నమ్మొచ్చా? ఎంత మంది మైనారిటీకు మన దేశం అత్యున్నత పదవులు ఇచ్చిందో గమనించండి.

దేశానికి రాష్ట్రపతిగా సేవలు అందించిన డాక్టర్ జాకీర్ హుస్సేన్, హిదయతుల్లా, ఫక్రుద్దీన్ అలీ అహ్మద్, డాక్టర్ ఏవీజే అబ్దుల్ కలాం ముస్లింలు.. జ్ఞాన్ జైల్ సింగ్ సిక్కు.. కేఆర్ నారాయణన్,

రామ్ నాథ్ కోవింద్ ఎస్సీ వర్గీయులు. ద్రౌపది ముర్ము గిరిజన మహిళ. ముర్ముతో పాటు ప్రతిభా పాటిల్ కు కూడా భారత్ అవకాశం ఇచ్చి ఇద్దరు మహిళలకు ఆ అవకాశం ఇచ్చింది. 10 ఏళ్ల పాటు ప్రధానమంత్రిగా పని చేసిన మన్మోహన్ సింగ్ ను రాజకీయంగా తప్పు కుల మతాల పరంగా ఎవరూ విమర్శించలేదు. పలు రాష్ట్రాలకు ముస్లింలు, క్రైస్తవులు ముఖ్యమంత్రులుగా పని చేశారు. మరి దేశ రాజకీయాల్లో మైనారిటీలపై వివక్ష అనే పదానికి అర్థం ఉందా? ★

కన్వర్సేటివ్ పార్టీలో నాయకత్వ సంక్షోభం ఏర్పడింది. తదుపరి ప్రధాని ఎవరు అనే చర్చ జరిగింది. ఈ సమయంలో ఆ పదవికి కూడా రుషి పోటీ పడ్డారు. మెజారిటీ ఎంపీలు ఆయనకు అండగా నిలిచారు. అయితే ఆ సమయంలో కన్వర్సేటివ్ పార్టీ సభ్యుల్లో ఎక్కువ మంది లిజ్ ట్రస్ వైపు మొగ్గుచూపారు. ఆమె ఆర్థిక విధానాలు తప్పు అని రుషి వాదించినా ఎవరూ పట్టించుకోలేదు. బ్రిటన్ ప్రధానిగా బాధ్యతలు చేపట్టిన తర్వాత లిజ్ ట్రస్ తీసుకున్న చర్యలు బ్రిటన్ ఆర్థిక వ్యవస్థను తలకిందులు చేశాయి. అధిక పన్నులు చెల్లిస్తున్న వారికి మినహాయింపులు ఇవ్వడం విమర్శలకు దారి తీసింది. దీంతో రెండు నెలలు కూడా పని చేయకముందే లిజ్ రాజీనామా చేయక తప్పలేదు. ఈ పరిస్థితుల్లో కన్వర్సేటివ్ పార్టీకి రుషి మినహా మరో ప్రత్యామ్నాయం కనిపించలేదు.

కన్వర్సేటివ్ పార్టీ నాయకత్వం అంతర్గతంగా జాతి వివక్ష వైపు మొగ్గు చూపుతుందనే విమర్శలున్నాయి. గతంలో బ్రిటన్ ప్రధానిగా పనిచేసిన విన్స్టన్ చర్చిల్ ఈ పార్టీ నాయకుడు. ఆయన భారతీయులకు స్వాతంత్ర్యం ఇవ్వడానికి ఇష్టపడలేదు. అదే సమయంలో ప్రతిపక్ష లేబర్ పార్టీ కాస్త ఉదారంగా ఆసియన్, ఆఫ్రికన్ జాతీయులకు అవకాశాలు ఇస్తూ వచ్చింది. ఈ పరిస్థితుల్లో తమ విధానాలు మార్చుకునేందుకు కన్వర్సేటివ్ కు రుషి రూపంలో మంచి అవకాశం వచ్చింది.

ఇక్కడ మనం గుర్తుంచుకోవాల్సిన విషయం, రుషి బ్రిటన్ లో పేరు ప్రఖ్యాతులు కలిగిన నేత కాదు. బ్రిటిష్ వారు ఆయనను చూసి ఓటు వేసి కన్వర్సేటివ్

పార్టీకి అధికారం కట్టబెట్టలేదు. ప్రస్తుతం నాయకత్వ సంక్షోభంలో ఉన్న కన్వర్సేటివ్ పార్టీ తమ దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థను నిలబెట్టే సామర్థ్యం రుషిలో చూశారు. అదే ప్రధాని పదవి చేపట్టే అవకాశం ఇచ్చింది. భారతీయ సంతతికి చెందిన రుషి బ్రిటన్ లో జన్మించారు. ఆయనను పార్లమెంటుకు ఎన్నుకున్నది బ్రిటన్ ప్రజలు. కాబట్టి వారి ఆకాంక్షలకు లోబడే రుషి పని చేయాలి. అయితే ఒక దేశాధినేత హోదాలో ఆయన పరోక్షంగా భారతీయులకు మేలు చేసే అవకాశాలు ఉన్నాయి. ఉదాహరణకు బ్రిటన్ కు వృత్తి నిపుణుల అవసరం ఉంది. అక్కడి యూనివర్సిటీల్లో అత్యున్నత ప్రమాణాలున్న కోర్సులు ఉన్నాయి. ఈ రూపంలో ఎంతో మంది భారతీయ యువతకు వీసాల రూపంలో అవకాశాలు లభిస్తాయి. అదే విధంగా ఇరు దేశాలకు అనుకూలమైన వాణిజ్య ఒప్పందాలకు ఇదే చక్కని అవకాశం.

ఈ వారంలో ఇండోనేషియాలో జరగనున్న జే-20 సమావేశాల్లో తొలిసారిగా మోదీ, రుషి భేటీ కాబోతున్నారు. ఇరు దేశాల మధ్య ద్వైపాక్షిక, వాణిజ్య, రక్షణ, శాస్త్ర సాంకేతిక సంబంధాల్లో ఈ సమావేశం మరో మైలురాయిగా మారగలదని ఆశిద్దాం. కొద్ది రోజుల క్రితం భారత్ ప్రపంచంలో ఐదో బలమైన ఆర్థిక వ్యవస్థగా ఉన్న బ్రిటన్ స్థానాన్ని అక్రమించింది. ఇలాంటి తరుణంలో భారత్ కు బ్రిటన్ కన్నా, బ్రిటన్ కే భారత్ అవసరం ఎక్కువ. ఈ తరుణంలో ప్రవాస భారతీయుడు రుషి ఆ దేశ ప్రధానిగా ఉండటం మనకు కలసి రాగలదు.

వ్యాసకర్త : సీనియర్ జర్నలిస్ట్

ఒకటంటే ఒకే నియోజకవర్గం.. వంది మంది ఎమ్మెల్యేలు. ముఖ్యమంత్రి సహా అందరు మంత్రులు, పదుల సంఖ్యలో మున్సిపల్, కార్పొరేషన్ల చైర్మన్లు, కార్పొరేటర్లు, కౌన్సిలర్లు, వందల సంఖ్యలో సర్పంచ్లు, వేల సంఖ్యలో గులాబీ పార్టీ క్యాడర్.. ఒకరకంగా వీరంతా మునుగోడుపై దండెత్తారు. నియోజకవర్గం మొత్తాన్నీ ఆవరించేశారు. వాడకో కౌన్సిలర్, సర్పంచ్; వార్డుకో చైర్మన్, ఊరికో ఎమ్మెల్యే, మండలానికో మంత్రి. ఇలా ఒకరకంగా ఎవరికి వారు రాసేసుకున్నారు. ముఖ్యమంత్రి కూడా ఏమీ తక్కువ తిరగలేదు. ఒక్క ఉపఎన్నిక కోసం పలు దఫాలుగా బహిరంగ సభలు నిర్వహించారు. చివరకు ఆ ఎన్నికలో అధికార పార్టీ పరువు నిలబెట్టుకున్నామని గర్వంగా ప్రకటించుకున్నారు.

అధికారులు మినహా ప్రభుత్వ యంత్రాంగంలో కీలక భూమిక పోషించాల్సిన ప్రజాప్రతినిధులందరూ మునుగోడు బాట పట్టారు. సొంత నియోజక వర్గాలను గాలికి వదిలేసి.. ఆ ఉపఎన్నికలో తమ పార్టీ అభ్యర్థిని గెలిపించుకోవడం కోసమే ప్రాధాన్యం ఇచ్చారు. అక్కడే మకాం వేశారు. దాదాపు నెలరోజుల పాటు ఉన్న ఊరినీ, నియోజకవర్గ ప్రజలనీ వదిలేశారు. అన్నిటికన్నా సీఎం కేసీఆర్ ఆదేశాలే తమకు ముఖ్యమని నిరూపించుకున్నారు. కానీ, సాధారణ ఎన్నికల్లో ఇలాంటి అవకాశం ఉండదన్న ఆలోచనను మరిచిపోయారని ఎమ్మెల్యేలు, మంత్రుల తీరును చూస్తే అర్థమవుతోందంటున్నారు విశ్లేషకులు.

వాస్తవానికి గతేడాది జరిగిన హుజూరాబాద్ ఉపఎన్నికనే అత్యంత ఖరీదైనదిగా విశ్లేషకులు అంచనా వేశారు. కానీ, మునుగోడులో 'అంతకు మించి' అన్నట్లుగా సాగింది. ఈ ఎన్నిక దేశవ్యాప్తంగా చర్చనీయాంశంగా మారింది. ఇందుకోసం వందల కోట్ల రూపాయలు ఖర్చయినట్లు లెక్కలు కట్టారు. మరోవైపు కోట్ల రూపాయలు పోలీసులకు పట్టు బడ్డాయి. హైదరాబాద్లోనూ కోట్లాది రూపాయల హవాలా డబ్బు పోలీసులు స్వాధీనం చేసుకున్నారు. ఇవన్నీ మునుగోడు ఉపఎన్నిక కోసమే తరలించినట్లు ప్రాథమికంగా నిర్ధారించారు కూడా.

తెలంగాణ రాజకీయాల్లో మునుగోడు ఉపఎన్నిక అత్యంత ఆసక్తిని రేపింది. కాంగ్రెస్ పార్టీ ఎమ్మెల్యే రాజగోపాల్ రెడ్డి బీజేపీలో చేరి తన పదవికి రాజీనామా చేయడంతో అక్కడ ఉపఎన్నిక అనివార్యమైంది. అన్ని పార్టీలు దీనిని ప్రతిష్టాత్మకంగా తీసుకున్నాయి. పార్టీ మారినా తన స్థానాన్ని కాపాడు

కోవడం పెద్ద కష్టమేమీ కాదనుకున్న రాజగోపాల్ తీరు బెదిరికొట్టింది. అధికార టీఆర్ఎస్ అయితే, ఈ ఎన్నికను చాలా ప్రతిష్టాత్మకంగా తీసుకుంది. ప్రతి అవకాశాన్ని చేజిక్కికోకుండా వ్యవహరించింది. హుజూరాబాద్ ఉపఎన్నికలో ఓటర్లు టీఆర్ఎస్కు దిమ్మదిరిగిపోయేలా తీర్పు ఇవ్వడంతో దానికి బదులు తీర్పుకోవాలన్న పట్టుదలతో ముందుకెళ్లింది. సామ, దాన, భేద, దండోపాయాలన్నింటినీ ప్రయోగించి మునుగోడు గడ్డపై గులాబీ జెండాను ఎగరవేసింది. అయితే ఇందుకు ఆ పార్టీ అధినేత కేసీఆర్ పెద్ద కసరత్తే చేశారు. అత్యంత చాకచక్యంగా వ్యవహరించారు. బీజేపీ ఆత్మరక్షణలో

పడేసే ప్రయత్నం చేస్తూ వచ్చారు. సహజంగానే అధికార పార్టీ కావడంతో ఏం చేసినా, ఏ అవసరం వచ్చినా ఎదురే లేకుండా పోయింది. అలా టీఆర్ఎస్ తన 'పరువు'ను నిలబెట్టుకుంది.

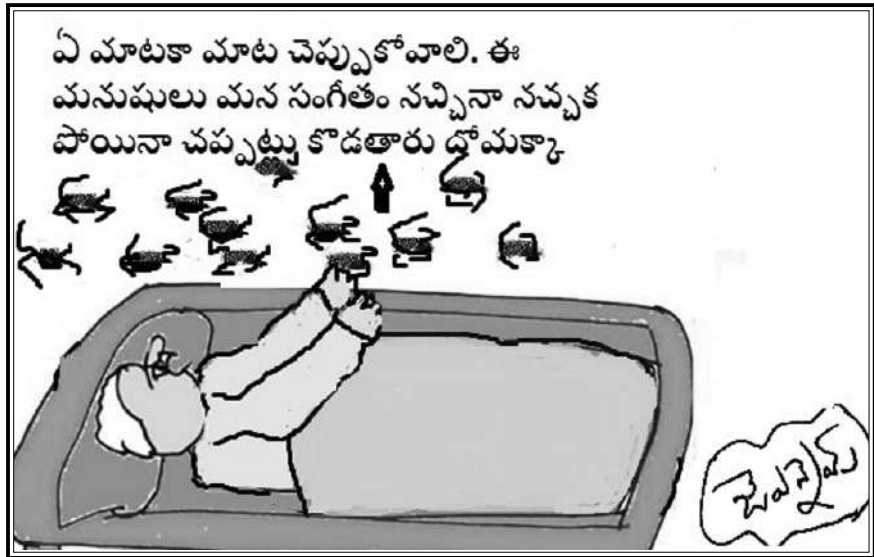
రాజగోపాల్ రెడ్డి ఎమ్మెల్యే పదవికి రాజీనామా చేయగానే శాసన సభాపతి క్షణాల్లోనే ఆమోదించేశారు. ఆయన రాజీనామా చేయడానికి ముందే టీఆర్ఎస్ అప్రమత్తమైంది. నేతలందరినీ అప్రమత్తం చేసింది. మంత్రి జగదీశ్ రెడ్డిని రంగంలోకి దింపింది. కల్యాణలక్ష్మితో పాటు ఇతర పథకాల చెక్కుల పంపిణీలోనూ వేగం పెంచింది. సంక్షేమ పథకాల అమలు, దళితబంధు, గిరిజనబంధు వంటి పథకాలపై చర్చ జరిగేలా చేసింది. కేసీఆర్.. ఎప్పటికప్పుడూ నేతల నుంచి సమాచారం తెప్పించుకున్నారు. నల్గొండ జిల్లా నేతలతోనూ భేటీ అయ్యారు. పలు అంశాలపై ఎప్పటికప్పుడు దిశానిర్దేశం చేశారు. ఇక

అత్యంత 'ఖరీదైన'

అభ్యర్థి ప్రకటన విషయంలోనూ టీఆర్ఎస్ సుదీర్ఘ కసరత్తే చేసింది. కూసుకుంట్ల ప్రభాకర్ రెడ్డి అభ్యర్థిత్వం పట్ల మొదట్లో పార్టీ శ్రేణుల్లో తీవ్ర అసంతృప్తి ఉన్నట్లు కనిపించింది. చాలా మందలాల్లోని నాయకులు ఆయనను వ్యతిరేకిస్తూ వచ్చారు. ఆ క్రమంలోనే పలువురు అభ్యర్థుల పేర్లు తెరపైకి వచ్చినప్పటికీ నేర్పల ఆధారంగా కూసుకుంట్లకే టికెట్ ఖరారైంది. తర్వాత అసంతృప్తులను దారిలోకి తీసుకువచ్చే ప్రయత్నం చేసింది అధిష్టానం. ప్రగతి భవన్ వేదికగా బుజ్జగింపుల పర్వం కూడా కొనసాగింది.

కేవలం ఒక శాసనసభ నియోజకవర్గం ఉపఎన్నికే అయినా, కేసీఆర్ పదుల సంఖ్యలో హామీలు గుప్పించి, పథకాల రూపంలో ప్రభుత్వ డబ్బులు పంచి ఈ విజయాన్ని సొంతం చేసుకున్నారన్న వాదనలున్నాయి. దశాబ్దాలుగా అమలుకాని హామీలను నెరవేర్చడం నుంచి రిజర్వేషన్లు పెంపు, పథకాలకు నిధుల విడుదల లాంటివి ఎన్నో చేశారు. ఒకరకంగా కేసీఆర్ ప్రభుత్వ సామ్యంతో ఓట్లను కొనుగోలు చేసే ప్రయత్నం చేశారన్న విమర్శలు వినిపిస్తున్నాయి. ఈ ఉపఎన్నిక వస్తుందని తెలిసిన వెంటనే నియోజకవర్గానికి భారీగా నిధులు విడుదలయ్యాయి. రోడ్లకు, అభివృద్ధి పథకాలకు ఎనిమిదేళ్లుగా అందని నిధులు ఒక్కసారిగా వచ్చిపడ్డాయి. వృద్ధులకు కొత్త పింఛన్ల మంజూరు, చేనేత, గీత కార్మికులకు బీమా ఇవ్వడం వంటివి చేశారు.

సామాజిక వర్గాల వారీగా ప్రజలను ప్రసన్నం చేసుకునేందుకు పలు పథకాలను ప్రారంభించారు. ఎట్టిల పెద్దఎత్తున ప్రభావం చూపే స్థితిలో ఉండ

ఉపఎన్నిక!

టంతో వారికి రిజర్వేషన్లను పెంచుతూ నిర్ణయం తీసుకున్నారు. యాదవ ఓటర్ల ప్రసన్నత కోసం ఏడు వేల మందికి గొర్రెల పంపిణీని కూడా చేపట్టారు. దీంతో పాటు పలు కులసంఘాలకు ప్రభుత్వం తరపున హామీలు గుప్పించడం, కులభవనాలకు నిధులు ఇవ్వడం వంటివి చేశారు. కుల సంఘాలను ప్రసన్నం చేసుకోవడానికి ముఖ్య మంత్రి తనయుడు, మంత్రి కేటీఆర్ వీలైనచోట్లా ఆయా సంఘాలతో సమావేశాలు నిర్వహించారు. ఆర్డీసీ ఉద్యోగులకు డీఎ పెంపు వంటి నిర్ణయాలు తీసుకున్నారు. నియోజకవర్గంలో కొత్త రేషన్ కార్డులు మంజూరు చేయడం, వంద గజాల స్థలాలను ఉచిత రిజిస్ట్రేషన్ చేయడం వంటివి చేశారు. అంతేకాదు, ఉన్నతస్థాయి గట్టుపుల్ మండలాన్ని ఏర్పాటు చేశారు కేటీఆర్. తమ ఊరును మండలంగా చేయాలని టీఆర్ఎస్ అధికారంలోకి వచ్చినప్పటి నుంచి గట్టుపుల్ ప్రజలు మొరపెట్టుకున్నా పట్టించుకోలేదు. రాజగోపాల్ రెడ్డి

రాజీనామాతో గట్టుపుల్ ప్రజల కోరిక నెరవేర్చారు. దుబ్బాక ఉపఎన్నికలో ప్రచారం చేయని కేటీఆర్ మునుగోడుకు మాత్రం రెండుసార్లు వచ్చి, బహిరంగ సభలో పాల్గొన్నారు. మునుగోడు నియోజకవర్గ అభివృద్ధి తమతోనే సాధ్యమని, గెలిపిస్తే.. చందూరుకు రెవెన్యూ డివిజన్ హోదా కల్పిస్తామని, శివన్నగూడెం, కిష్టారాయంపల్లి రిజర్వాయర్లను పూర్తి చేస్తామని స్పష్టం చేశారు గులాబీ బాస్.

కామ్రేడ్ మద్దతుతోనే..

మరోవైపు వామపక్షాలతో స్నేహం టీఆర్ఎస్ కు కలిసొచ్చింది. రాష్ట్ర ఏర్పాటు తర్వాత జరిగిన రెండు (2014, 2018) ఎన్నికలలో రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా ఒంటరిగా పోటీ చేసిన టీఆర్ఎస్ ఈ ఉపఎన్నికలో మాత్రం వామపక్షాల సాయం కోరింది. ఆయా పార్టీల నాయకులను ప్రగతిభవన్ కు పిలిచి మాట్లాడారు. ఇరువురి మధ్య ఒప్పందం కుదిరి, కలసి పోరాడారు. సుమారు 10 వేల ఓట్లు తమ వల్లే టీఆర్ఎస్ కు పడ్డాయని వామపక్షాల నాయకులు చెబుతున్నారు. చందూరులో కేటీఆర్ బహిరంగ సభ తర్వాత వామపక్ష నాయకులను స్థానిక టీఆర్ఎస్ నాయకులు పట్టించుకోలేదు. దీంతో 'కామ్రేడ్స్' ప్రచారానికి దూరంగా ఉన్నారు. చివరికి కేటీఆర్

జోక్యం చేసుకోవడంతో ఎన్నికల ప్రచారానికి వచ్చారు. సీపీఐ, సీపీఎంలు సీరియస్ గా ప్రచారం చేశాయి. ఫలితంగా టీఆర్ఎస్ గెలుపులో కామ్రేడ్ల ఓట్లు కూడా అత్యంత కీలకమయ్యాయి. పోల్ మేనేజ్మెంట్ విషయంలోనూ టీఆర్ఎస్ విజయం సాధించింది. ఇందులో భాగంగా ప్రతి ఓటర్ ను కలిసే ప్రయత్నం చేసింది. ప్రతి గడపకు వెళ్లటం కూడా కలిసివచ్చిందనే చెప్పొచ్చు. ఎప్పటికప్పుడు స్థానిక నేతలను అప్రమత్తం చేస్తూ వచ్చారు.

ఫలించిన 'దత్తత' హామీ

ఉపఎన్నికలో టీఆర్ఎస్ ను గెలిపిస్తే నియోజక వర్గాన్ని దత్తత తీసుకుంటానన్న మంత్రి కేటీఆర్ హామీ బాగా పని చేసింది. వెనుకబడిన తమ ప్రాంతం అభివృద్ధి చెందుతుందని ఓటర్లు ఆలోచించినట్లు కూడా అర్థమవుతోంది. ఈ నివాదాన్ని బీజేపీ తమకు అనుకూలంగా మార్చుకోవడంలో విఫలమైంది. కేవలం ఉపఎన్నిక కోసమే దత్తత తీసుకుంటే రాష్ట్రమంతా అవసరం లేదా? అనే వాదనను ప్రజల్లోకి తీసుకెళ్లడంలో బీజేపీ అభ్యర్థితో పాటు, ఆ పార్టీ నేతలు కూడా విఫల మయ్యారు.

మరోవైపు ఓటర్లకు విందు భోజనాలు, విహార యాత్రలతో టీఆర్ఎస్ గాలం వేసింది. కుల సంఘాల సమ్మేళనాలు దానికి బలం చేకూర్చాయి. మును గోడులో అత్యధికంగా ఉండే బీసీ ఓటర్లు. గౌడ్, ముదిరాజ్, పద్మశాలి, యాదవ సామాజిక వర్గాల వారి ఓట్లు ఎక్కువగా ఉండడంతో సమ్మేళనాలను నిర్వహించి ఆయా సంఘాలకు హామీలు ఇచ్చింది. మాజీ ఎంపీ బూర నర్సయ్యగౌడ్ రాజీనామాతో టీఆర్ఎస్ కు గట్టి దెబ్బ తగిలినా డీలా పడలేదు. అధినాయకత్వం వెంటనే అప్రమత్తమై బీజేపీ నేతలపై గురి పెట్టింది. బీసీ సామాజిక వర్గాలకు చెందిన స్వామిగౌడ్, బిక్షమయ్య గౌడ్, దాసోజు శ్రవణ్, రాపోల్ ఆనంద భాస్కర్ వంటి నేతలను రాత్రికి రాత్రే పార్టీలో చేర్చుకుంది.

గత ఎన్నికల్లో కొన్ని గుర్తులు టీఆర్ఎస్ కు తీవ్ర నష్టం చేశాయి. ఉదాహరణకు రోటీ మేకర్, రోడ్డు రోల్ గుర్తులు ఆ పార్టీ ఓట్లను చీల్చాయి. ఈ గుర్తులకు భారీగా ఓట్లు నమోదయ్యాయి. దీంతో, మునుగోడులో ఇలా జరగకూడదని భావించిన టీఆర్ఎస్ నేతలు మొదట్నుంచే అప్రమత్తమయ్యారు. ఈ విషయాన్ని ఎన్నికల కమిషన్ దృష్టికి కూడా తీసుకెళ్లారు. ఓటర్లు గందరగోళానికి గురికాకుండా డమ్మీ ఈవీఎంతో ప్రచారం కూడా చేశారు. ఏ మీటా నొక్కాలి, పార్టీ గుర్తు ఎంటనే విషయాలపై విస్తృతంగా ప్రచారం చేశారు. ఇదంతా పార్టీకి కలిసొచ్చింది. దీంతో ఉమ్మడి నల్గొండ జిల్లాలో జరిగిన మూడు ఉపఎన్నికల లోనూ అధికార పార్టీనే విజయం సాధించినట్లయింది.

వ్యాసకర్త : సీనియర్ జర్నలిస్ట్

ఈ ఎన్నికలో సామాజిక వర్గాల వారీగా ప్రజలను ప్రసన్నం చేసుకునేందుకు కేటీఆర్ పలు పథకాలను ప్రారంభించారు. ఎస్టీలు పెద్దఎత్తున ప్రభావం చూపే స్థితిలో ఉండటంతో వారికి రిజర్వేషన్లను పెంచుతూ నిర్ణయం తీసుకున్నారు. యాదవ ఓటర్ల ప్రసన్నత కోసం ఏడు వేల మందికి గొర్రెల పంపిణీని కూడా చేపట్టారు. దీంతో పాటు పలు కులసంఘాలకు ప్రభుత్వం తరపున హామీలు గుప్పించడం, కులభవనాలకు నిధులు ఇవ్వడం వంటివి చేశారు. కుల సంఘాలను ప్రసన్నం చేసుకోవడానికి ముఖ్య మంత్రి తనయుడు, మంత్రి కేటీఆర్ వీలైనచోట్లా ఆయా సంఘాలతో సమావేశాలు నిర్వహించారు.

అరవై ఏళ్లపాటు ఆంధ్రప్రదేశ్ను పాలించిన కాంగ్రెస్, ప్రాంతీయ పార్టీలు అభివృద్ధిని మరచి ఓటుబ్యాంకు రాజకీయాలకు పాల్పడ్డాయి. అభివృద్ధిని ఒకే ప్రాంతానికే పరిమితం చేయడం ద్వారా మిగతా ప్రాంతాలు వెనుకబడ్డాయి. ఇక రాజకీయ అధికారానికి అర్హులు చాచిన నేతలు వేర్పాటువాదాన్ని ప్రచారం చేసి ప్రజల్లో భావోద్వేగాలు రెచ్చగొట్టి రాష్ట్రాన్ని విడదీశారు. ఇప్పుడు మరల ఆదే కథ రాష్ట్రంలో ప్రారంభమైంది. దీనికి కేంద్ర జంతువు అధికార వైకాపా ప్రభుత్వమే. అధికార వికేంద్రీకరణ పేరుతో అమరావతి రాజధానిని కాదని, మూడు రాజధానులు ఏర్పాటు చేస్తామంటున్న వైకాపా ప్రభుత్వం ప్రజల మనసుల్లో విషజీజాలు నాటుతోంది. 40 ఏళ్లు పాలించిన కాంగ్రెస్, తెదేపా, వైకాపా ప్రభుత్వాలు అసలు రాష్ట్రాన్ని అభివృద్ధి చేయలేదు. రాష్ట్రాన్ని అభివృద్ధి చేస్తోంది ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ ప్రభుత్వమే. కేంద్రంలో మోదీ నేతృత్వంలోని ఎన్డీయే అధికారంలోకి రాగానే రాష్ట్రానికి 24 గంటలు విద్యుత్ సరఫరా చేశారు. విశాఖకు కొత్త రైల్వే జోన్ ప్రకటించారు. ఉత్తరాంధ్ర జిల్లాల వేదిక అయిన విశాఖ కేంద్రంగా పలు అభివృద్ధి పనుల పూర్తి, కొన్నిటికి శంకుస్థాపనల నిమిత్తం మోదీ ఈ నెల 11, 12 తేదీల్లో విశాఖలో పర్యటించనున్నారు. వడ్లపూడి వ్యాగన్ వర్క్ షాప్ జాతికి అంకితం చేయనున్నారు. రూ.446 కోట్లతో విశాఖ రైల్వేస్టేషన్ ఆధునికీకరణ పనులకు, రూ.380 కోట్లతో ఈఎస్ఐ ఆసుపత్రి నిర్మాణ పనులకు శంకుస్థాపన చేస్తారు. రూ.26 వేల కోట్లతో హెచ్పీసీఎల్ విస్తరణ పనులు ప్రారంభించనున్నారు. గంభీరంలో నిర్మించనున్న ఐబిఎం (వైజాగ్) భవనానికి శ్రీకారం చుట్టనున్నారు. ఎన్డీయే ప్రభుత్వం ఉత్తరాంధ్ర జిల్లాలైన శ్రీకాకుళం, పార్వతీపురం మన్యం, అల్లూరి సీతారామరాజు (అరకు), విజయనగరం, విశాఖపట్నం, అనకాపల్లిలో చేసిన అభివృద్ధి కార్యక్రమాల గురించి తెలుసుకుందాం!

శ్రీకాకుళంలో భారత్ మాల ఫేజ్-1 కింద ఆనందపురం నుంచి రణస్థలం వరకు రూ.1467 కోట్లతో ఎన్హెచ్ 16 రహదారికి 6 లైన్లు, రూ.1423 కోట్లతో రణస్థలం నుంచి నర్సన్నపేట వరకు ఎన్హెచ్-16 రహదారికి 6 లైన్లు, ఎన్హెచ్-16 రహదారి సామర్లం పెంపుదల, నర్సన్నపేట నుండి ఇచ్చాపురం వరకు 562 కోట్ల రూపాయలతో ఎన్హెచ్-16 రద్దీని తగ్గించడానికి, కనెక్టివిటీని మెరుగుపరచడానికి అభివృద్ధి పనులు చేపట్టారు. అమృత్ పథకంలో భాగంగా రూ. 5.43 కోట్లతో 9292 తాగునీటి కుళాయి కనెక్షన్లు, 3 పార్కుల అభివృద్ధి పనులు చేపట్టారు. దీర్ఘకాలంగా పెండింగ్లో ఉన్న రోడ్ ఓవర్ బ్రిడ్జిలు, రోడ్ అండర్ బ్రిడ్జిలు రూ. 80 కోట్లకు పైగా అంచనా వ్యయంతో మంజూరు చేశారు. కొన్ని వివిధ దశల్లో ఉన్నాయి. ప్రధాన మంత్రి ఆవాస్ యోజన (అర్బన్) కింద

ఉత్తరాంధ్ర

1,08,176 గృహాలు మంజూరయ్యాయి. శ్రీకాకుళం జిల్లా నుండి 3,18,187 మంది రైతులు ఇప్పుడు పీఎం కిసాన్ సమ్మాన్ యోజన లబ్ధిదారులుగా ఉన్నారు. 2015-2019 నుండి జిల్లాలో ప్రధాన మంత్రి గ్రామీణ సడక్ యోజన కింద 100 కిలోమీటర్ల కంటే నిడివి గల గ్రామీణ రహదారుల అభివృద్ధికి నిధులు మంజూరయ్యాయి.

పార్వతీపురంలో

పార్వతీపురం మన్యం జిల్లాకు మంజూరైన గిరిజన విశ్వవిద్యాలయాన్ని సాలూరు అసెంబ్లీ నియోజకవర్గం పరిధిలో ఏర్పాటుచేశారు. భారత్ మాల ఫేజ్-1 కింద కొత్తగా ఆరు లైన్ల నేషనల్ ఎక్స్ప్రెస్ హైవే ఎన్హెచ్-130 సీడీ రూ.3000 కోట్లతో అభివృద్ధి పరుస్తున్నారు. అలాగే జిల్లాలోని ఆలూరు, జక్కుప, కొర్లాం ప్రాంతాల మీదుగా రాయ్పూర్ నుండి సబ్బవరం వరకు కలిపే రహదారి పనులు శరవేగంగా జరుగుతున్నాయి. రూ.17 కోట్లతో గరుగుబిల్లి, సిగడం, చీపురుపల్లి సెక్షన్లకు రోడ్లు అండర్ బ్రిడ్జిలు మంజూరయ్యాయి.

అరకులో

పర్యాటక ప్రాంతంగా ప్రాధాన్యం ఉన్న అరకు ప్రాంత అభివృద్ధికి కేంద్రం చర్యలు తీసుకుంటోంది. అందులో భాగంగా విశాఖపట్నం-అరకు రైలుకు విస్తాడామ్ కోచ్లను అనుసంధానం చేసింది. గిరిజన ప్రాంత స్వాతంత్ర్య సమరయోధుల సంస్మరణార్థం లంబ సింగిలో ఒక గిరిజన మ్యూజియం మంజూరయ్యింది. కొత్తవలస-గోరఖ్ పూర్ రైల్వే లైనును 1414 కోట్ల రూపాయల వ్యయంతో అభివృద్ధి

పరుస్తున్నారు. అలాగే కరకవలస-సిమిలిగూడ మధ్యలో రైల్వే లైన్లో అండర్ బ్రిడ్జిలు, నిర్మిత ఎత్తులోని సబ్ వేలను 2.5 కోట్ల వ్యయంతో నిర్మించారు. ముఖ్యంగా పాడేరులో కొత్త వైద్య కళాశాల మంజూరైంది. ఈ కళాశాల ఏర్పాటుకు అయ్యే వ్యయంలో కేంద్ర ప్రభుత్వమే 60 శాతం వ్యయం భరిస్తుంది.

విజయనగరంలో

విజయనగరం పార్లమెంట్ జిల్లా పరిధిలోని వివిధ రైల్వే స్టేషన్లలో 12 కోట్లరూపాయల వ్యయంతో ఫుట్ ఓవర్ బ్రిడ్జిల నిర్మాణం జరిగింది. అలాగే 94 కోట్ల రూపాయల వ్యయంతో నాలుగు రోడ్ ఓవర్ బ్రిడ్జిల నిర్మాణం, 51.41 కోట్ల వ్యయంతో 18 రోడ్ అండర్ బ్రిడ్జిల నిర్మాణం జరిగింది. విజయనగరం-సంబల్పూర్ మధ్య రూ.379 కోట్లతో చేపట్టిన 264 కిలోమీటర్ల రైల్వేలైన్ డబ్లింగ్ పనులు కొనసాగు

అభివృద్ధికి మోదీ బాసట

తున్నాయి. అలాగే రూ.3883 కోట్ల వ్యయంతో చేపట్టిన కొత్తవలస-కొర్రాపుట్ మధ్య 189 కిలో మీటర్ల రైల్వే లైన్ డబ్లింగ్ పనులు కూడా శరవేగంగా కొనసాగుతున్నాయి. కొత్తవలస-విజయనగరం మధ్య 34.7 కిలోమీటర్ల మేరకు 285 కోట్ల రూపాయల వ్యయంతో చేపట్టిన మూడో రైల్వే లైన్ పనులు పూర్తయ్యాయి. అలాగే 2325 కోట్ల రూపాయల వ్యయంతో విజయనగరం-టీట్లాఘడ్ మధ్య 264 కిలోమీటర్ల నిడివిలో మూడో రైల్వే లైన్ నిర్మాణ పనులు సాగుతున్నాయి. ప్రధానమంత్రి ఆవాస్ యోజన (అర్బన్) కింద విజయనగరం జిల్లాకు 1,21,789 ఇళ్ల మంజూరయ్యాయి. ఈ జిల్లా నుంచి 2,59,316 మంది సోదరులు పీఎం కిసాన్ సమ్మాన్ యోజన కింద లబ్ధిని పొందుతున్నారు. 150 కిలోమీటర్లకు పైగా నిడివి గల గ్రామీణ రహదారులు ప్రధానమంత్రి గ్రామీణ సడక్ యోజన కింద అభివృద్ధికి నోచుకున్నాయి. అలాగే అటల్ మిషన్ ఫర్ రిజనలేషన్ అండ్ అర్బన్ ట్రాన్స్ఫర్మేషన్ (అమృత్) పథకం కింద పట్టణ ప్రజానీకానికి 19,639

తురగా నాగభూషణం

సీనియర్ జర్నలిస్ట్

తాగునీటి కుళాయిలు ఏర్పాటు చేశారు.

అనకాపల్లిలో

అనకాపల్లి పార్లమెంట్ జిల్లాను తీసుకుంటే, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం భూమి కేటాయింపులు పూర్తి చేసిన తర్వాత కేంద్ర ప్రభుత్వం మంజూరు చేసిన ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ పెట్రోలియం అండ్ ఎనర్జీ సబ్సెక్షన్లో ఏర్పాటువుతుంది. భారత్ మాల ఫేజ్-1 కింద రూ.2527 కోట్ల అంచనా వ్యయంతో చేపట్టిన అనకాపల్లి- పెందుర్తి-అనందపురం రహదారి సెక్షన్లోని 6 లైన్ రహదారి పనులు పూర్తిస్థాయిలో పురోగతిలో ఉన్నాయి. నర్సపల్లం, చోడవరం మీదుగా 230 కి.మీ. చింతపల్లి-గండిగూడెం రహదారి అభివృద్ధిలో ఉంది. అనకాపల్లి, నర్సపల్లం, నర్సింగపల్లి, గుల్లిపాడులో రూ.6.5 కోట్ల అంచనాతో ఫుట్ ఓవర్ బ్రిడ్జిలు, రూ.77.08 కోట్లతో రోడ్ ఓవర్ బ్రిడ్జిల (ఆర్ఓబీ) నిర్మాణం ఎలమంచిలి నర్సింగపల్లి, బయ్యవరం-అనకాపల్లిలో కొనసాగుతున్నాయి. దువ్వూడ-విజయవాడ మధ్య రూ.4483 కోట్ల అంచనా వ్యయంతో చేపట్టిన 335 కి.మీ. మూడో రైల్వే లైన్ పనులు పురోగతిలో ఉన్నాయి.

విశాఖపట్నంలో

ప్రధానిగా నరేంద్ర మోదీ 2014లో బాధ్యతలు స్వీకరించినప్పటి నుంచి విశాఖపట్నానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం రికార్డు స్థాయిలో ప్రాజెక్టులు కేటాయించింది. స్మార్ట్ సిటీస్ ప్రోగ్రామ్కు ఎంపికైన మొదటి నగరం విశాఖపట్నం. స్మార్ట్ సిటీ పథకం కింద ఈ నగరానికి కోట్లాది రూపాయలతో 62 ప్రాజెక్టులు కేటాయించారు. పిలిగ్రిమేజ్ రీజనలేషన్ అండ్

స్పిరిట్యవల్ ఆగ్మెంటేషన్ డ్రైవ్ (ప్రసాద్) అనే కేంద్ర ప్రభుత్వ పథకం కింద సింహాచలం దేవాలయ అభివృద్ధికి రూ.53 కోట్లు కేటాయించారు. వీటితో పాటు కేంద్ర ప్రభుత్వ ఆరోగ్య పథకం (సీజీహెచ్ఎస్) కింద వెల్సెన్ సెంటర్, 400 పడకల ఈఎన్టీ ఆస్పత్రి, ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మేనేజ్మెంట్ (ఐఐఎం), మెడ్ టెక్ పార్క్, సానైటీ ఫర్ అప్లయిడ్ మైక్రో ఎలక్ట్రానిక్స్ అండ్ ఇంజనీరింగ్ రీసెర్చ్ (సమీర్), గంభీరం వద్ద ఎక్స్పోర్ట్ ఇన్స్ట్రక్షన్ కౌన్సిల్ టెస్టింగ్ ల్యాబ్ (ఈఐసీ), హిందూస్థాన్ పెట్రోలియం కార్పొరేషన్ (హెచ్పీసీఎల్) రిఫైనరీ సామర్ల్య ఏడాదికి 15 మిలియన్ టన్నులకు పెంపు, విశాఖపట్నం-చెన్నై ఇండస్ట్రియల్ కారిడార్లో భాగంగా ఈస్ట్ కోస్ట్ ఎకనామిక్ కారిడార్ ద్వారా పారిశ్రామిక అభివృద్ధికి శ్రీకారం, విశాఖపట్నం పోర్టు రోడ్డును నాలుగు లైన్లుగా అభివృద్ధి పరిచింది. అంతేకాదు, విశాఖ పట్నం ఏమానాశ్రయంలోని అంతర్జాతీయ, దేశీయ సరకు రవాణా టెర్మినల్ అభివృద్ధి, విశాఖపట్నం జిల్లా వడ్లపాడిలో ఓవర్ హాకింగ్ వర్క్ షాప్, డీజిల్, ఎలక్ట్రికల్ లోకో షెడ్ల ఏర్పాటు, విశాఖపట్నం ఓడరేవు, నగరాన్ని మౌలిక వసతుల పరంగా అంతర్జాతీయ స్థాయిలో ఐఎస్ఆర్ ప్రమాణాలకు అనుగుణంగా అభివృద్ధి, విశాఖపట్నం నుంచి ప్రత్యేక రైళ్లు, కాంకర్ మట్టి మోడల్ లాజిస్టిక్ పార్క్ (ఎంఎంఎల్పీ) వంటి అభివృద్ధి పనులకూ కేంద్రం నిధులు కేటాయించింది. దశాబ్దాల నాటి ఉత్తరాంధ్ర వాసుల కల, ప్రత్యేక రైల్వే జోన్‌ను ప్రధానమంత్రి నరేంద్ర మోదీ నెరవేర్చారు. విశాఖపట్నం రైల్వే జోన్‌ను ఈస్ట్ కోస్ట్ రైల్వే జోన్ పేరుతో ఏర్పాటు చేశారు. విశాఖపట్నం నగరంలోని పేద ప్రజలకు ప్రధానమంత్రి ఆవాస్ యోజన (అర్బన్) కింద 58,000 ఇళ్ల నిర్మాణానికి 963 కోట్ల రూపాయలు మంజూరు చేశారు.

రామాయణం జనరంజక
మహాకావ్యం. రామకథ అద్భుతం.
అందులోని పాత్రలు అజరామరం.
రామాయణంలోని చాలా పాత్రల
గురించి అందరికీ తెలుసు. కానీ
కొన్ని పాత్రల గురించి కొందరికీ
పెద్దగా తెలీదు. అలాంటి పాత్రల
గురించి తెలుసుకుందాం.

అంగద

ఉక్రోశం పట్టలేక రావణుడే అంగదుడి కాలు
కదపడానికి దగ్గరకు వస్తాడు. అంగదుడు
తటాలున కాలు వెనక్కి లాగేసుకొని, రావణుడి
కిరీటాన్ని తన్ని గాల్లోకి ఎగురుతాడు. తన
కాళ్లపై పడటం కంటే, రాముడి కాళ్లపై పడి
శరణు కోరుకోమని హితవు చెబుతాడు.
నలుగురు రాక్షసులు అంగదుని పట్టుకోబోగా
అతడు వారిని తన బాహువులలో బిగబట్టి
వారితో సహా పైకెగిరి, రావణుని సౌధాగ్రాన్ని

రామాయణంలో అంగదుడిది
ముఖ్యపాత్ర. ఇతను వానరుడైన వాలి
కుమారుడు. ఇతని తల్లి తార. వాలిని
రాముడు సంహరించిన తర్వాత సుగ్రీవుడిని
రాజుగానూ, అంగదుడిని యువరాజుగానూ
పట్టాభిషేకం చేస్తారు రామలక్ష్మణులు.
అంగదుడు మహా బలపరాక్రమాలు కలవాడు.
మంచి మాటకారి కూడా. పెద్దలను
గౌరవించడం, ఎవరితో ఎలా మాట్లాడాలో
బాగా తెలిసినవాడు.

అంగద రాయబారం రామాయణంలో
ముఖ్య ఘట్టం. వారధి మీదుగా వానర
సైన్యంతో రాముడు లంకకు చేరుకున్న
తర్వాత యుద్ధం జరగకుండా ఉండేందుకు
సీతను తనకు అప్పగించాలంటూ అంగదుడి
ద్వారా రావణుడికి చివరి అవకాశంగా
రాయబారం వంపుతాడు. రాముడి మాట

మేరకు అతడు అనేక విధాలుగా రావణుడికి
నచ్చుచెబుతాడు. యుద్ధంలో తలపడతానే తప్ప
సీతను అప్పగించేది లేదని రావణుడు
భీష్మిస్తాడు. పైపెచ్చు రాముడికి స్వయంగా
యుద్ధంచేసే శక్తిలేక కోతిమూకను
వెంటేసుకొచ్చాడంటూ తూలనాడతాడు.
రావణుడి వాచాలతకు ఆగ్రహించిన
అంగదుడు బలప్రదర్శనకు సిద్ధపడతాడు.
రావణుడి వర్గంలో ఎవరైనా తన కాలు
కదపగలిగితే చాలు, సీత లేకుండానే
రామలక్ష్మణులు సహా వానరసైన్యం ఓటమిని
అంగీకరించి వెనుదిరుగుతుందని సవాలు
చేస్తాడు.

రావణుడి కుమారుడు ఇంద్రజిత్ సహా
ఎంతో బలం కలిగిన రాక్షస వీరులందరూ
అందుకు ప్రయత్నిస్తారు. అయితే వారెవ్వరూ
అంగదుడి కాలు కదపలేకపోతారు. ఇక

గురువింద గింజలను లక్ష్మీ స్వరూపంగా
కొలుస్తారు. ఇది తీగ జాతి మొక్క పూర్వం ఈ
గింజల్ని బంగారం తూకం వేయడానికి ఉప
యోగించేవారు. ఇందులో ఆకుపచ్చ, పసుపు,
తెలుగు, నలుపు రకాలున్నాయి. కానీ ఇవి అరు
దుగా కనిపిస్తాయి. ఈ చెట్టు ఆకులు, కాండంలో
ఎన్నో ఔషధ గుణాలున్నాయి. అవి ఆరోగ్యానికి
ఎంతో మేలు చేస్తాయి.

ఈ గింజలు, ఆకులు, వేర్లు సాంప్రదాయ
ఔషధంలో ఎప్పటి నుంచో ఉపయోగిస్తున్నారు.
అయితే ఈ గింజలు విషపూరితమైనవి. పొట్టు
తీసి లోపల భాగాన్ని మాత్రం ఉపయోగించవచ్చు.
పొట్టును తీసి అరగతీసిన గింజల్లో కొంచెం గంధం
కలిపి పేనుకొరుకుడు ఉన్న చోట రాస్తే చక్కటి
ఫలితం కనిపిస్తుంది. ఈ గింజలతో వేసే పొగకు
దోమలు కూడా పారిపోతాయి.

గురువింద ఆకులను మెత్తగా నూరి రెండు
చుక్కలు చెవిలో వేసుకుంటే చెవిపోటు తగ్గి
పోతుంది. ఈ ఆకుల చూర్ణానికి సమానంగా

కాలితో తన్ని ఎగిరి కపిసేన మధ్యకు వచ్చిపడ్డాడు. దీనినే అంగద రాయబారం అంటారు.

లంకా యుద్ధంలో అంగదుడు అసమానమైన ధైర్యపరాక్రమాలను ప్రదర్శించాడు. అనేక మంది రాక్షసులను హతమార్చాడు. విపత్కాలంలో వానర సేనకు ధైర్యం చెప్పాడు. ఎందరో రాక్షస మహావీరులు అంగదుని చేతిలో హతమయ్యారు. రెండవరోజు యుద్ధంలో వజ్రదంష్ట్రుడు అనే రాక్షసవీరుడు భీకరంగా వానరసేనపై పడి వారిని చంపేయసాగాడు. అప్పుడు అంగదుడు అతనిని నిలువరించాడు. వారిద్దరూ భీకరంగా

యుద్ధం చేశారు. చివరకు అంగదుడు వజ్రదంష్ట్రుని తల నరికేశాడు.

కుంభకర్ణుడితో యుద్ధంలో వానరసేన కకావికలై పోతుండగా వారికి ధైర్యం చెప్పి అంగదుడు యుద్ధానికి ప్రోత్సహించాడు. స్వయంగా కుంభకర్ణుని నిలువ రించడానికి ప్రయత్నించాడు. అంగదుడి పిడిదెబ్బకు కుంభకర్ణుడు మూర్ఛిల్లాడు కాని అంతలోనే తేరుకొని అంగదుడిని ఒక్కపోటు పొడిచాడు. దానితో అంగదుడు స్పృహ తప్పి పడిపోయాడు. తరువాత కుంభకర్ణుడు రామలక్ష్మణుల బాణాలతో మరణించాడు. కుంభకర్ణుడి మరణం తరువాత త్రిశిరుడు, దేవాంతకుడు, నరాంతకుడు, అతికాయుడు వంటి మహారాక్షస వీరులు యుద్ధానికి బయలు దేరారు. వారిలో నరాంతకుడు అంగదునితో భీకరమైన యుద్ధంచేసి అంగదుని చేతిలో మరణించాడు. ఇంద్రజిత్తు మరణం తరువాత యుద్ధానికి వచ్చిన మహాపార్శ్వుడు కూడా అంగదుని చేతిలోనే మరణించాడు.

రావణ సేనాధిపతి మహాకాయుడిని అంగదుడే హతమార్చాడు. సైన్యం బలహీనమైపోతుండగా రావణుడు మహా హోమం చేయటం ప్రారంభించాడు. ఇది తెలుసుకున్న రాముడు.. అంగదుడు మొదలైన

వారిని హోమభంగం చేయమని పంపాడు. రావణుని అంతఃపురానికి వెళ్లిన అంగదుడు అతిగా దుఃఖిస్తున్న రావణ పత్ని మండోదరి జుట్టు పట్టుకొని ఈడ్చి తెచ్చి రావణుని ముందు పడేశాడు. విచలితుడైన రాక్షసరాజు హోమం మానేసి భార్యను రక్షించుకోవాలన్న తపనతో మళ్లీ యుద్ధానికి వచ్చాడు. రావణ సంహారం తర్వాత సుగ్రీవుడు శ్రీరామునితో అయోధ్యకు వెళ్లాడు. అప్పుడు అంగదుడే కిష్కింధకు రాజైనాడు.

వాల్మీకి తన రామాయణంలో అంగదుని పాత్రను ఎంతో వీరుడు, శూరుడు, కార్యనిర్వాహకుడు, కర్తవ్య దీక్షాపరునిగా చిత్రించాడు. సీతను వెతకడానికి దక్షిణ దిశకు వెళ్లిన జాంబవంత, హనుమదాది మహావీరుల బృందానికి అంగదుడు నాయకుడు. అన్వేషణ దాదాపు విఫలమైందని భావించి, ప్రాయోపవే శానికి సిద్ధమైనప్పుడు మాత్రం నిస్పృహతో అంగదుడు సుగ్రీవుని విమర్శిస్తాడు. అది తప్పితే మిగిలిన అన్ని సందర్భాలలోను అతని రాజభక్తి, రామకార్యం పట్ల నిరతి చాలా దృఢంగా ప్రదర్శించాడు. ప్రత్యర్థి వద్దకు రాయబారానికి వెళ్లిన దూత సందేశాన్ని మాత్రమే చెప్పి రాకుండా, బలం రుచి చూపించి, బెదిరించి మరీ రావడం అంగద రాయబారంగా వాడుకలో స్థిరపడింది. ★

రాయబారం

✽ 'మొక్క'బడి ✽

లక్ష్మీస్వరూపం గురువింద తీగ

చక్కెర కలిపి తాగితే దగ్గు త్వరగా తగ్గుతుంది. ఈ ఆకుల్ని ఆముదం రాసి వేడి చేసి వాపులు ఉన్నచోట కట్టుకడితే త్వరగా తగ్గుతాయి. ఆకుల్ని నమిలి తింటే బొంగురు గొంతు సమస్యను నివారిస్తుంది. చక్కటి కంఠస్వరం వస్తుంది.

ఈ ఆకురసాన్ని తెల్ల మచ్చలు ఉన్న చోట రాసి పదిహేను నిమిషాలు ఎండలో నిలబడ్డ తర్వాత చల్లని నీటితో కడిగేసుకుంటే మచ్చలు తగ్గిపోతాయి. ఈ

ఆకులను మెత్తగా నూరి ఆ రసాన్ని నువ్వుల నూనెలో పోసుకొని నూనె మాత్రమే మిగిలే వరకు మరి గించికోవాలి. తర్వాత ఆ నూనెను ఒక గాజు సీసాలో నిల్వ చేసుకొని ప్రతిరోజూ జుట్టుకు పట్టిస్తే జుట్టు రాలడం తగ్గిపోతుంది. ఒత్తుగా, బలంగా తయరవుతుంది.

తెలుపు రంగు గింజలు శుక్రగ్రహ దోష నివారణకు, ఎరుపు గింజలు కుజగ్రహ దోష నివారణకు, నలుపు గింజలు శనిగ్రహ దోష నివారణకు, పసుపు రంగు గింజలు గురుగ్రహ దోషనివారణకు, ఆకుపచ్చ గింజలు బుధగ్రహ దోషనివారణకు ఉపయోగపడతాయి. ఆయా గ్రహ దోషనివారణకు ఈ గింజలను చేతికి కంకణాలు, కాళ్లకు కడియాలుగా చేయించుకొని కట్టుకుంటారు. వీటిని ధరించడం వలన గ్రహ దోషాలే కాకుండా నరదష్టి కూడా తొలగిపోతుంది. దీనిని పెంచు కోవాలనుకునే వారు కుండీలలో కొన్ని గురువింద గింజలను నాటి నీరు పోసి, మొలకెత్తిన తర్వాత దానికి ఆసరా ఇస్తే పైకి పాకుతుంది. ★

“కర్మాగారం ఎక్కడ ప్రారంభిస్తారు?”

“పదవిన్నా గ్రామంలో!”

“ఎలా సాధ్యం? అక్కడెలా కుదురుతుంది?”

“కుదరదనుకుంటే, నేను మహేంద్రసింహాడిని ప్రత స్వీకారానికి ఎందుకు తయారు చేశాననుకుంటున్నారు?”

“మహేంద్రుడు ప్రత గ్రహణం చేశాడా?”

“ఇంకా చేయలేదు. ఈరోజు రాత్రి అతడికి దీక్ష ఇస్తున్నాను.”

“మహేంద్రుడు ప్రతగ్రహణం ఎలాచేస్తాడో నాకు అవగాహన కావడం లేదు. అతడి భార్యపిల్లలు ఏమైనారు? వారిని ఎక్కడ ఉంచారు? అప్పుడు, ఒకరోజు నది ఒడ్డున ఓ పసిపాప పడివుండడం నేను చూశాను. ఆ పసిదాన్ని తీసుకువెళ్లి నా చెల్లెలికి ఇచ్చాను. ఆ పిల్ల పక్కనే ఒక అందమైన స్త్రీ కూడా పడివుంది. వారే మహేంద్రుని భార్య, కూతురు

కాదుగదా! నాకు ఈ విషయం ఇప్పటికీ అనుమానంగానే ఉంది!”

“వారే మహేంద్రుని భార్య, కుమార్తె!”

భవానందుడు దిగ్భ్రమచెందాడు. ఏ స్త్రీకి తాను పునర్జన్మ ప్రసాదించినాడో, ఆమె మహేంద్రుని భార్య కల్యాణి అన్నమాట! అయినా ఈ విషయం ఇప్పుడు ప్రస్తావించడం అంత ఉచితమైన పనికాదని మౌనం దాల్చాడు.

“మహేంద్రుని భార్య ఎలా చనిపోయింది?”

అని అడిగాడు, జీవానందుడు.

“విషం తిని!”

“ఎందుకు తిన్నది?”

“భగవంతుడు ఆమెకు స్వప్నంలో కనిపించి, ప్రాణత్యాగం చేయమని ఆదేశమిచ్చాడు.”

“ఈ స్వప్న ఆదేశం సంతానుల కార్య సాఫల్యానికే జరిగిందంటారా?” “నేను మహేంద్రుని నోటివెంట

ఇదే విన్నాను. ఇప్పుడు సంధ్యా సమయమయింది. నేను సంధ్యావందనం వగైరా నిత్యవైమిత్తిక విధులకి వెళతాను. వాటి తరువాత కొత్త సంతానులకు దీక్ష ఇచ్చే కార్యక్రమం ఉంది!”

“సంతానులు అంటున్నారు. మహేంద్రుడు కాక ఇంకా ఎవరేనా ఈ సంప్రదాయంలో చేరాలని అభిలషిస్తున్నారా?”

“అవును. ఒక కొత్త వ్యక్తి కూడా ఉన్నాడు. ఇంతకుముందు అతడిని నేను ఎక్కడా చూడలేదు. ఇవాళే నా దగ్గరకు వచ్చాడు. తరుణ యువకుడు. అతడి భావభంగిమలు, మాటలు నన్ను ప్రసన్నుడిని చేసినాయి. బంగారం లాంటి కుర్రవాడు అనిపించింది నాకు. అతడిని సంతానదీక్షితుడిగా తయారు చేసే బాధ్యత జీవానందుడిది. సంతానులు విధులేమిటో వారిని నేర్పటంలో, వారిని ఆకర్షించి అట్టే ఉంచడంలో జీవానందుడు దిట్ట. మీకు ఇంకొక

విషయం కూడా చెప్పాలి. జాగ్రత్తగా వినండి.”

“సెలవివ్వండి” అన్నారు ఇద్దరూ.

“మీ ఇద్దరిలో ఎవరేనా, ఏదేనా అపరాధం చేసి ఉన్నా, ఇకముందు చేసినా, దానికి ప్రాయశ్చిత్తం నేను తిరిగి వచ్చిన తరువాత చేసుకుందురగాని! నేను ఇక్కడ లేనప్పుడు మాత్రం ప్రాయశ్చిత్తం చేసుకునే పని తలపెట్టకండి.”

ఈ మాటలు చెప్పి సత్యానందస్వామి అక్కడ నుండి వెళ్లిపోయాడు. భవానంద జీవానందులు ఒకరివైపు మరొకరు చూచుకున్నారు. ఈ భవానందుడు “నీమీద ఏదైనా అపరాధం ఉన్నదా ఏమి?” అన్నాడు.

“అలాగే అనిపిస్తోంది. మహేంద్రుని కుమార్తెను మా ఇంటివద్ద దిగవిడిచి రావడానికి వెళ్లాను.”

“ఇందులో దోషం ఏముంది? అదేమీ తప్పుకాదే! అయితే, ఈ ప్రయాణంలో నీవు నా సోదరిని కలుసుకున్నావా ఏమిటి?”

“గురుదేవులు ఈ విషయం కూడా పసిగట్టినారని పిస్తోంది!”

4

మహేంద్రునితో చాలాసేపు మాట్లాడాడు సత్యానందుడు. అప్పుడు మహేంద్రుడితో పాటు దేవాలయంలోనికి వెళ్లాడు. ఆ సమయానికి దేవాలయం అత్యంత శోభతో అలరారుతున్నది. రజిత, స్వర్ణ, రత్న రంజిత శోభలతో ప్రకాశిస్తోంది. పుష్పరాశులతో దేవాలయమూర్తిని అలంకరించారు. సుగంధిత మధుర ధూమరాశివల్ల దేవ సాన్నిధ్యం ఇక్కడ చేకూరినట్లు అనిపిస్తోంది. మందిరంలో మరో పురుషుడు కూర్చుని ఉన్నాడు. ‘హరే మురారే...’ అనే స్తోత్ర పాఠాలు వల్లిస్తున్నాడు. సత్యానందుడు అతడిని గుర్తించి “నీవు దీక్ష పుచ్చుకుంటావా?” అని అడిగాడు.

“నా మీద దయ చూపితే పుచ్చుకుంటాను.”

తరువాత నుంచి స్వామి మహేంద్రుడినీ, ఆ యువకుడినీ కలిపి సంబోధించి మాట్లాడారు.

“మీరు యథావిధిగా స్నానం చేయండి. నియమం ప్రకారం ఉపవాసం చేశారుగదా!”

“అ!”

“సంతాన ధర్మాన్ని అనుసరిస్తామని భగవంతుని ముందు ప్రమాణం చేసి చెప్పండి.”

“అనుసరిస్తామని చెబుతాము.”

“మాతను ఉద్ధరించడం ఎన్ని రోజులుపడితే, అన్ని రోజుల వరకు గృహ ధర్మాన్ని విసర్జిస్తారుగదా!”

“అలాగే చేస్తాము.”

“ఇంద్రియాలను జయించి, స్త్రీతో కలిసి

ఏకాసనం మీద కూర్చోకుండా ఉంటారా?”

“కూర్చోము. ఇంద్రియాలను వశంలో వుంచు కుంటాము.”

‘భగవంతుని ముందు ప్రతిజ్ఞ చేయండి. మీకోసం, మీ స్వజనం కోసం, ధనోపార్జనలో మునిగి పోకండి. ఏదైనా సంపాదన చేసినా, వైష్ణవ ధనాగారానికి చెందుతుంది.”

“అలాగే!”

“జాతి విషయం కూడా ఒకమాట ఉంది. మీది ఏ జాతి? మహేంద్రుడు కాదున్నుడు. నీవు?”

“నేను బ్రాహ్మణుడను”

“మీరు మీ కులాన్ని ఒడులుకుంటారా? సమస్త సంతానులు ఒకే కులానికి చెందినవారు. ఈ మహా ప్రతంలో బ్రాహ్మణులు, శూద్రులు అనే తేడా లేదు. మీది యే మతం?”

“మేం జాతి మతాల విషయం ఏ వట్టింపులకు వెళ్లం. మాత్రం సంతానం అంతా ఒకటే జాతి.”

“అయితే మీరిద్దరూ ఇప్పుడు దీక్షితులు కావటానికి అర్హులు. మీరు చేసిన ప్రతిజ్ఞలను భంగపరుచుకోకండి!”

“అలాగే!”

“పందేమాతరం అని పాడండి.”

ఇద్దరూ గొంతు కలిపి ఏకాంతమందిరంలో భక్తి భావ పూర్వకంగా మాతృగీతం పాడినారు. దీని తరువాత బ్రహ్మచారి వారికి యథావిధిగా దీక్ష ఇచ్చాడు.

5

దీక్ష సమాప్తమైన తర్వాత, సత్యానందుడు మహేంద్రుడిని ఏకాంత స్థలానికి తీసుకు వెళ్లాడు. ఇద్దరూ కూర్చున్న తరువాత సత్యానందుడు ఇలా ప్రారంభం చేశాడు సంభాషణ :

“వత్సా! నీవు ప్రత గ్రహణం చేశావు. భగవానుడు సంతానులపట్ల అనుగ్రహం చూపినాడనిపిస్తోంది నాకు. నీవు ధ్యాస ఉంచి నా మాటలు విను. నీవు జీవానంద, భవానందుల వలె అరణ్యం అంతా చుట్టి యుద్ధం చేయనవసరం లేదు. నీవు పదచిహ్న గ్రామానికి తిరిగి వెళ్లు. నీ ఇంటిలో ఉండి, నీ సంతానధర్మాన్ని పాలించుకో!”

ఈ మాటలకి మహేంద్రుడు విస్తుపోయాడు. కాని ఏమీ మారు మాట్లాడలేకపోయాడు. బ్రహ్మచారి ఇలా కొనసాగించాడు. “ప్రస్తుతం మనకు ఎటువంటి ఆశ్రయం లేదు. ప్రబలమైన సేన వచ్చి యుద్ధానికి తలపడితే, వది రోజులకు సరివడ భోజన సంబారాలు నిలువ చేసుకుని, తీరికగా నిరామ యంగా యుద్ధం చేయగల అవకాశం మనకు లేకుండా పోయింది. మనకు మంచి కోట ఏదీ లేనేలేదు. నీ గ్రామంలో, నీకు ఇల్లు ఉంది. గ్రామం కూడా నీ అధికారం కిందనే ఉంది. అందుచేత నా కోరిక ఏమంటే, నీవు నీ ఇంటిని కోటగా తయారు

బంకించంద్ర చటర్జీ

చేయి. ఈ కోటలో యుద్ధానికి ఉపయోగకరమైన పరికరాలు తయారు చేయించు. ఈ బాధ్యతని నీవు ఉత్తమంగా నెరవేర్చగలవు. ముందు నీవు ఇంటికి వెళ్లు. నీ వెనుక రెండువేలమంది సంతానులు వస్తారు. వారిచేత నీవు కర్మాగారంలో పని జరిపించు. కోటను పకడ్బందీగా తయారు చేయించు. నీకు అవసరమైన ధనమంతా నేను సమకూరుస్తూ ఉంటాను. నేను పరదేశం వెడుతున్నాను. అక్కడ నుండి యుద్ధ సామగ్రి తయారు చేయగల నిపుణులను తీసుకు వస్తాను. వారు రావడానికి ముందు, పని ప్రారంభించటానికి ముందు, పదచిహ్నంలో జరగవలసిన ఏర్పాట్లన్నీ నీవు జాగ్రత్తగా, త్వరగా చేయించు. అందుకనే నేను నిన్ను ఇంటికి వెళ్లమని చెబుతున్నాను.” మహేంద్రుడు బ్రహ్మచారి ఆజ్ఞకు అంగీకారం తెలిపాడు.

6

మహేంద్రుడు వెళ్లిపోయిన తర్వాత ఆరోజు దీక్ష పుచ్చుకున్న రెండవ యువకుడు సత్యానంద బ్రహ్మచారి దగ్గరకు వచ్చాడు. ప్రణామం చేశాడు. సత్యానందుడు అతడిని ఆశీర్వదించి ఆసనం చూపించాడు. ఉభయ కుశలోపరి అయిన తర్వాత స్వామిజీ “కృష్ణ భగవానుడంటే నీకు ప్రగాఢమైన భక్తిశ్రద్ధలున్నాయి కదూ?” అని అడిగాడు.

“ఎలా చెప్పగలను? భక్తి అని నేను అనుకుంటున్నది కేవలం ఆత్మ ప్రలోభమేనేమో!”

సత్యానందుడు సంతుష్టహృదయుడై “సరిగా చెప్పావు. ఏ ప్రయత్నంతో హృదయవికాసం సాధ్యమవుతుందనుకుంటే దానినే ఆచరించవచ్చును. వత్సా! నిన్ను ఆశీర్వదిస్తున్నాను. నీ పేరు ఏమిటి? నిన్ను ఏమని పిలవమంటావు... నేనింత వరకూ ఈ విషయమే అడగలేదు, చెప్పు.”

నవసంతానుడు “మీరు ఎలా పిలవదల్చుకుంటే అలాగే పిలవండి. నేను వైష్ణవ దాసాను దాసుడను!” అన్నాడు.

“నీ నవయౌవనం చూస్తూ వుంటే, నవీనా నందుడు అని పిలవాలని అనిపిస్తున్నది. అందుచేత నీవు ఈ పేరుతోనే ఉండు. అయినా, పూర్వం నీ పేరు ఏమిటి? ఆ పేరు చెప్పడం వల్ల ఏదైనా ఇబ్బంది

అనుకుంటే నాదగ్గర దాచవద్దు. నేను ఇంకెవరికీ చెప్పను. సంతాన ధర్మంలో వున్న ఏర్పాటు ఏమిటంటే, ఏదైతే అవాచ్యమో దానిని మన గురువు దగ్గర నిస్సందేహంగా చెప్పాలి! నీ పేరు చెప్పడం వల్ల నీకు ఎటువంటి హాని జరగదని హామీ ఇస్తున్నాను.”

“నా పేరు శాంతిదేవశర్మ!”

“ఓ మాయలమారి! నీ పేరు శాంతిమణి!” అంటూ సత్యానందుడు నల్లటి దట్టమైన శిష్యుడి గడ్డాన్ని ఒక చేతితో లాగి వేశాడు. అవి ఊడి వచ్చాయి. అసలు రూపం బయటపడింది. సత్యానందుడు “సిగ్గు సిగ్గు అమ్మాయి! ఈ వయసులో ఈ గడ్డాలు, మీసాలు ఏమిటి? దేన్నయినా దాచగలవుగాని ఈ కంఠంలోని మృదుత్వం, కళ్ళలోని చంచలత్వం ఎలా దాచగలవు? నేను గ్రహించలేనంత మూర్ఖుడిని అయితే ఇన్ని పనులు ఇలా ఎలా చేయగలుగుతున్నాననుకున్నావు?”

శాంతి ముఖం నల్లబడింది. కళ్ళ మూసుకుని, తల వాలుకుని కూర్చుంది కొంతసేపు. తరువాత తల ఎత్తి “నేను చేసినదానిలో దోషం ఏమిటంటారు? ప్రభూ! స్త్రీల భుజాలలో బలదర్పాలు లేవంటారా?” అంది.

“గోష్పాదంలో ఎన్ని నీళ్లు నిలుస్తాయో, స్త్రీల బాహువులలో అంతే బలం ఉంటుంది!” అన్నాడు సత్యానంద బ్రహ్మచారి.

“ఎప్పుడైనా సంతానుల బలప్రదర్శన జరుగుతూ ఉంటుందా? వారికి బలపరీక్ష పెడతారా?”

“అ! వారి బలం పరీక్షిస్తాం!”

సత్యానందుడు ఉక్కు ధనుస్సు, ఉక్కు తీగ తీసుకు వచ్చి శాంతితో ఇలా చెప్పాడు. “ఈ తీగను ధనుస్సుకు నారిగా ఎక్కించాలి. ఇలా ఎక్కిస్తూ ఉండగా ధనుస్సు తిరుగబడి మనిషిని దూరంగా విసరివేస్తుంది. ఈ ప్రయత్నంలో నీవు గెలుపొందితే,

శాంతి ధనుస్సు చేతిలోనికి తీసుకుంది. విల్లు ఎక్కుపెట్టింది. అతి తేలికగా పరీక్షలో నెగ్గి నారి సారింపిన ధనుస్సును సత్యానందుని పాదసన్నిధిలో పడవేసింది. సత్యానందుడు ఆశ్చర్యపోయాడు. కొంత తడవు గడచిన మీదట “నీవు మానవ స్త్రీవా? రాక్షసస్త్రీవా?” అని అడిగాడు. శాంతి చేతులు జోడించి “నేను అతి సామాన్య రాలయిన స్త్రీని. అయితే బ్రహ్మచారిణి!”

బలవంతురాలవని అంగీకరిస్తాను.”

“సంతానులందరూ ఈ పరీక్షలో నెగ్గారా?”

“నలుగురు నెగ్గారు.”

“ఎవరువారు? నేను తెలుసుకోవచ్చునా?”

“నేను, జీవానందుడు, భవానందుడు, జ్ఞానానందుడు.”

శాంతి ధనుస్సు చేతిలోనికి తీసుకుంది. విల్లు ఎక్కుపెట్టింది. అతి తేలికగా పరీక్షలో నెగ్గి నారి సారింపిన ధనుస్సును సత్యానందుని పాదసన్నిధిలో పడవేసింది. సత్యానందుడు ఆశ్చర్యపోయాడు. కొంత తడవు గడచిన మీదట “నీవు మానవ స్త్రీవా? రాక్షసస్త్రీవా?” అని అడిగాడు.

శాంతి చేతులు జోడించి “నేను అతి సామాన్య రాలయిన స్త్రీని. అయితే బ్రహ్మచారిణి!”

“అయితేమటుకు? నీవు బాలవితంతువువా? ఉహూ, వారితో కూడా ఇంత బలం వుండదు. వారు ఒకపూటనే కదా భోజనం చేస్తారు!”

“నేను పునిస్త్రీని!”

“అయితే నీ భర్త ఎవరు? అతని జాడ తెలియదా? నాకు స్పష్టంగా చెప్పు.” “నాకు వారి

జాడ తెలుసును. వారి అనుమతి తీసుకునే ఇక్కడికి వచ్చాను.”

అకస్మాత్తుగా ఏదో ఆలోచన సత్యానందుని మదిలో మెదిలినట్లుంది. “ఇప్పుడే గుర్తువచ్చింది. మా జీవానందుని భార్య పేరు శాంతిమణి! నీవేనా ఏమి అతని సతివి?” అని అడిగాడు.

శాంతి తలవాల్చుకుంది ఏమీ బదులు పలుకలేదు.

“ఇంత పాపిష్టికార్యం ఎలా చేశావు?”

“ఇందులో పాపాచారం ఏముంది ప్రభూ? పత్ని పతిని అనుసరించాలి కదా! అలా అనుసరించడం పాపాచారం ఎందుకు అవుతుంది? అలా అయితే, సంతాన ధర్మమే అధర్మం అవాలి! నేను వారికి సహధర్మచారిణిని. వారు ధర్మాచరణంలో మునిగి ఉన్నారు. నేను వారితో పాటు ధర్మాచరణ చేయడానికి వచ్చాను.”

శాంతి వాడి గొంతు విని సత్యానందుడు ప్రసన్నుడయినాడు. “నీవు సాధ్యమణివి! కాని, చూడు అమ్మాయి! వీరధర్మంలో స్త్రీలు చేయవలసింది ఏముంటుంది?”

“మహావీరులందరికీ పత్ని అనుసరణీయమేనని మనవి చేస్తున్నాను, సీత లేకుండా రాముడు వీరుడెలా అయినాడు? అర్జునునకు ఎన్ని వివాహాలు అయినాయి? అలాగే భీముడు? ఇవన్నీ తమకు తెలియనివి కావు ఆలోచించండి!”

“కాని సామాన్య స్త్రీలు వీరధర్మంలో అనాసక్తులై ఉంటారు. వారు సాహస కార్యాలు చేయడానికి ముందుకు రారు. అందుచేత సంతానులు తమ ధర్మాన్ని ఇంతవరకు స్త్రీలకు ఇవ్వలేదు. సంతానులు స్త్రీలతో ఏకాసనంపైన కూర్చోరు. జీవానందుడు నాకు దక్షిణహస్తం వంటివాడు. నీవు నా దక్షిణ హస్తాన్ని సరికివేయడానికి వచ్చావా?”

“లేదు. మీ దక్షిణహస్తానికి మరింత బలం చేకూర్చుటానికి వచ్చాను. బ్రహ్మచారిణిని. భర్తవద్ద కూడా బ్రహ్మచారిణిగానే ఉంటాను. నేను కేవలం ధర్మాచరణ కోసమే వచ్చాను. స్వామి దర్శనం కోసం రాలేదు. నాకు విరహ బాధ లేదు. పతిదేవులు ఏ ధర్మాన్నయితే ఆశ్రయించారో ఆ ధర్మాన్ని నేను కూడా పాలించాలనే తలంపుతో వచ్చాను.”

“సరే. నిన్ను కొన్నాళ్లు పరీక్షించి చూడాలి!”

“నేను ఆనందమరణంలోనే ఉండవచ్చునా?”

“కాక ఇంకెక్కడికి వెడతావు?”

“పరీక్షానంతరం.”

“భవానీమాత వలెనే నీ లలాటంలో కూడా అగ్ని తేజస్సు ఉంది. సంతాన ధర్మాన్ని భగ్నం చేయవుగదా!”

శాంతిని ఆశీర్వదించాడు సత్యానందుడు. ఆమెకు సెలవు ఇచ్చాడు.

(సతేషం)

కొండపై అయ్య, కొండకింద అమ్మ. ఇద్దరూ జగద్రక్షకులే. వారిద్దరు వేర్వేరు చోట్ల కొలువై ఉండడాన్ని జనపదం మురిపెంగా కథలు కథలుగా చెప్పుకునే వారి అలుకలు, అనునయాల జగత్కల్యాణ కారకాలు, లోకక్షేమకారకాలని ఆధ్యాత్మికవేత్తలు చెబుతారు. అలమేలుమంగమ్మ భక్తవరదాయిని. ఆనందనిలయుడు శ్రీనివాసుడు దయాస్వరూపుడు. ఆమె అనుగ్రహం, అయన కరుణాకక్షాలు ఏకమైతే అర్చుల జీవితాలు ఆనందమయమే.

కలియుగ దేవుడు శ్రీనివాసుడు తపమాచరించిన పుణ్యప్రదేశం తిరుచానూరు. శుకమహర్షి నివాసం ఉండడం వల్ల 'శ్రీశుకపురి' అని పేరు వచ్చింది. అదే నేటి తిరుచానూరు. 'తిరుచ్చికనూర్', 'తిరుచ్చికనూర్' అని నామాంతరాలు ఉన్నట్లు 8,9 శతాబ్దాల నాటి తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానాల దేవాలయాల శాసనాలు పేర్కొంటున్నాయి. కార్తిక మాసం శుక్ల పక్ష పంచమి శుక్రవారం నాడు ఉత్తరాషాఢ నక్షత్ర అభిజిత్ లగ్నంలో సహస్రదశ పద్మంలో అమ్మవారు అవతరించారు. పద్మంలో అవతరించారు కనుక 'శ్రీపద్మావతి' అని, పుష్పంపైన దేదీప్యమానంగా వెలుగులీనుతున్న దివ్యవనిత కనుక 'అల్లర్ మేల్ మంగ' అని కీర్తి పొందారు. 'అల్లర్ మేల్' అంటే పూలలో శ్రేష్ఠమైనది (పద్మం) అని అర్థం. పద్మాలు (కుండలినీ మార్గంలో ఉన్న షడ్భక్తాలు) కలిగినదీ అని అర్థం ఉంది.

మేంకటేశ్వరుడు సువర్ణముఖీ నదీ తీరాన కుంతా యుధం (బల్లెం)తో సరోవరాన్ని నిర్మించి స్వర్గం నుంచి తెప్పించిన బంగారపద్మం నెలకొల్పి, సరోవరానికి తూర్పున పశ్చిమాభిముఖంగా సూర్య భగవానుడిని ప్రతిష్ఠించి మహాలక్ష్మి కోసం పుష్కర కాలం పాటు తపస్సు చేశారట. ఆమె ఆవిర్భవించిన తరువాత తన మెడలోని కలువపూల మాలను ఆమె మెడలో అలంకరించి, ఆమెను వక్షస్థలంలో 'పూహ లక్ష్మి'గా ఆవాహనం చేసుకున్నారు. 'ద్విభుజా పూహ లక్ష్మి' అన్నట్లు రెండు చేతులలో రెండు పద్మాలు ధరించి పద్మాసనస్థగా ఆయన హృదయ పీఠాన్ని అలంకరించారు. అంతవరకు 'సిరి'రహితుడుగా ఉన్న దేవుడు 'శ్రీనివాసుడు' అయ్యాడు.

బ్రహ్మాత్మవ వాహనసేవలు

కార్తిక బహుళ ఏకాదశి రాత్రి సేనాధిపతి

డా॥ ఆరవల్లి జగన్నాథస్వామి

సీనియర్ జర్నలిస్ట్

నవంబర్
20 నుంచి
పద్మావతి
బ్రహ్మాత్మవాలు

'క్షీరాబ్ధి కన్య'కు

బ్రహ్మాత్మవ హేల

ఉత్సవంతో తిరుచానూరుపురవాసిని బ్రహ్మాత్మ వాలకు అంకురార్పణ జరుగుతుంది. రెండవ నాడు ఉదయం తిరుచ్చి ఉత్సవం, రాత్రి చిన్న శేషవాహనసేవ, మూడవ రోజు ఉదయం పెద్ద శేషవాహనం, రాత్రి హంస వాహనం, నాలుగవ నాడు ఉదయం ముత్యపు పందిరి వాహనం, రాత్రి సింహవాహనం, ఐదవ నాడు పగలు కల్పవృక్ష వాహనం, రాత్రి హనుమద్వాహనం, ఆరవ రోజు పగలు పల్లకి, రాత్రి గజవాహనం, ఏడవ నాడు ఉదయం సర్వభూపాల వాహనం, రాత్రి గరుడ వాహనం, ఎనిమిదవ రోజు పగలు సూర్యప్రభ, రాత్రి చంద్రప్రభ వాహనోత్సవాలు, తొమ్మిదవ నాడు రథోత్సవం, రాత్రి అశ్వవాహనంపై అమ్మవారు తిరువీధులలో దర్శనం ఇస్తారు.

పంచమిత్థీర్థం సారే

పద్మావతీదేవి అమ్మవారి బ్రహ్మాత్మవాలలో విశేషఖట్టం పంచమి తీర్థం. ఆనాడు శ్రీవారు దేవేరికి రెండు బంగారు నగలు, రెండు పట్టుచీరలు, రెండు పట్టు రవికల వస్త్రాలు, పచ్చి పసుపుచెట్టు, పసుపు, చందనం ముద్దలు, తులసి, పూలమాలలతో పాటు పిండివంటలు, పెద్ద లడ్డు, వడలు, అప్పాలు, దోసెలు తదితరాలతో ఘనంగా సారే పంపుతారు. దేవస్థానం సిబ్బంది, అమ్మవారి ఆలయ అర్చకులు, పరిచారకులు వాటిని వెదురుబుట్టలలో భద్రపరచి కాలినడకన అలిపిరి పాదాల మండప సమీపంలోని పద్మావతి పసుపు మండపానికి చేరతారు. అక్కడి నుంచి వాటిని ఏనుగు అంబారీపై ఉంచి మేళతాళాలతో తిరుపతిలోని శ్రీ గోవింద రాజస్వామి, శ్రీ కోదండ రామ స్వామి ఆలయాల మీదుగా తిరుచానూరు చేరు కుంటారు. అమ్మవారికి సారే సమర్పించిన తరువాత పద్మసరోవరంలో పసుపు,

చందనం తదితర సుగంధ ద్రవ్యాలతో తిరుమంజనం, చక్రస్నానం నిర్వహిస్తారు. అమ్మవారు అవతరించిన పుష్కరిణి (పద్మ సరోవరం) కనుక భక్తకోటి, ముఖ్యంగా ముత్తయిదవలు వసుపు కుంకమ దాల్చి పుష్కరిణిలో స్నానమాడతారు. దాని వల్ల సౌభాగ్యం, పుణ్యప్రాప్తి కలుగుతుందని భక్తుల విశ్వాసం. 'పూర్వం శంఖబుడనే రాజాధిరాజు విధిపశాత్తు సర్వం కోల్పోయాడు. అలమేలు మంగను, అటు తరువాత తిరుమలలో శ్రీవారి వక్షః స్థలంలోని పూహలక్ష్మిని ఉపాసించి పూర్వ వైభవం పొందాడు' అని ఓ కథనం ప్రచారంలో ఉంది.

పుష్పయాగం

'ధ్వజారోహణ తీర్థాంత / ప్రాయశ్చిత్తంతు యధ్వవేత్ తస్యదోష విఘాతార్థం / పుష్పయాగం చ కారయేత్' అని ఆర్యోక్తి. ఉత్సవాలలో ధ్వజారోహణం నుంచి అవభృత (చక్ర) స్నానం దాకా సాగిన కార్యకలాపాలలో చిన్నపాటి లోపాలు, దోషాలు చోటుచేసుకుంటే వాటి నివారణకు ఈ విశేష క్రతువును నిర్వహిస్తారు.

పంచమి తీర్థం మరునాడు అమ్మవారికి పుష్ప యాగం నిర్వహిస్తారు. అనేక సుగంధ పుష్పాలతో భగవంతుడిని, భగవతిని అర్పించడాన్ని పుష్పయాగం అంటారు. దేవదేవేరుల పాదాల నుంచి కంఠం వరకు పూలతో విశేషంగా అలంకరించి అంటే ఆగమాను సారం వేదసూక్తాలు, ఉపనిషత్ పఠనం ద్వారా పూలతో అర్పిస్తారు. ఇది అగ్ని ముఖంగా, ఆహూతులు, రుత్తిక్కులతో కూడిన యాగానికి భిన్నమైన శాంతియాగం. పుష్పం అంటే 'వికసించేది' అని వ్యుత్పత్తి. వికాసనం ఆనంద లక్షణం. అలాంటి ఆనంద లక్షణాలు కల వికసిత సుపరిమళ సుమాలతో భగవంతుడిని విశేషంగా అర్పించడమే పుష్పయాగం.

ప్రజా విప్లవ కంఠం..

భారతజాతి మూడు దశాబ్దాల పాటు పారతంత్ర్య కంతంత్రాల్లో అలమటించింది. బ్రిటీష్ వారి కుటిల దాన్య శృంఖలాల్లో మగ్గింది. భారతీయులు ఈ స్వాతంత్ర్య రహిత జీవనాన్ని భరించలేకపోయారు. స్వేచ్ఛారహిత జీవనాన్ని అనుభవిస్తున్న భారతీయులకు వీరసావర్ధన్ మాటలు స్ఫురించాయి. ‘పక్షిలా బంగారు పంజరంలో బందీలై జీవించడం కన్నా స్వేచ్ఛగా అరణ్యాల్లో జీవించడం మిన్న’ అనే అభిప్రాయం భారతీయుల్లో రేకెత్తించింది.

“తాను జన్మించిన భూమి మీద తరతరాలుగా సాగివస్తున్న సత్యంప్రదాయాల మీద అవ్యాజమైన అభిమానం ఒక పాలనావ్యవస్థకు అనుగుణంగా మనం సాగించే మానసికస్థితిని జాతీయతగా ‘హోస్స్కోప్’ రచయిత నిర్వచించాడు. హోస్స్కోప్ అభిప్రాయం సమంజసంగా ఉంది.

అనిసెట్టి ఖండికల్లో 1. దేశాభిమాన తత్పరత 2. పారతంత్ర్య అధిక్షేపణ 3. బానిసత్వ నిరసన 4. దోపిడి నిరసన 5. స్వాతంత్ర్య దీక్షా కాంక్ష 6. విప్లవ ప్రబోధన వంటి భావాలను విశ్లేషిద్దాం.

దేశాభిమాన తత్పరత

అనిసెట్టికి మాతృ దేశాభిమానం మెండు. అగ్ని వీణంలో ‘మాతృసంగీతం’ ఖండికలన్నీ దేశభక్తి తత్పరతకు నిలువెత్తు నిదర్శనాలు.

భరతమాతను ప్రశంసిస్తూ “పాల పొరుగు నా

దైన్యస్థితిని వర్ణిస్తూ ‘తాడిత వదనా తల్లీ! పీడిత హృదయా తల్లీ!’ అంటాడు. మానవులను వర్గాలుగా చీల్చే కులమత సంకుచితత్వాలను ఈసడించాడు.

పారతంత్ర్య అధిక్షేపణ

పారతంత్ర్యంలో కూరుకుపోయిన భారతీయ సోదరులను అధిక్షేపిస్తూ ‘పరుల ఇంటి అరుగుపైన పవళించిన పాంథ సఖా! ధర విదల్చి చిర బంధన జరామరణ చింతయేలరా!’ అంటారు. పరాయి పాలకుల చేతుల్లో బందీ అయిన భరతమాత దుస్థితిని ఆలోచించక బాటసారుల్లా పరుల పంచలో పడివున్న భారతీయులను అధిక్షేపించాడు. భరతమాత బంధాలను ఛేదించాలని ప్రబోధించాడు. మూడు శతాబ్దాలుగా దేశం పారతంత్ర్యంలో కుమిలి పోతుంది. “మూడు శతాబ్దాల నుండి / రాజీన నిప్పుల కుంపటి మా దేశం”- అంటాడు. ఆ దుస్థితిని భరించలేక తన దేశం నిప్పుల కుంపటిగా మారి పారతంత్ర్యాన్ని దహించేందుకు చిచ్చర పిడుగులా దూకుతుందన్నాడు.

పారతంత్ర్య వల్ల దేశం వల్లకాడుగా మారినదన్నాడు. పౌరులు అస్థిపంజరాలుగా మారారని ఆవేదన చెందాడు. “పాలకలెవరైతేనేం / ప్రళయాగ్ని పోరుతాం”- అంటాడు. ఇక్కడ ‘ఎవరైతేనేం’ అనడం వల్ల దేశీయులను పీడించే పాలకులు విదేశీయులైనా, స్వదేశీయులైనా ప్రళయాగ్ని పోరాడతాం అనడంలో కవి ఉద్దేశ్యంలో దేశ ప్రజలను పీడించే బ్రిటీషు వారి దురాగతాలతో పాటు తెలంగాణ నవాబు దురాగతాలను కూడా ఎదిరిస్తామన్న భావన వ్యక్తమవుతుంది.

స్వాతంత్ర్యోద్యమంలో ప్రజలతో మమేకమై పాలు పంచుకుంటానని చెబుతూ...

“మీతోనే ఉంటాను / మీతోనే వస్తాను

అడుగుడుగునా మీకు అండగ నిలుస్తాను”

అని ప్రతిజ్ఞ చేశాడు. స్వాతంత్ర్యోద్యమంలో పోరాడే వారితో కలిసి జయభేరిని మ్రోగిస్తానంటాడు. ఆకాశం దద్దరిల్లేట్లు స్వాతంత్ర్య కాంక్షతో నినదిస్తానంటాడు. కవి ‘నేను’ అనే పదాన్ని ప్రజల మమేకంతో స్వాతంత్ర్యోద్యమానికి సంకేతంగా ప్రయోగించాడు. ఆ విషయాన్ని వివరిస్తూ “నేనెవరా! స్వాతంత్ర్యోద్యమాన్ని ముందుకు నడిపే జెండా/ మా నిర్భయ జీవితాన్ని / మ్రోగే స్వేచ్ఛా గీతం” అంటాడు. ‘సమర హృదయం నేను’ అని స్వాతంత్ర్య సమరాభిలాషను వ్యక్త పరచాడు. పై పంక్తుల వల్ల అనిసెట్టిలో బలీయంగా ఉన్న పారతంత్ర్య నిరసన, స్వాతంత్ర

అనిసెట్టి
(1922-1981)

స్వేచ్ఛా సమత్వ దృక్పథానికి కట్టుబడ్డ అభ్యుదయ రచయితలంతా సమకాలీన బానిసత్వముక్తికి ఉద్యుక్తులయ్యారు. పారతంత్ర్య కుంతంత్రాలను కూకటి వేళ్లతో పెకలించాలనుకున్నారు. జాతీయోద్యమాన్ని తమ రచనల ద్వారా ప్రచారం చేసి ప్రజలను చైతన్య వంతులను చేసేందుకు తమ కలాలను కరవాలాలుగా ఝుళిపించారు. పారతంత్ర్య భేదకంగా, జాతీయోద్యమ స్ఫోరకంగా, స్వాతంత్ర్య సాధకంగా ప్రజలను ప్రేరేపించే ఉద్దేశ్యంతో ఆనాడు కలం పట్టిన ప్రతి కవి రచనలు చేశాడు. అభ్యుదయ కవి అనిసెట్టి తాను 1941 నుండి 1947 మధ్య కాలంలో రాసిన కవితలన్నింటినీ ‘అగ్నివీణ’ పేరుతో (1949) ప్రచురించాడు. అనిసెట్టి దేశభక్తి తత్పరతతో ‘క్విట్ ఇండియా’ ఉద్యమంలో (1942 ఆగస్ట్ 8వ తేదీ) చురుగ్గా పాల్గొని ‘గుంటూరు’లో అరెస్టుకు జైలుకు వెళ్లాడు.

తల్లీ! అంటాడు. జాతీయోద్యమం తొలిరోజుల్లో 1907వ సంవత్సరం ఏప్రిల్ నెలలో బిపిన్ చంద్రపాల్ ఆంధ్రదేశ పర్యటనకు వచ్చినపుడు ఆయన ఉపన్యాసాలు మూడురోజుల పాటు రాజమండ్రిలో సాగాయి. వాటిని చిలకమర్తి వారు అనువదించారు. చివరి రోజున అప్పటి భారతదేశ స్థితిని ఆశువుగా కళ్లకు కట్టినట్లు ‘భరత ఖండంబు చక్కని పాడియావు’ అనే పద్యాన్ని చెప్పారు. ఆ పద్యం అప్పట్లో తెలుగు ప్రజల నాలుకలపై నాట్యం చేసింది. ఆ పద్యం ప్రభావంతోనే అనిసెట్టి భరతమాతను పాల పొరుగుగా వర్ణించాడు. పాలపొరుగు సంపదకు సంకేతం. మన దేశ సంపదను పరాయి పాలకుడు దోచుకున్నందునే మనకు దుస్థితి సంభవించింది. భరతమాతను ప్రాణ దాతగా వర్ణించడం అనిసెట్టి దేశభక్తికి నిదర్శనం.

పరాయి పాలకుల దోపిడి వల్ల భారతమాత

దాస్య విముక్తి కలం...

కాంక్ష అవగతమవుతుంది.

వీరావేశం- విప్లవ ప్రబోధం

అనిసెట్టి పారతంత్ర్య భేదనకు, స్వాతంత్ర్య సాధనకు వీరావేశంతో విప్లవ ప్రబోధం చేశాడు. శత్రువులైన బ్రిటీష్ వారిని తరిమికొట్టేందుకు...

“పుడమి నిండ నీ నెత్తురు / పుష్పలంగా చిమ్మరా!
పూరాణాస్య పరాభవము / పూర్తిగ కడిగేయదా”
అంటాడు. భరతమాత దాస్య విముక్తికి రక్తాన్ని చిందించమంటాడు. పూరాణాస్య పరాభవాన్ని రక్తంతో కడిగేయమని వీరావేశంతో ప్రబోధించాడు. ప్రజల హక్కులను హరించి బందీలను చేస్తున్న బందిఖానాలను బద్దలు కొట్టమని వీరావేశంతో **“ఉక్కు బందిఖానాలను ముక్కలు చేయాలిరా! / గడియ సేపు కాలమాపి / గత కాలం మార్చరా”** అంటాడు. ప్రజల దీక్షతో ఉద్యమాన్ని నిర్వహిస్తే కాలగమనాన్ని సైతం నిలువగలరు. పారతంత్ర్య బాధలతో కూడిన గతకాలపు గమనాన్ని మార్చగలరు. అనిసెట్టి కవిత్వీకరణ వల్ల బ్రిటీష్ వారి దోపిడీ విధానం వల్ల భారతమాత ఎంత హృదయ విదారక వేదనకు గురైందో తెలుస్తుంది.

భరతమాత పరాయి పాలకుల చేతుల్లో బాధలను భరించే దుస్థితికి కారణమెవ్వరని నిలదీసి ప్రశ్నిస్తూ..

“అమ్మా! అమ్మా! నీ యెడకుమ్మిన దెవరే తల్లీ!
అమ్మా! అమ్మా! నీ తనువమ్మిన దెవరే తల్లీ”
అంటాడు. తల్లిపాలు త్రాగి రొమ్ము గ్రుద్దిన ద్రోహులు ఆనాటి భారతదేశపు రాజులు. వారి అంతః కలహాలు మూలంగానే భారతదేశం బ్రిటీష్ వారి హస్తగతమై అవమానాల పాలైంది. భరతమాత శక్తిని వర్ణిస్తూ..

“ప్రళయ శక్తి నా తల్లీ! / విలయ కాళి నా తల్లీ!”
అంటూ భరతమాత ప్రళయశక్తిగా, విలయకాళిగా విజృంభించి పరాయి పాలకులను సర్వనాశనం చేస్తుందని హెచ్చరిక చేశాడు.

భరతమాతను ఊరడిస్తూ **“తల్లడిల్లకు తల్లీ! నీ తనయులు పగ బూనారు”** అంటాడు. భరతమాత బిడ్డలైన భారతీయులంతా పరాయి పాలకుల పట్ల పగ బూనారు. వారిని ఉరి ఉచ్చులుగా ముట్టడిస్తారని భరతమాతను ఓదారుస్తాడు. దేశాభిమానంతో **“సలభై కోట్ల ప్రజా / విప్లవ కంఠం నా గీతం / నేనెదిగిన మట్టి నాది / నాదేయని ఘోషిస్తా”** అంటాడు. భారతీయులందరి విప్లవ కంఠం నా గీతం అనడం అనిసెట్టి మాతృ దేశాభిమానానికి నిదర్శనం. అనిసెట్టి విశ్వజనీన విశాల దృక్పథంతో **“పద్మ నాకు భూమి కోసం / హద్దులు కొలిచే న్యాయం”** అంటాడు.

వసుదైక కుటుంబాన్ని వాంఛించే విశ్వజనీన దృక్పథం అనిసెట్టిది.

బానిసత్వ నిరసన

బానిసత్వ నిర్మూలన అభ్యుదయ కవుల ఆశయం. భారతదేశంలోనే కాదు, ఎక్కడ బానిసలున్నా సుతరామా అంగీకరించమని చాటారు. పారతంత్ర్యం వల్ల సంక్రమించిన బానిసత్వాన్ని నిరసిస్తూ **“ఒక్క బానిసన్నా ఈ లోకానికి ముక్తి లేదు / పిడికిలెత్తి జగత్తును / పిండికొట్ట వేమిరా!”** అంటాడు. బానిసత్వ నిర్మూలన కోసం వీరావేశంతో ప్రజానీకాన్ని ప్రబోధించాడు. ఈ కవితా పంక్తులపై పురిపండా అప్పల స్వామి **“బానిసలారా! పండితులారా! గొలుసులు తెంచుక లేవండి”** అనే పంక్తుల ప్రభావం ఉన్నట్లు కనిపిస్తుంది.

‘కదలి రండోయ్’ అనే ఖండికలో **“బ్రతుకంతా బానిసత్వం / మోయలేరోయ్ మోయలేరోయ్”** అంటూ ప్రబోధించాడు. తరతరాల దాస్యాన్ని “చావు బ్రతుకుల మధ్య చెరసాలగా” వర్ణించాడు. దేశాభిమానంతో

“మాతృభూమి పిలుస్తోంది / మారు పలుకవేమిరా!
అడుగుడుగునా కంఠమెత్తి / ఆకసమూగించరా!
అణువణువునా ఆయుషూది / అగ్నిని రగిలించరా” అంటాడు. దేశాభిమాన తత్పరతతో పారతంత్ర్యాన్ని దహించాలని, ప్రజల్లో జాతీయోద్యమ స్ఫూర్తిని రగిలించాడు. **“నేను గూడ, నేను గూడ నడుస్తాను / శాంతి కోసం / జగతి దాస్యముక్తి కోసం / శత్రు సేనతుత్తి నియలు చేసేందుకు / నేను గూడ నడుస్తాను”** అంటాడు. శాంతికాముకుడైన అనిసెట్టి శాంతి కాముకతకీ, దాస్య విముక్తికీ శత్రుసేనను చీల్చి చెండాడేందుకు నేను గూడ నడుస్తానంటాడు. స్వాతంత్ర్య సేనతో తాదాత్మ్యం చెంది భుజం భుజం రాచుకుంటూ చేయి చేయి కలుపుకుంటూ ముక్తకంఠ నాదంతో నడుస్తానంటాడు.

బానిసత్వ నిర్మూలన కోసం పోరాడే వారికి అండగా నిలుస్తానని అనిసెట్టి **“పరతంత్రతలో పగ్గు బానిసల విముక్తికై కదన భూములకెత్తి / కదిలివెళ్లే మీకు అడుగుడుగునా నేనే అండగా నిలుస్తాను”** అని తన ప్రజా పక్షపాతాన్ని చాటాడు. తరతరాలుగా సాగుతున్న దాస్యం దగ్ధమవుతుందని, శాంతి సహనాలతో కూడిన మన ఆదర్శం అగ్నిగా దహిస్తుందని ఆయన ఆకాంక్ష.

దోపిడీ నిరసన

బ్రిటీష్ వారి కుటీల తంత్రాన్ని, విభజించి

డా॥ పి.వి.సుబ్బారావు

9849177594

పాలించే విధానాన్ని దోపిడీతత్వాన్ని నిరసిస్తూ అనిసెట్టి **“అలమగలను చీల్చు క్రూరుడతడు / భూమిని పురుషునీ విభజించి పాలించే”** బ్రిటీష్ వారి విభజించి పాలించే దోపిడీ తత్వాన్నీ అధిక్షేపించాడు.

స్వాతంత్ర్య దీక్ష కాంక్ష

అనిసెట్టి దేశీయుల్లో స్వాతంత్ర్య కాంక్షను రగిలించాలన్న దీక్షతో “నా యుగాన్ని బంధించే సంకెళ్లని ఛేదిస్తానని” ప్రతిజ్ఞ చేశాడు. తన గీతం మృత వీరుల సమాధుల్లో మారుమ్రోగుతుందని, జీవన్మృతుల హృదయాలను చీల్చుతుందని చెప్పాడు. తన కవిత్వంలో ఉత్తమ పురుష ఏకవచన ప్రయోగం ‘నేను’ బహువచనానికి సంకేతం. **“నా సంపద కగ్గి పెట్టు / నీమల బలి గావిస్తా”** అని ప్రతిజ్ఞ చేశాడు. ఇక్కడ ‘నా’ అన్నది ‘మన’ అనే అర్థంలో ప్రయోగించాడు. మన స్వాతంత్ర్యాన్ని హరించిన శత్రువుల కోటలను సముద్రాల్లోని బడబాగ్ని దహిస్తే బావుండు నని కనితో అన్నాడు. **“పామరుల శిరస్సులతో / బంతులాడు పాలకులను / ప్రగతి చక్ర ఘట్టనతో / సంహరించవలెనురా”** అని విప్లవ ప్రబోధం చేశాడు. తొలుత శత్రువుల కోటలను బడబాగ్ని దహిస్తే బావుండు నన్నాడు. తర్వాత వీరత్వాన్ని రెచ్చగొడుతూ **“కోటశత్రు జెండాతో కోరి పిలుస్తుందిరా!”**

గుండెనిండ పొరుషాగ్ని మండేవాడెవ్వరా!” అని ప్రశ్నించాడు. పై పంక్తులపై త్రిపురనేని స్వామి ప్రభావం ఉంది. ప్రజల్లో పొరుషాగ్ని ప్రజ్వలించజేసి వీరులతో వీరావేశంతో **“ఒక తన్నుకు కోటగోడ / ప్రక్కలు చెయ్యాలిరా / శిరస్సునెత్తి కోట బురుజు/ చిద్రం చెయ్యాలిరా!”** అని మరో అడుగు ముందుకు వేశాడు. దైర్యంతో గుండెనొడ్డి శత్రు సింహాసనాన్ని పెకలించమన్నాడు. తుపాకీ గుండ్లతో దేహం తూట్లు పడినా, ధూళియైనా కోటపై జెండా పెకల్చి తెమ్మని వీరావేశంతో విప్లవ ప్రబోధం చేశాడు. స్వాతంత్ర్యోద్యమానికి ప్రజలు చేసే త్యాగాలు వృథా కావని స్వాతంత్ర్యకాంక్ష నిద్రిస్తుందని క్రాంత దర్శనత్వంతో ‘మన త్యాగాలు వృథా కావని / ముందు తరాల... మృదుహాసం చేస్తాయన్న ఆయన ఆకాంక్ష అక్షర సత్యమైంది. అనిసెట్టి భౌతికంగా లేకపోయినా, ఆయన కవితల ద్వారా ప్రజల హృదయాల్లో చిరస్మరణీయుడు.

వ్యాసకర్త: విశ్రాంతాచార్యులు

రాష్ట్రపతి, గవర్నర్ పదవులకు రాజ్యాంగం అత్యంత కీలకస్థానం కల్పించింది. అనేక అధికారాలు, విధులు, బాధ్యతలు అప్పగించింది. అదే సమయంలో పరిస్థితులను బట్టి నిర్ణయాలు తీసుకునేందుకు కొన్ని విచక్షణ అధికారాలనూ కట్టబెట్టింది. వారిని రాజ్యాంగ పరిరక్షకులుగా గుర్తించింది. దేశానికి రాష్ట్రపతి ప్రథమ పౌరుడు. అదేవిధంగా రాష్ట్రానికి గవర్నర్ ప్రథమ పౌరుడిగా వ్యవహరిస్తారు. అంతటి కీలక వ్యక్తి అయిన గవర్నర్ పట్ల కొన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు వ్యవహరిస్తున్న తీరు ఆందోళన, ఆవేదన కలిగిస్తున్నాయి. ప్రజాస్వామ్య వాదులకు విస్మయం కలిగిస్తున్నాయి. తమిళనాడు, కేరళ గవర్నర్లు రవీంద్ర నారాయణ (ఆర్.ఎన్) రవి, ఆరిఫ్ మహమ్మద్ ఖాన్ పట్ల ఆయా రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు అనుసరిస్తున్న తీరు అభ్యంతరకరంగా ఉందన్న అభిప్రాయాలు వ్యక్తమవుతున్నాయి.

కేరళ ముఖ్యమంత్రి పినరయి విజయన్

గవర్నర్ ఆరిఫ్ మహమ్మద్ ఖాన్

మాజీ ఐపీఎస్ అధికారి, నాగాలాండ్, మేఘాలయ మాజీ గవర్నరుగా పనిచేసి ప్రస్తుతం తమిళనాడు గవర్నర్గా వ్యవహరిస్తున్న ఆర్.ఎన్. రవిపై అక్కడి డీఎంకే సర్కారు కారాలు మిరియాలు నూరుతోంది. ముఖ్యమంత్రి ఎం.కె. స్టాలిన్తో పాటు, మంత్రులు ఆయనపై విమర్శల బాణాలను సంధిస్తున్నారు. ఏకంగా ఆయనను రీకాల్ (వెనక్కి పిలవడం) చేయాలని రాష్ట్రపతి ద్రౌపది ముర్మును కోరేందుకు, ఆ మేరకు ఆమెకు ఒక వినతిపత్రం సమర్పించేందుకు కసరత్తు చేస్తున్నారు. ఇందుకోసం సంతకాల సేకరణ కార్యక్రమాన్ని చేపట్టారు. డీఎంకే మిత్రపక్షాలు ఇందుకు వంత పాడుతున్నాయి. గవర్నర్ లౌకిక వాదానికి తూట్లు పొడుస్తున్నారని, మత విద్వేషాలకు ఆజ్ఞుం పోస్తున్నారని, అసెంబ్లీ ఆమోదించిన బిల్లులను ఆమోదించకుండా తొక్కిపెడుతున్నారని అభాండాలు వేస్తున్నారు. లోతుగా అధ్యయనం చేస్తే ఈ ఆరో పణల్లో ఎంతమాత్రం పస లేదన్న నిజం బయటపడు తుంది. అదే సమయంలో అసలు గవర్నర్ పదవికి రాజ్యాంగం కల్పించిన అధికారాలు, విధులు, బాధ్య

తల గురించి అధికార పార్టీ, దాని మిత్రపక్షాల నాయకులకు అవగాహన లేదన్న సంగతి అర్థమవుతుంది. కోయంబత్తూరు పేలుళ్ల ఘటనను జాతీయ దర్బాపు సంస్థ (ఎన్ఐఏ)కు అప్పగించే విషయమై గవర్నర్ రవి వ్యాఖ్యలపై అధికార డీఎంకే, దాని మిత్రపక్షాలు తప్పుపట్టడంలో అర్థం లేదు. రాష్ట్ర గవర్నర్గా కీలక అంశాలపై తన అభిప్రాయాలను వెల్లడించే స్వేచ్ఛ ఆయనకు లేదా? ఒక పౌరుడిగా ఆయనకు భావ ప్రకటనా హక్కు స్వేచ్ఛ లేదా? అన్న ప్రశ్నలకు సమాధానాలు దొరకవు. వైద్య కళాశాలల్లో ప్రవేశాలకు సంబంధించిన 'నీట్' బిల్లుకు ఆమోదంలో జాప్యంపై అధికార డీఎంకే, దాని మిత్ర పక్షాలు ఆగ్రహం వ్యక్తం చేస్తున్నాయి. కీలక అంశాలకు సంబంధించిన బిల్లులను హడావిడిగా ఆమోదించాల్సిన అవసరం లేదు. దాని ప్రభావాన్ని, ఎదురయ్యే పరిస్థితులను గమనంలోకి తీసుకుని ప్రథమ పౌరుడు వ్యవహరించాలి. అదే విధంగా గవర్నర్ వద్ద అనేక బిల్లులు పెండింగులో ఉన్నాయని అధికార పార్టీ ఎత్తి చూపుతోంది. రాజీవ్గాంధీ హత్య కేసులో దోషి అయిన ఏజీ పెరారెవాలన్ శిక్ష తగ్గించు

అంశాన్ని రాష్ట్రపతి దృష్టికి గవర్నర్ తీసుకెళ్లడాన్ని అధికార డీఎంకే నాయకులు తప్పుపట్టడంలో ఎంతమాత్రం సహేతుకత లేదన్నది అందరికీ తెలిసిందే. రాజ్యాంగంలోని 155, 156 అధికరణాలు గవర్నర్ నియామకం గురించి ప్రస్తావిస్తున్నాయి. అదే సమయంలో 163 అధికరణ కొన్ని విచక్షణాధికారాలను ప్రథమ పౌరుడికి కట్టబెట్టింది. మంత్రి మండలి సలహా మేరకు గవర్నర్ పని చేయాలని రాజ్యాంగం చెబుతున్నప్పటికీ, అదే సమయంలో కొన్ని విషయాల్లో మంత్రి మండలి సలహా మేరకు అన్ని వేళలా డూడూ బసవన్నలా వ్యవహరించాల్సిన అవసరం లేదని రాజ్యాంగం పేర్కొంటోంది. మంత్రి మండలి నిర్ణయాలను నిర్దిష్ట గడువులోగా ఆమోదించాల్సిన పని లేదని, కొన్ని నిర్ణయాలను పునఃపరిశీలనకు కూడా పంపవచ్చని సంవిధానం స్పష్టం చేస్తోంది. ఈ వాస్తవాలను ఉద్దేశపూర్వకంగా విస్మరిస్తున్న అధికార డీఎంకే, దాని మిత్రపక్షాలు

రాజ్ భవన్ ఆ ఇద్దరి

గవర్నర్ వద్ద అనేక బిల్లులు పెండింగులో ఉన్నాయని పేర్కొనడం ఆశ్చర్యం కలిగిస్తోంది. డీఎంకే అధికార పత్రిక 'మూరసోలి'లో గవర్నరుకు వ్యతిరేకంగా రోజూ వస్తున్న వార్తలు, వ్యాఖ్యలు, విశ్లేషణల గురించి చెప్పనక్కర్లేదు. గవర్నర్ రవి ఆషామాషీ వ్యక్తి కాదు. 1976 ఐపీఎస్ బ్యాచ్లో నిబద్ధత గల అధికారి. అత్యంత కీలకమైన జాతీయ భద్రతా ఉపసలహా దారుగా పనిచేశారు. నాగాలాండ్ గవర్నరుగా ఆ రాష్ట్రంలో వేర్పాటువాదులకు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి సయోధ్య కుదర్చడంలో కీలకపాత్ర పోషించారు. మణిపూర్ గవర్నరుగా ఆ ఈశాన్య రాష్ట్రంలో శాంతి భద్రతలను మెరుగుపరిచేందుకు ప్రయత్నించారు. అందరూ భావిస్తున్నట్లు గవర్నర్ రవికి సంఘ పరివార్ నేపథ్యంగానీ, బీజేపీతో అనుబంధం గానీ లేదన్న విషయాన్ని ప్రత్యేకంగా చెప్పనక్కర్లేదు. గవర్నర్ రవిపై డీఎంకే సారథ్యంలోని సెక్యులర్ ప్రోగ్రెసివ్ కూటమి నాయకులు అహేతుక వ్యాఖ్యలు చేయడం పూర్తిగా ఆక్షేపణీయం. సెక్యులర్ కూటమిలో డీఎంకే, కాంగ్రెస్, సీపీఐ, సీపీఎం, విడుతలై విరుతగ్రేత కట్టి వంటి పార్టీలు ఉన్నాయి. ఈ కూటమికి పార్లమెంటు ఉభయ సభల్లో మొత్తం 50 మంది సభ్యులు ఉన్నారు. వీరిలో 38 మంది

లోక్ సభ సభ్యులు కాగా, 12 మంది రాజ్యసభ సభ్యులు. గవర్నర్ ను రికాల్ చేయాలని కోరుతూ రాష్ట్రపతికి వంపనున్న వినతిపత్రంపై ఇప్పటికే డిఎంకేకు చెందిన కేంద్ర మాజీ మంత్రులు దయానిధి మారన్, టీఆర్ బాలు, సీనియర్ నాయకులు సెంథిల్ కుమార్, టీకేఎస్ ఇళంగోవన్, సీపీఐ ఎంపీ సుబ్బారాయన్, పీసీసీ అధ్యక్షుడు కేఎస్ ఆశగిరి, కాంగ్రెస్ పార్టీకి చెందిన పార్లమెంటు సభ్యుడు డాక్టర్ చెల్లకుమార్, రాజ్యసభ సభ్యుడు, కేంద్ర మాజీ మంత్రి పి.చిదంబరం, ఎండిఎంకే ప్రధాన కార్యదర్శి వైకో, విడుతలై విరుతెగల్ కట్టి అగ్రనేత తిరు మావళన్ తదితర నాయకులు సంతకాలు చేశారు. వీరందరికీ రాజ్యాంగంలో గవర్నర్ పాత్ర గురించి, ప్రస్తుత గవర్నర్ రవి వ్యవహారాలపై గురించి తెలియదని అనుకోలేం. కేవలం రాజకీయ కోణం, కూటమికి సారథ్యం వహిస్తున్న 'పెద్దన్న' డిఎంకే ఒత్తిడిని కాదనలేక సంతకాలు చేశారని రాజకీయ విశ్లేషకులు

రాజీనామా చేస్తానన్న గవర్నర్ ఆరిఫ్ సవాలును స్వీకరించేందుకు అధికార వామపక్ష కూటమి (ఎల్డీఎఫ్) వెనకాడుతోంది. అదే సమయంలో కన్నూరు వర్సిటీలో తన మనుషులను నియమించేందుకు ప్రభుత్వం తాపత్రయ పడుతుందని గవర్నర్ చేసిన ఆరోపణలపై సర్కారు నుంచి సమాధానం కరవైంది. వర్సిటీ వీసీల నియామకాలకు సంబంధించి గవర్నర్ పాత్ర, ఆయన అధికారాలను కుదించేందుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కసరత్తు చేస్తోంది. ఈ నేపథ్యంలో 9 మంది వర్సిటీ వీసీల రాజీనామాను ఆదేశిస్తూ గవర్నర్ జారీచేసిన ఉత్తర్వులపై వారు హైకోర్టును ఆశ్రయించారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ప్రోద్బలంతోనే వారు ఉన్నత న్యాయస్థానాన్ని ఆశ్రయించారన్నది వాస్తవం. వీసీల నియామకాల్లో

చేసిన మాట వాస్తవం. సాధారణంగా విదేశీ పర్యటనకు ముందు, తరువాత గవర్నర్ ను ముఖ్యమంత్రి కలిసి విషయాలను వివరించడం ఎప్పటినుంచో వస్తున్న సంప్రదాయం. దీనిని వామపక్ష సర్కారు తుంగలోకి తొక్కింది. గవర్నర్ పట్ల ప్రభుత్వ ఉదాసీనత, నిర్భక్త్యాన్ని ఏ విధంగా సమర్థించుకోగలదు? ఆర్థికమంత్రి గోపాలన్ వ్యవహారాలపై గవర్నర్ బహిరంగంగానే అసమ్మతిని తెలియజేశారు. మంత్రి చేసిన వ్యాఖ్యలు జాతీయ సమైక్యత, సమగ్రతలను దెబ్బతీసేవిధంగా ఉన్నాయని గవర్నర్ వ్యాఖ్యానించారు. గవర్నర్ గా తనకు గల పరిమితులు ఏమిటో తెలియని వ్యక్తి కాదు ఆరిఫ్ మహమ్మద్ ఖాన్. అదే సమయంలో రాజ్యాంగం ద్వారా తనకు సంక్రమించిన అధికారాలను ఆయన

తమిళనాడు ముఖ్యమంత్రి స్టాలిన్

గవర్నర్ ఆర్.ఎన్. రవి

చెబుతున్నారు. డిఎంకే మద్దతు లేకుండా సొంత బలంతో చట్టసభలకు ఎన్నికయ్యేంత ప్రజాబలం ఈ పార్టీలకు లేదు. అందుకే డిఎంకే ఆడమన్నట్లు ఆడుతున్నారు.

ఇక మరో దక్షిణాది రాష్ట్రం కేరళ కథ ప్రత్యేకమైనది. గవర్నర్ ఆరిఫ్ మహమ్మద్ ఖాన్ పై రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి వినరయ విజయన్, ఆయన మంత్రివర్గం అనవసర రాద్ధాంతం చేస్తున్నారు. ముఖ్యమంత్రి కార్యాలయం స్పెషల్ కార్యకలాపాలను ప్రోత్సహిస్తుందన్న గవర్నర్ ఆరిఫ్ ఆరోపణలకు సర్కారు నుంచి సమాధానం లేదు. దీనికి బదులు గవర్నర్ సమాంతర ప్రభుత్వం నడుపుతున్నారని, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ వ్యవహారాల్లో జోక్యం చేసుకుంటున్నారని సాధారణ విమర్శలు చేసి రాష్ట్ర సర్కారు సరిపెట్టింది. అంతేతప్ప స్పెషింగ్ కు సంబంధించిన ఆరోపణలను గట్టిగా తిప్పికొట్టలేకపోయింది. ఆధారాలు లేకుండా గవర్నర్ ఇంతటి కీలకమైన ఆరోపణలను చేస్తారని అనుకోలేం. విశ్వవిద్యాలాల ఉపకులపతుల నియామకంలో గవర్నర్ ఏకపక్షంగా వ్యవహరిస్తున్నారని, వర్సిటీలను కాషాయ కరణ చేస్తున్నారని సీఎం విజయన్ ఆరోపిస్తున్నారు. ఈ ఆరోపణలను రుజువు చేస్తే తన పదవికి

అక్రమాలు జరిగాయన్నది గవర్నర్ అనుమానం. వీసీల రాజీనామా నిర్ణయాన్ని గవర్నర్ ఆపామాషీగా తీసుకోలేదు. డాక్టర్ ఏపీజే అబ్దుల్ కలాం టెక్నలాజికల్ యూనివర్సిటీ వీసీగా డాక్టర్ రాజాజీ నియామకాన్ని సుప్రీంకోర్టు రద్దు చేసిన నేపథ్యంలో గవర్నర్ ఆరిఫ్ ఈ నిర్ణయాన్ని తీసుకున్నారు. గవర్నర్ హోదాలో ఆయన వర్సిటీలకు కులపతిగా వ్యవహరిస్తారు. అంతేకాక వాటి కార్యకలాపాలను, పనితీరును పర్యవేక్షిస్తారు. కన్నూరు యూనివర్సిటీలో గవర్నర్ పై దాడి ఘటనకు సంబంధించి కనీసం పోలీసు కేసు కూడా నమోదు కాలేదు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వ పెద్దల ఆదేశాల మేరకే పోలీసులు ఈ విషయంలో మౌనం వహించారన్నది చేదునిజం. స్వయంగా రాష్ట్ర ప్రధమ పౌరుడిపై దాడి జరిగితేనే పరిస్థితి ఇలా ఉంటే ఇక సామాన్య పౌరుల పరిస్థితి ఏమిటన్న ప్రశ్న ఉత్పన్నమవ్వక మానదు.

అక్టోబరు 4 నుంచి 14 మధ్య ముఖ్యమంత్రి విజయన్, మరో నలుగురు మంత్రుల విదేశీ పర్యటనపై కనీసం రాజ్ భవన్ కు సమాచారం కూడా కరవైంది. దీనిపై గవర్నర్ ఆరిఫ్ రాష్ట్రపతికి ఫిర్యాదు

వినియోగించుకోకుండా ఉండజాలరు. కళ్లముందు రాజ్యాంగానికి, దాని స్ఫూర్తికి తూట్లు పొడుస్తూ ఉంటే కళ్లు మూసుకుని కూడా ఉండజాలరు. ఆయన యూపీకి చెందిన సీనియర్ నాయకుడు. రాజకీయాల్లో అనేక ధక్కామొక్కిలు తిన్న నాయకుడు. గతంలో బెంగాల్లో నాటి గవర్నర్ జగదీష్ ధన్ కథ్తో ముఖ్యమంత్రి మమతా బెనర్జీ గిల్లికజ్జాలు పెట్టుకునే వారు. చీటికి మాటికి రాజ్యపాల్తో కయ్యానికి దిగేవారు. రాజ్ భవన్ ఉనికినే విస్మరించేవారు. చివరకు ఆయన అత్యున్నతమైన ఉపరాష్ట్రపతి పదవికి ఎన్నికయ్యారు. పాత చేదు అనుభవాల నేపథ్యంలో ప్రస్తుత గవర్నర్ గణేశన్ తో మమతా బెనర్జీ సత్సంబంధాలు నెరపుతున్నారు. తమిళనాడుకు చెందిన గణేశన్ జన్మదిన వేడుకకు ఆమె ఇటీవల స్వయంగా హాజరయ్యేందుకు చెన్నైకు వచ్చారు. స్టాలిన్, పినరాయి విజయన్ ఈ విషయాన్ని గమనించే ఉంటారు. తాము వ్యవహరిస్తున్నది రాజకీయ నాయకులతో కాదని, రాజ్యాంగ పదవుల్లో ఉన్న వారితో నన్న వాస్తవాన్ని వారు ఎప్పటికీ గ్రహిస్తారు?

వ్యాసకర్త : సీనియర్ జర్నలిస్ట్

నేను భారతజాతీయుడిని అని చెప్పుకోవటానికి ఏమాత్రం సిగ్గుపడను. వశ్వాత్పాపానికి లోనుకాను. ఆ అభిప్రాయాన్ని దృఢంగా ప్రకటిస్తాను. 'హిందువు'ను అని బహిరంగంగా చాటుకుంటాను. భారతదేశంలో చెడ్డవి, అతిచెడ్డవి, మరీ చెడ్డవిగా ఉన్న రాజకీయ పక్షాల్లో ఏదో ఒకదానిని ఎంపిక చేసుకోవలసిన పరిస్థితి వచ్చింది. సామ్యవాదం ఎలాగయితే చైనీయుల స్వభావాన్ని పుణికిపుచ్చుకుందో మన దేశంలో ప్రజాస్వామ్యం కూడా కొన్ని దేశీయ లక్షణాలను ఒంటపట్టించుకుంది. రాజవంశాల వారసత్వం, బలీయమైన కులబంధాలు, లౌకికవాదం పేరిట హిందువులను బలిపెట్టి మహమ్మదీయులను, క్రైస్తవులను తృప్తిపరచటం, ప్రభుత్వం అప్పు చేసిన సొమ్మును ఖర్చుపెట్టి సంక్షేమం అనటం, పేదల సంరక్షణ, సామాజిక న్యాయం అమలు చేయటం రాజకీయ నాయకులకు అభికారాన్ని, అపరిమితమైన ఆదాయాన్ని అందిస్తూ అభికార వారసత్వం అందుకోవటానికి దోహదం చేసేవిగా కనిపిస్తాయి.

హిందుత్వం లేని భార

భారతీయ జనతాపార్టీని అన్ని రాజకీయ పార్టీలతో పోలిస్తే అతి తక్కువ వంశపారంపర్య చరిత్ర కలిగి ఉంది. ఆ పార్టీ అగ్రనేతలు అటల్ బిహారీ వాజ్ పేయ్, ప్రధాని నరేంద్రమోదీలకు వారసత్వం అందుకోగల కుటుంబం లేదు. ఎక్కువ మంది బీజేపీ నేతలు ధర్మమార్గంలో శిక్షణ పొంది, అంకితభావం కలిగిన ఆర్ఎస్ఎస్ కార్యకర్తలుగా ఎదిగివచ్చిన వారే. నెహ్రూ-గాంధీ కుటుంబం పెంచి పోషించిన చిత్రమైన భారతీయ ప్రజాస్వామిక లక్షణాలు వారికి సంక్రమించలేదు. దాని ప్రభావానికి వారు అంతగా లోను కాలేదని చెప్పాలి.

పై అభిప్రాయాలను వ్యక్తం చేయటంతోపాటు, ప్రస్తుత బీజేపీ నాయకత్వాన్ని, ప్రపంచం మొత్తం

డా. త్రిపురనేని హనుమాన్ చౌదరి

ఐటీ రంగ నిపుణులు, సలహాదారు

నెత్తిన పెట్టుకునే ప్రధాని నరేంద్రమోదీ దృష్టికి ఒక విషయాన్ని కచ్చితంగా తీసుకువెళ్లదలిచాను. లోక్ సభకు నిర్వహించే 2024 సాధారణ ఎన్నికల్లో బీజేపీగానీ, దానితో కూడిన ఎన్డీఎ గానీ మంచి మెజార్టీ దక్కించుకోలేకపోతే, అది ఒక్క హిందువులకే కాదు, యావత్ భారతదేశానికి కూడా విషాదంగా మారుతుంది.

'భారత్ అందరి కోసం. ఒక్క హిందువులకు తప్ప' అని స్వర్ణీయ రామ్ మనోహర్ లోహియా అనేవారు. 2024 ఎన్నికల్లో బీజేపీ గెలవకపోతే హిందువులకు అదే పరిస్థితి ఎదురవుతుంది. హిజాబ్ వివాదం నేపథ్యంలో ఆర్ఎస్ఎస్ అధినేత రెండు మార్లు కొందరు ముస్లిం ప్రముఖులను కలసి సమన్వయం కోసం యత్నించడాన్ని లోక్ సభ సభ్యుడు అసదుద్దీన్ ఓవైసీ తప్పుపట్టారు. హిజాబ్ ధరించిన ముస్లిం వనిత త్వరలో ప్రధాని అవతారని వ్యాఖ్యానించారు. ఇటీవల నిషేధానికి గురయిన పాపులర్ ఫ్రంట్ ఆఫ్ ఇండియా ప్రధాన ధ్యేయం 2047 నాటికి భారత్ ను ముస్లిం దేశంగా మలచటమే.

నాటి నేతలు జాతీయ కాంగ్రెస్ ను ముస్లింలను తృప్తిపరచే సంస్థగా మలిచారు. హిందూ-ముస్లింల ఐక్యత, స్వాతంత్ర్య సమరంలో ఎక్కువ మంది

ముస్లింలు భాగస్వాములయితే తప్ప దేశం కోరుకున్న విధంగా బ్రిటన్ స్వాతంత్ర్యం ఇవ్వటానికి ముందుకు రాదనే తర్కరహితమైన ఆలోచన చేశారు. బెంగాల్ ను విభజించి మెజార్టీ ముస్లింలతో ప్రావిన్స్ ను ఏర్పరచాలన్న నిర్ణయంపై 1905-11 మధ్య దేశవ్యాప్తంగా అల్లర్లు చెలరేగి బ్రిటన్ ఆ విభజనను రద్దు చేయటానికి సిద్ధమయినప్పుడు గాంధీజీ భారత్ లో లేనేలేరు. విభజన రద్దులో అసలు ముస్లింలకు అంత భాగస్వామ్యం లేదు. లోకమాన్య బాలగంగాధర తిలక్, లాలాలాజపత్ రాయ్, బిపిన్ చంద్రపాల్ (లాల్-బాల్-పాల్) త్రయం హోరెత్తించిన వందే మాతరం, స్వదేశీ, స్వరాజ్ నినాదాలు, అరబిందో సాహిత్యం బ్రిటిష్ పాలకులను లొంగతీశాయి. బెంగాల్ విభజనకు వ్యతిరేకంగా ముస్లింల ప్రాతినిధ్యం ఏ మాత్రం లేకుండా సాగిన అత్యంత శక్తిమంతమైన సమైక్య హిందూ ఉద్యమం స్వాతంత్ర్యం సిద్ధించటానికి కారణమైందని గాంధీ కూడా అర్థం చేసుకోలేకపోయారనిపిస్తుంది. హిందూ-ముస్లింల ఐకమత్యం, దక్షిణాఫ్రికాలో భారతీయులు అవమానాలకు గురికావటం, మానవహక్కులకు దూరం కావటం వంటి వాటిపై సమైక్యపోరాటం స్వాతంత్ర్యం కోసం కాదు.

అహంకారులయిన యూరోపియన్ పాలకులు మానవహక్కులను తృణీకరించటంపైనే. భారత్‌లో పరిస్థితి అది కాదు. ఇక్కడ పోరాటం స్వాతంత్ర్యం కోసం. ప్రజాస్వామ్య సాధన కోసం. అలాంటి భారత్‌ను అధిక సంఖ్యాకులుగా ఉన్నవారు (హిందువులు) పాలించాలి. ఒకప్పుడు తాము దేశాన్ని ఏలిన వాళ్లమని, చాలాకాలం పాటు అణచివేతకు గురయిన హిందువులు పాలనలో గడపటం తమకు ఇష్టం లేదని ముస్లింలు భావించారు. హిందువులకు భిన్నమైన ఇస్లామిక్ దేశాన్ని కోరుకున్నారు. దాంతో భారత దేశాన్ని విభజించి పాకిస్తాన్ ఏర్పాటు చేయటానికి ప్రతిఘటించలేని పరిస్థితి ఏర్పడింది. అందుకు ఓట్లు మాత్రమే కాదు, హత్యలతో కూడిన అల్లర్లు కూడా కారణమయ్యాయి. 'లడ్ కే లేంగే పాకిస్తాన్', 'హన్ కే లేంగే హిందూస్తాన్' అన్న నినాదాలు ముస్లింల ఉన్నతవర్గాలను, సామాన్యులను కూడా సమానంగా ప్రేరేపించాయి. అయితే 90 శాతం ముస్లింలు విభజన తర్వాత కూడా తాము స్థిరమైన పాకిస్తాన్‌కు వలస పోకుండా భారత్‌లో ఉండిపోయారు. నెహ్రూ కాంగ్రెస్ వారిని ఓటు బ్యాంకుగా పరిగణించి ఆదరించటం మొదలు పెట్టింది. కొన్ని దశాబ్దాలుగా ప్రాంతీయ పార్టీలు కూడా పోటీపడి మరీ వారిని

సాధించి తీరాలి. ఈ సందర్భంగా 2004లో బీజేపీ నాయకత్వంలోని కూటమి వైఫల్యాన్ని ఒక పాఠంగా తీసుకోవాలి. అప్పుడు 'భారత్ వెలుగులీనుతోంది' నినాదం ప్రతిఘటించినా పార్టీ ఓటమి పాలయ్యింది. మోదీ నాయకత్వంలోని ప్రభుత్వ విజయాలను కీర్తించటం, దాని గురించి ఎక్కువగా చెప్పుకోవటం అనేది ఓ రకంగా 'భారత్ వెలుగులీనుతోంది' తరహా ప్రచారమే అవుతుంది. దీని గురించి ఒక సూచన చేస్తున్నాను. మోదీ-అమిత్ షా ద్వయం ప్రత్యేకంగా గానీ, మొత్తంగా బీజేపీ గానీ 2004లో 'భారత్ వెలుగులీనుతోంది' ప్రచారం ద్వారా మనం నేర్చుకోవలసిన పాఠాలపైన తగినంత ఆలోచన చేయాలి. రాహుల్ భారత్ జోడో యాత్ర ద్వారా కాంగ్రెస్ పార్టీ పొందే ప్రయోజనాలను బీజేపీ నిరర్థకం చేయాలి. ఇందుకోసం ఆ పార్టీ అగ్రనాయకత్వం 2024 లోక్‌సభ ఎన్నికలకు ముందు 'అద్వానీ-అయోధ్య' తరహా రథయాత్ర లాంటిది తలపెట్టాలి. ప్రధాన మంత్రి నరేంద్రమోదీ తమకు విరామం దొరికినప్పుడల్లా అందులో పాల్గొనాలి. సోనియా కుటుంబం, కమ్యూనిస్టులు, పాకిస్తాన్ డీఎన్ఏ బృందాలు, కులతత్వ ప్రాంతీయ, కుటుంబ పార్టీలు, వారి అధినేతలు, ప్రముఖులు, లౌకికవాదులు,

విజయ యాత్ర అన్న నామకరణం చేయాలి. దీని ద్వారా ఆర్థిక-పారిశ్రామిక ప్రగతి, సంక్షేమం, అందు కయ్యే వ్యయం, ధరల పెరుగుదల, గృహనిర్మాణం, ఉపాధి, జనాభా పెరుగుదల, విద్య, ఆరోగ్యం వంటి అంశాలపై వాస్తవాలను అర్థవంతంగా వెల్లడించాలి. అధర్వం సశించాలన్నా, భారత్, హిందూ ధర్మం విజేత కావాలన్నా, 2024 లోక్‌సభ ఎన్నికల్లో తప్పనిసరిగా బీజేపీ నాయకత్వంలోని కూటమి విజయం సాధించి తీరాలి.

దిగువ పేర్కొన్న రెండు వ్యాఖ్యానాలు 2024 బ్యాలెట్ పోరుకు మనల్ని సమాయత్తం చేస్తాయి.

భారతదేశం, హిందూయజం రెండూ ఒకటే..

ప్రపంచంలోని గొప్ప మతాలన్నింటిని 40 ఏళ్లు, అంతకు పైబడి అధ్యయనం చేసిన తర్వాత, అంత పరిపూర్ణమైనది, శాస్త్రీయ, ఆధ్యాత్మిక, తాత్విక భావనలను ప్రోది చేసేది హిందూయజం తప్ప మరేదీ నాకు కనిపించలేదు. ఈ విషయంలో తప్పులు చేయవద్దు. హిందూయజం లేకపోతే భారత్‌కు భవిష్యత్తు లేదు.

హిందూయజం అనేది భారతీయ మూలాల్లోకి చొచ్చుకుపోయిన భూమి లాంటిది. దాని స్థానం చెదిరితే, నేల నుంచి లాగేసిన చెట్టు లాగా అని వార్యంగా అది ఎండిపోతుంది. హిందువులు పరిరక్షించకపోతే, సమర్థించుకోకపోతే మరి హిందూయజాన్ని ఎవరు వట్టించుకుంటారు? భారతీయ విశ్వాసాలకు సొంత బిడ్డలే కట్టుబడకుండా ఉంటే మరెవరు దానికి కాపు కాస్తారు? భారతదేశం మాత్రమే తనను తాను కాపాడుకోగలుగుతుంది. భారతదేశం, హిందూయజం ఒక్కటే.

- అనిబిసింట్

అను: డాక్టర్ పార్థసారథి చిరువోలు

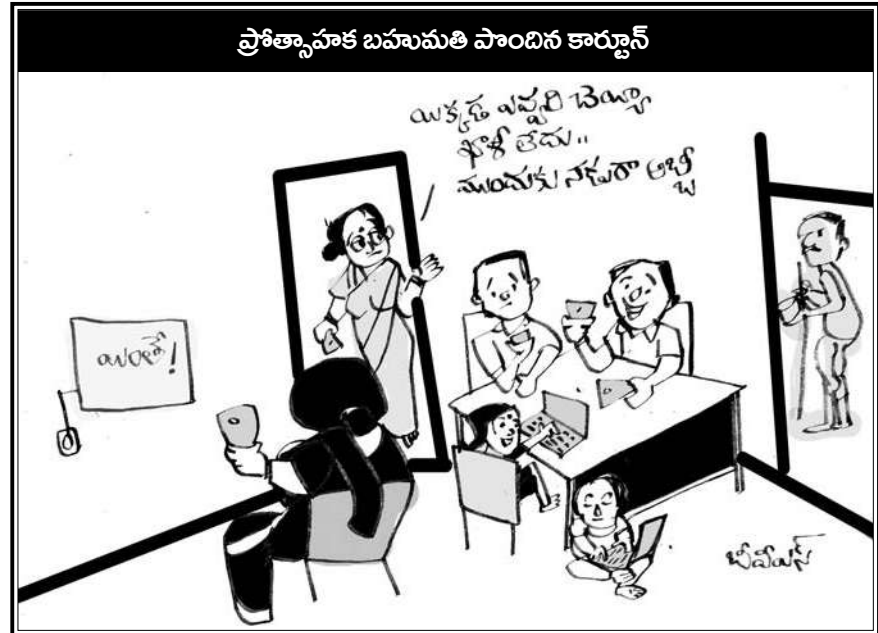
త్ను ఊహించలేం!

సంతృప్తివరిచేందుకు నిర్దమవుతున్నాయి. ఇందుకోసం హిందువులను పక్కన పెట్టేస్తున్నారు. ప్రభుత్వ నిధులతో మక్కా, జెరూసలేం తీర్థయాత్రలకు సబ్సిడీ ఇవ్వటం, హజ్ హౌస్‌లు ఉర్దూ ఘర్లు షాదీఖానాలు, చర్చిలు నిర్మించటం, ఇమామ్‌లకు, ముయిజ్జిన్లకు, పాస్టర్లకు గౌరవవేతనం ఇవ్వటం వంటివి చేస్తున్నారు. హిందువుల తీర్థయాత్రలకు గానీ, అర్చకులకు, ఇతర సిబ్బందికి గానీ ఇటువంటి సౌకర్యాలను ఏర్పరచలేదు.

ప్రజల ప్రాథమికమైన ఐక్యతను, ఈ భూభాగం నైతికవర్తనను కేంద్ర ప్రభుత్వ అధికారాన్ని ప్రాంతీయ పార్టీలు, అవి అధికారంలో ఉన్న రాష్ట్రాలు విభేదిస్తూ ప్రశ్నిస్తున్నాయి. కమ్యూనిస్టులు, ముస్లింలు, ఎస్సీ పార్టీలు బలహీనమైన కేంద్రం ఉండాలని కోరుకుంటున్నాయి. సమాఖ్య భావనతో రాష్ట్రాలకు ఎక్కువ అధికారాలు ఉండాలని ఆశిస్తున్నాయి.

బలహీనంగా లేని, కుంచించుకుపోని కేంద్ర ప్రభుత్వం ఉండాలి. అది పటిష్టమైన జాతీయతను, సనాతన ధర్మానికి విలువైన వారసత్వాన్ని అందించాలి. ఇందుకోసం 2024 లోక్‌సభ ఎన్నికల్లో, హిందువుల పట్ల అయిష్టత, ద్వేషభావం, దురభిమానం ఏ మాత్రం లేని పార్టీగా బీజేపీ విజయం

ఉదారవాదులు, జెఎన్‌యూలోని మేధావులు, మార్క్సిస్టు మదర్సాలు తదితరుల (థోడో-ఫోడో టుకెడె-టుకెడె గ్యాంగులు) తప్పుడు వ్యాఖ్యానాలను బలంగా తిప్పికొట్టాలి. ఈ యాత్రకు 'సధర్మ-సత్య

హైదరాబాద్ విలీనం

భారతదేశ స్వాతంత్ర్య సంగ్రామ చరిత్రలో రెండు అత్యంత ప్రధానమయిన ఘట్టాల్లో భారత కమ్యూనిస్టులు, ప్రపంచ కమ్యూనిజం, ప్రపంచ కమ్యూనిజం ప్రయోజనాల రక్షణకు దేశ ప్రయోజనాలను పణంగా పెట్టారు. దేశద్రోహానికి వెనుకాడలేదు. ఒకటి 1942లో జరిగిన క్విట్ ఇండియా పోరాటం; రెండవది నైజాంకు వ్యతిరేకంగా జరిగిన 'భారత యూనియన్'లో హైదరాబాద్ చేరాల్సి అనే ఉద్యమం.

1928లో కమ్యూనిస్టు ఆరవ ఇంటర్నేషనల్ వలస దేశాలలోని కమ్యూనిస్టు పార్టీలన్నిటికీ ఒక ఆదేశం జారీ చేసింది. దాని ప్రకారం మన దేశంలోని కమ్యూనిస్టు పార్టీలు, జాతీయ స్వాతంత్ర్యం కోసం పోరాడే బూర్జువా పార్టీలకు దూరంగా ఉండాలి అని. ఈ విధానాన్ని 1935లో మార్చుకున్నారు. “దత్తు బ్రార్లే ఢిల్లీ” పేరుతో ప్రఖ్యాతమయిన ఈ నూతన విధానాన్ని కమ్యూనిస్టు ఇంటర్నేషనల్ 1935లో ఆమోదించింది. దీని ప్రకారం వలస దేశాలలోని కమ్యూనిస్టులు జాతీయ స్వాతంత్ర్యం కోసం పోరాడే బూర్జువా శక్తులతో కలిసిపోయి, వాటిల్లో చేరి వాటిని లోపల్నుంచి విచ్ఛిత్తి చేయాలి. ఆ రోజుల్లోనే భారతదేశంలో కమ్యూనిస్టు పార్టీమీద నిషేధం విధించారు. భారత కమ్యూనిస్టులు మూకుమ్మడిగా కాంగ్రెసులో ప్రవేశించడం ప్రారంభించారు. అప్పటికే కాంగ్రెసు సంస్థలో ఒక ప్రగతివాద వర్గంగా రూపొందిన కాంగ్రెసు సోషలిస్టు పార్టీని తమ వేదికగా వీరు బాగా ఉపయోగించుకోగలిగారు. కమ్యూనిస్టుల ప్రవేశాన్ని కాంగ్రెసు సోషలిస్టుపార్టీ నాయకులు ఎం.ఆర్.మసానీ, డా||రామ్ మనోహర్ లోహియా,

అచ్యుతపట్వర్ధన్లు వ్యతిరేకించినప్పటికీ జయప్రకాశ్ నారాయణ్, ఆచార్య నరేంద్రదేవ్లు బలపరచారు. చివరికి జయప్రకాశ్-పి.సి.జోషీల ఒప్పందం ప్రాతిపదిక మీద కమ్యూనిస్టులకు ప్రవేశం లభించడమే గాక, ఆంధ్ర, మద్రాసు, తిరువాన్కూరు - కొచ్చిన్ మొదలైన రాష్ట్రాలలో కాంగ్రెసు సోషలిస్టు పార్టీల నాయకత్వాన్ని కూడా కమ్యూనిస్టులు చేజిక్కించు కున్నారు. అలా ప్రాధాన్యత సంపాదించు కున్నవారిలో వుచ్చలపల్లి సుందరయ్య (ఆంధ్ర) జీవానందం సి.రామూర్తి (మద్రాసు), నంబుద్రిపాద్, ఎ.కె.గోపాలన్ (త్రావెన్కూరు - కొచ్చిన్) ప్రముఖులు.

1938లో ఎం.ఆర్. మసానీ కమ్యూనిస్టుల రహస్య సర్క్యులర్ను ఒక దానిని పట్టుకోగలిగారు. కాంగ్రెసు సోషలిస్టు పార్టీలోను, తద్వారా కాంగ్రెసు లోను, కమ్యూనిస్టుల ప్రవేశం, దానిని విచ్ఛిన్నం చేయటానికి, అందులో నుండి కార్యకర్తలను పెద్ద

ఎత్తున కమ్యూనిస్టులుగా మార్చడానికేనన్న విషయం ఆ రహస్య సర్క్యులర్లో బయటపడింది. వారిపై చర్య తీసికోవడానికి కాంగ్రెసు సోషలిస్టుపార్టీ మీనమేషాలు లెక్కపెట్టేసరికి సమయం దాటి పోయింది. 1946 మార్చిలో కాంగ్రెసు - సోషలిస్టు పార్టీ నుంచి కమ్యూనిస్టులను బహిష్కరించాలని తీర్మానం చేసే నాటికి కొన్ని రాష్ట్రాలలో కాంగ్రెసు - సోషలిస్టు పార్టీ పూర్తిగా కమ్యూనిస్టుల వశమై పోయింది.

రెండవ ప్రపంచ యుద్ధం జరుగుతున్నప్పుడు, కాంగ్రెసులోని మితవాదుల వాదాన్ని ప్రక్కకునెట్టి, మహాత్మాగాంధీ ‘క్విట్ ఇండియా’ ఉద్యమానికి పిలుపు నిచ్చారు. దేశమంతటా విప్లవజ్వాలలు పెల్లుబిగాయి. ఈ యుద్ధాన్ని ‘సామ్రాజ్యవాద కమ్యూనిస్టు పార్టీ, రష్యాపై జర్మనీ దాడిచేయగానే ప్లేటు ఫిరాయించి, దాన్ని “ప్రజా యుద్ధమని” ప్రచారం చెయ్యడం ప్రారంభించారు. ఈ కొత్త నినాదాన్ని చేపట్టగానే వీరి నాయకులు చాలామంది విడుదలయ్యారు. ఆ పార్టీపైన ఉన్న నిషేధాన్ని బ్రిటిషు పాలకులు ఎత్తి వేసారు. ఒకవైపు కాంగ్రెసు నాయకత్వం, కాంగ్రెస్ సోషలిస్టులూ, ‘కరో యా మరో’ (దూ ఆర్ డై) అన్న మహాత్ముని నినాదంపై ప్రభుత్వ యంత్రాంగాన్ని స్తంభింపచేయడానికి ఉద్యమాలు జరుపుతుంటే, కమ్యూనిస్టులు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వానికి ఏజంట్లుగా వ్యవహరించారు. చారిత్రాత్మకమయిన ఈ ‘క్విట్ ఇండియా’ తీర్మానాన్ని, బొంబాయిలో జరిగిన ఎ.ఐ.సి.సి. మహాసభలో ఆగస్టు 8, 1942 నాడు ఆమోదించిన తర్వాత, అక్కడ చేరిన అశేష ప్రజానీకాన్ని ఉద్దేశిస్తూ గాంధీజీ చేసిన ప్రసంగంలో ‘కరో యా మరో’ అన్న మాటను, ‘ఈసారి నేను ప్రజలను జైళ్లకు వెళ్లమని చెప్పును’ అన్న మాటలను సంకేతాలుగా స్వీకరించిన, కాంగ్రెసు పార్టీలోని అతివాద నాయకత్వం, ముఖ్యంగా సోషలిస్టులు 1942 ఉద్యమాన్ని ప్రజా విప్లవంగా కొనసాగించారు.

కమ్యూనిస్టులు మాత్రం వారి పత్రికల నిండా ఆజాద్ హింద్ ఫౌజ్ నిర్మాత సుభాష్ చంద్రబోస్ను, ఆగస్టు విప్లవనేత జయప్రకాశ్ నారాయణ్ను అతి

వద్దన్నారు

నీచమయిన భాషలో దుమ్మెత్తి పోశారు. అనేకమంది దేశభక్తులను పోలీసులకు పట్టి ఇవ్వడంవరకూ వెళ్లింది వీరి రవ్యా దేశభక్తి. గాంధీ మహాత్ముడు చేసిన క్విట్ ఇండియా శంఖారావానికి సూర్యుడస్తమించని బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యమే దద్దరిల్లిపోయింది. ఈ మహోద్యమానికి కమ్యూనిస్టులు వెన్నుపోటు పొడిచారు. దేశద్రోహానికి పాల్పడ్డారు కాని వారు క్విట్ ఇండియా ఉద్యమ మహా ప్రవాహానికి కొట్టుకుపోయారు. 1957లో ఆనాటి తమ విధానం తప్పని ఆత్మవిమర్శ చేసుకున్నారు.

సరిగ్గా ఇదే వైఖరిని హైదరాబాదు రాష్ట్రంలో స్టేట్ కాంగ్రెసు లేవదీసిన 'హైదరాబాదు ఇండియన్ యూనియన్ లో చేరాలి' అనే మహోద్యమంలో కూడా కమ్యూనిస్టు పార్టీ పునరావృతం చేసింది.

హైదరాబాదు రాష్ట్రంలో కమ్యూనిస్టు పార్టీకి 1939లోనే బీజాలు పడినాయి. హైదరాబాదు నగరంలోని అబిడ్స్ లో ఉన్న ఇండియా కాఫీ హౌస్ లో అఖిర్ హుసేను, మఖ్దూం మొహియుద్దీన్, సయ్యద్ అలంఖుద్ మీరి, రాజబహదూర్ గౌడ్, జవ్వాద్ రజ్వీ, మొదలయిన యువకులు చేరి ఇష్టాగోష్టులు జరుపుకుంటూ ఉండేవారు.

1935 తర్వాత నుంచి 1942వరకు కమ్యూనిస్టు పార్టీ మీద నిషేధం వుండేది కనుక కమ్యూనిస్టు భావాలు గల అనేకమంది యువకులు అటు ఆంధ్రమహాసభలోను, ఇటు విద్యార్థి సంఘాలలోను, కార్మిక సంఘాలలోను చేరి తమ కార్యకలాపాలను ఉద్యతం చెయ్యసాగారు.

నిజాం రాష్ట్రంలో భూస్వాముల దోపిడికి వ్యతిరేకంగా రైతు కూలీలను సంఘటితపరచి, పోరాటాలు జరపడంలో కమ్యూనిస్టులు ప్రముఖ పాత్ర వహించారు. నిజాం రాష్ట్ర ఆంధ్ర మహాసభను చీల్చి ఒక భాగాన్ని వశం చేసుకున్న తర్వాత గ్రామాలలో కొలుదారుల పోరాటాలను కమ్యూనిస్టులు ఉద్యతం చేశారు. నల్లగొండ, వరంగలు, కరీంనగరం జిల్లాలలో వీరి నాయకత్వాన గల ఆంధ్రమహాసభ శాఖలు గ్రామ గ్రామాన వెలిసినవి. రావి నారాయణ రెడ్డి, బద్దం ఎల్లారెడ్డి, దేవులపల్లి వెంకటేశ్వరరావు, సర్వదేవభట్ల రామనాథం మొదలైనవారు అనేకమంది కమ్యూనిస్టు సిద్ధాంతాల్ని చిత్తశుద్ధితో విశ్వసించారు.

హైదరాబాదు నగరంలో అనేక కార్మిక సంఘాలను రాజబహదూరు గౌడు నాయకత్వంలో కమ్యూనిస్టులు వశపరచుకున్నారు. జవ్వాద్ రజ్వీ, మక్దూం మొహియుద్దీనులు అటు కార్మికరంగంలోను, ఇటు విద్యార్థి సంఘాలలోను ప్రాబల్యం సంపాదించ సాగారు. అయితే 1941 నుంచి వీరి ప్రాబల్యం

తగ్గించటానికి సోషలిస్టు పార్టీ యువకులు ఎన్.ఆర్. అన్నయ్య, బసవరాజ్ ప్రభృతులు పూనుకున్నారు. 1945 నాటికల్లా విద్యార్థి సంఘాలను సోషలిస్టు యువకులు స్వాధీనం చేసుకున్నారు. అలాగే కార్మిక రంగంలో మహాదేవసింగు ప్రభృతులు కమ్యూనిస్టుల ప్రాబల్యాన్ని తగ్గించడంలో కృతకృత్యులయ్యారు.

1948లో అఖిల భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ మహాసభ కలకత్తాలో జరిగింది. అప్పటికే దేశానికి స్వాతంత్ర్యం సిద్ధించింది. పండిత జవహర్లాల్ నెహ్రూ ప్రధానమంత్రిగా కేంద్రంలో కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం ఏర్పడింది.

స్వతంత్ర భారత ప్రభుత్వం అనగా నెహ్రూ ప్రభుత్వం భారతీయ పెట్టుబడిదారులు ప్రభుత్వమనీ, సంస్థానాలను అందులో చేర్చుకోవడానికి ఒత్తిడి చేసే అధికారం యూనియన్ ప్రభుత్వానికి లేదని ఒక నూతన సిద్ధాంతాన్ని కలకత్తా మహాసభలో కమ్యూనిస్టు పార్టీవారు ప్రతిపాదించారు.

అప్పటి నుంచి కమ్యూనిస్టుల వైఖరిలో మార్పు

తొలి రోజుల్లో సాయుధ తిరుగుబాటు చేశాడు. భారతదేశంలో కూడా అదే విధానాన్ని అనుసరించటానికి పూనుకొన్నారు.

భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ హైదరాబాదు శాఖ తీర్మానాన్ని అనుసరించి ఆ రోజుల్లో హైదరాబాదు కమ్యూనిస్టు పార్టీవారు 8 పుటల కరపత్రాన్ని పంచి పెట్టారు. అందులో 'నిజాం రాష్ట్రం భారత యూనియన్ లో చేరకూడదు. నెహ్రూ ప్రభుత్వం ధనిక వర్గ ప్రభుత్వం. పెట్టుబడిదారీ దోపిడిని బలవంతంగా కొనసాగించాలనే ఉద్దేశంతో సంస్థానాలను బలవంతంగా విలీనం చేసుకుంటున్నారు. హైదరాబాద్ రాష్ట్రం స్వతంత్రంగా ఉండాలి' అని హితబోధ చేశారు. హైదరాబాదులోని హస్తమంగంజులో జరిగిన ఒక బహిరంగ సభలో అంతవరకు అజ్ఞాతంలో ఉన్న రాజబహదూరుగౌడు అకస్మాత్తుగా ప్రత్యక్షమై ప్రసంగించారు. హైదరాబాద్ రాష్ట్రం స్వతంత్రంగా ఉండాలని అదే కమ్యూనిస్టు పార్టీ విధానమని స్పష్టం చేశారు. ఈ విధంగా 1942లో క్విట్ ఇండియా

నిజాం రాష్ట్రంలో భూస్వాముల దోపిడికి వ్యతిరేకంగా రైతు కూలీలను సంఘటిత పరచి, పోరాటాలు జరపడంలో కమ్యూనిస్టులు ప్రముఖ పాత్ర వహించారు. నిజాం రాష్ట్ర ఆంధ్ర మహాసభను చీల్చి ఒక భాగాన్ని వశం చేసుకున్న తర్వాత గ్రామాలలో కొలుదారుల పోరాటాలను కమ్యూనిస్టులు ఉద్యతం చేశారు. నల్లగొండ, వరంగలు, కరీంనగరం జిల్లాలలో వీరి నాయకత్వాన గల ఆంధ్రమహాసభ శాఖలు గ్రామ గ్రామాన వెలిసినవి.

వచ్చింది. రజాకార్ సైన్యాన్ని ప్రజాసైన్యంగా వర్ణించడం ప్రారంభించారు. మక్దూం మొహి యుద్దీన్, మరో అయిదుగురు కమ్యూనిస్టు నాయకులపై ఉన్న వారంట్లను నిజాం ప్రభుత్వం ఎత్తివేసింది. కమ్యూనిస్టు పార్టీమీద ఉన్న నిషేధాన్ని గూడా తొలగించారు.

భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ, కలకత్తా మహాసభ ఇటువంటి తీర్మానం చేయడానికి కారణం దాని అంతర్జాతీయ విధానంలో భాగమేనన్న విషయాన్ని విస్మరించరాదు. సాయుధ విప్లవకారులు, కొత్తగా స్వతంత్రమైన ప్రతి దేశంలోను, అది స్థిరపడక పూర్వమే, సాయుధ తిరుగుబాటు ద్వారా ఆ దేశ ప్రభుత్వాన్ని స్వాధీనం చేసుకోవడానికి కృషి చేస్తారు. మతతత్వవాదులూ- కమ్యూనిస్టులూ, ప్రపంచంలోని ఈ వైఖరిని భారతదేశంవలెనే అనేక దేశాలలో అనుసరించారు.

ఇండోనేషియా స్వతంత్రమైన తొలి రోజుల్లో దారుల్-ఇస్లాం అనే మతసంస్థ కమ్యూనిస్టులు కలిసి

మహోద్యమంలో విదేశీ భక్తి తత్పరులయి స్వదేశ ద్రోహానికి పూనుకొన్నారు. కాని ఆ తర్వాత తమ విధానం తప్పు అని ఒప్పుకున్నారు.

అట్లే 1948లో భారతదేశపు తుదిపోరాటం హైదరాబాదు నేలమీద జరుగుతున్నప్పుడు కమ్యూనిస్టులు, మధ్యయుగపు పూర్వజీవి నిజాము, ఫాసిస్టు తత్వంతోబాటు మతోన్మాదులయిన రజాకార్లతో కుమ్మక్కయి ఆజాద్ హైదరాబాదును బలపరచినారు. తద్వారా ప్రళయ భీకరంగా విజృంభించిన ప్రజా వెల్లువలో నిజాము రాచరికము కూకటివేళ్లతో కొట్టుకోపోయింది. నిజాము రాచరికంతోబాటు కమ్యూనిస్టులు కూడా నిలువ లేకుండాపోయినారు. ఈ విధంగా రెండుసార్లు గూడా ఆత్మ పరిశీలన చేసికొని తమ తప్పిదాన్ని అలవాటు ప్రకారం ఒప్పుకున్నారు. అయితే తప్పిదాన్ని ఒప్పుకొనే లోపల కాలప్రవాహం ఎంతో ముందుకు సాగిపోయింది.

(హైదరాబాదు స్వాతంత్ర్యోద్యమ చరిత్ర నుంచి)

వృక్షశాస్త్ర జానకి

(1897-1984)

అది 1897 నవంబర్ నెల. అలనాటి మద్రాస్ ప్రెసిడెన్సీ ప్రాంతంలో జన్మించిన జానకిది ఎనభై ఐదు వత్సరాలకు పైగా జీవనయానం. కేరళ సంప్రదాయాలను పుణికి పుచ్చుకున్న తల్లి దేవి, తండ్రి కృష్ణన్ ఆమెకి ఎన్నెన్నో నేర్పారు. మధ్య తరగతి కుటుంబం. సోదర సోదరీమణుల మధ్య గారాబంగా పెరిగి, ఉన్నత విద్యాభ్యాసమయ్యాక పరిశోధనలపైనే దృష్టి కేంద్రీకరణ. అందువల్లనే మిచిగాన్ యూనివర్సిటీకి వయనం. అప్పటికామెకు సుమారు పాతికేళ్ల వయసు. అక్కడే వృక్షశాస్త్రంపై విస్తృత అధ్యయనం చేశారు. ప్రతిభా సామర్థ్యాలకు నిదర్శనంగా ప్రత్యేక పారితోషికాలనూ అందుకున్నారు. అటు తర్వాత స్వదేశానికి తిరిగివచ్చి, మద్రాసు కళాశాలలో ప్రొఫెసర్ బాధ్యతలు నిర్వహించారు. 1931లో 34 ఏళ్ల ప్రాయంలో మళ్లీ మిచిగాన్ కి! ఫెలోషిప్

జంధ్యాల శరత్ బాబు

సీనియర్ జర్నలిస్ట్

ఎవరీ జానకి అమ్మాళ్ అంటే... పేజీల కొద్దీ సమాధానం ఇవ్వాలి వస్తుంది. ఈ మధ్యనే (నవంబర్ 4) నూటపాతికో జయంతి ఉత్సవం అయిన ఆమె గురించి ఎంత చెప్పినా, ఎంతగా రాసినా, వర్ణించి వివరించినా ఇంకా ఎంతో ఉంటుంది. ఆ బహుముఖ ప్రజ్ఞ ఇప్పటికీ, ఎప్పటికీ చరిత్రాత్మకమే. విద్య, శాస్త్రం, విజ్ఞానం, కళలు, పరిశోధనలు, ప్రయోగాలు, సేవారంగం- ఏ విధంగా చూసినా అగ్రస్థానం ఆమెదే. వయోధిక పరిజ్ఞానిగా, నిత్య నిరంతర చేతనత్వానికి ప్రతీకగా ముందు చెప్పి తీరాల్సింది ఆ పేరునే! మనకు ఎన్నెన్నో శాస్త్రాలు న్నాయి. వాటిల్లో అపూర్వ అపురూప అంశాలన్నో వృక్షజీవ శాస్త్రంలో ప్రత్యక్షమవుతుంటాయి. అంతటి ప్రాచీన, ప్రత్యేక విజ్ఞాన ప్రక్రియ అది. ఈ భూగోళాన్ని నీటి తర్వాత విస్తారంగా వ్యాపించిన చెట్ల పూర్వాపరాలను అధ్యయనం చేస్తుంటుంది. మానూ మాకూ అనుకోవడం కాదు. చెట్లు అనేది శిఖర సమానం. పచ్చదనాన్ని పెంచే, ఆరోగ్య భాగ్యాన్ని కలిగించే, మానవ మనుగడను నిర్దేశించే, ఔషధ రూపంగా సేవలందించే వృక్షాలే మన నేస్తాలు. మనకు సమస్తాలు. జీవవైవిధ్యాన్ని కాపాడినా, తోడూ నీడై అండదండగా నిలిచినా, పర్యావరణ పరిరక్షణను ప్రసాదించినా, సహజ సౌందర్యాన్ని కలకాలం నిలబెట్టినా అన్నీ అవే. ఆ సతత హరితాన్ని మాన వాళికి కాసుకగా, శాశ్వత బహుమతిగా అందించే పరిశోధకుల్లో దేశంలోనే మొట్టమొదటి మహిళామణి మన ఈ జానకమ్మ. వయసును మనసుతో జయించిన రత్నదీపిక, చిరంజీవని.

పురస్కారాలందుకుని, పరిశోధన పత్రాలను సాటిలేని రీతిలో నమర్పించి, మేటి ఘనతను సొంతం చేసుకున్నారు. తదుపరి పరిణామక్రమంలో కేరళకు చేరుకుని, ప్రయోగాలు కొనసాగించి, లండన్ ఇన్ స్టిట్యూట్ కి వెళ్లారు. ఎడిన్ బర్గ్ లో ఏర్పాటైన అంతర్జాతీయ సదస్సుకు హాజరయ్యారు. అదంతా రెండో ప్రపంచయుద్ధ కాలం. ఆ కారణంగా కొన్నాళ్లు అక్కడే ఉండక తప్పలేదు. తదుపరి డార్లింగ్ టన్ సన్నిధానంలో విధుల నిర్వహణ. విదేశాల్లో ఆ శాస్త్రకారిణి సేవానిరతిని గమనించి గుర్తించి గౌరవించిన భారత ప్రభుత్వం టాటానికల్ సర్వే ఆఫ్ ఇండియా ఫునర్ వ్యవస్థీకరణకు ఆహ్వానించింది. అలహాబాద్ లోని సెంట్రల్ టాటానికల్ లాబోరేటరీకి ప్రప్రథమ సంచాలకురాలిగానూ నియమించింది. జమ్మూలోని ప్రాంతీయ పరిశోధనా ప్రయోగశాలకీ స్పెషాలిఫీసర్ అయ్యారు జానకమ్మ. ట్రాంబే ప్రాంతంలో ఉన్న బాబా అటామిక్ రీసెర్చ్ సెంటర్ విధులనూ కొంతకాలం నిర్వహించారు. 1970 ప్రాంతం నుంచీ మద్రాస్ లోనే స్థిరపడ్డారు. ఆ నగర విశ్వవిద్యాలయానికి చెందిన సెంటర్ ఫర్ అడ్వాన్స్డ్ స్టడీస్ శాస్త్రజ్ఞురాలుగా విశేష సేవా సహాయ సహకారాలందించి, అపార కీర్తి ఆర్జించారు. మధుర వోయల్ లో ఫీల్డ్ ల్యాబ్ ఉన్నతీకి దోహదకారి అయ్యారు.

బోధన, శోధన, సాధన

జీవకణ నిర్మాణం, తీరుతెన్నులను ప్రత్యేకంగా పరిశీలించారు జానకి అమ్మాళ్. చెరకు, వంగ, తదితర వృక్ష సంబంధ అంశాలను ఎంతో క్షణంగా శోధించి తెలుసుకుని ప్రపంచానికి చాటి చెప్పారు. తన ప్రాంతమైన కేరళలో పర్వధార వృక్షాల విస్తీర్ణం

అధికం. అక్కడినుంచి ఔషధ మొక్కల సమీకరణ, మరెన్నో విలువైన వననంపదల సేకరణలో ప్రధానపాత్ర వహించారు. వృక్షజన్య శాస్త్రవేత్తగా ఎన్ని పరిశోధనలు చేయాలో అన్నీ చేసి, కణ శాస్త్రరంగంలో తనకు పోటీయే లేదని నిరూపించి, చరిత్రలో తనకంటూ ప్రత్యేక పేజీలుండేలా పరిశ్రమించారు. తమిళనాడు, కేరళ, పశ్చిమ బెంగాల్, ఉత్తరప్రదేశ్, మహారాష్ట్ర, జమ్మూ-ఏ ప్రాంతంలో పనిచేసినా, ఎన్ని హోదాలు నిర్వహించినా అదే నిబద్ధత. పద్మశ్రీ సహా అందుకున్న బిరుదులు, పొందిన సత్కారాలు, సందర్శించిన ప్రదేశాలు, శోధించిన శాస్త్ర అంశాలు, చేసిన ప్రయోగాల పరంపరలూ ఇన్నీ అన్నీ కావు. ఇండియన్ నేషనల్ సైన్స్ అకాడమీతో పాటు అమెరికా, బ్రిటన్, తదితర దేశాల విఖ్యాత సంస్థలెన్నో ఆమెను ఆహ్వానించి ప్రత్యేక కార్యక్రమాలు నిర్వహించాయి. అవార్డులూ రివార్డులూ అసంఖ్యాకంగా జానకమ్మను వరించి వచ్చాయి. తాను రచించి వెలువరించిన 'కల్టివేటెడ్ ప్లాంట్' పుస్తకం దేశవిదేశాల విద్యార్థులెందరికో నిత్య పఠనీయం, శాస్త్ర కళాకారులకు నిరంతర మార్గదర్శనం. పలురకాల మొక్కల, చెట్ల ఔషధ విలువలను; ఆర్థికంగా అవి జాతికి కలిగించే ప్రయోజనాలను విడమరచి చెప్పడంలో తనది అందేవేసిన చెయ్యి. రాయల్ హార్టికల్చర్ సొసైటీ అభివర్ణించినట్లు- తానొక జాతి సంపద. మొక్కలను, పూలను ఎంతగానో అభిమానించిన ప్రేమాస్పదురాలు. ఇన్ని కారణాల వల్లనే; తదనంతర కాలంలో చిన్ని, తెల్లని పూలలో కొన్నింటికి 'జానకి' అని నామకరణం! జపాన్, చైనా దేశాల శాస్త్రవేత్తలు

‘మణి’

ఇవాళికి ఆమెనే తలను కుంటుంటారు. ఆ సేవలనే గుర్తు చేసుకుంటున్నారు..

అవరోధాన్ని లభిగమించి

ఉద్యోగ విరమణ తరువాత కూడా జానకి పరిశోధన వ్యాసంగం ఎంత మాత్రమూ చెక్కు చెదరలేదు. ప్రత్యేకించి ఔషధ మొక్కల అనుపాను లెన్నింటినో వెలికితీసి ప్రజల ముందుంచారు. మద్రాస్ విశ్వవిద్యాలయ క్షేత్ర ప్రయోగశాలకు అధ్యర్థం వహించినప్పుడు అక్కడే ఉండేవారు. విలక్షణ రీతి మొక్కల పెంపకం, తోట విస్తరణతో అందరికీ ఆదర్శనీయం అయ్యారు. అమెరికాలో వృక్షశాస్త్ర పరిశోధన చేసి పీహెచ్డీ సాధించారు. మిచిగాన్ వర్సిటీ నుంచి ప్రతిష్టాత్మక డిగ్రీని స్వీకరించిన ఆతి కొద్దిమంది ఆసియా నారీమణుల్లో ముఖ్యురాలు. మరో ప్రధాన విశేషం ఏమిటంటే... కేంద్ర అటవీ, పర్యావరణ మంత్రిత్వశాఖ రెండు దశాబ్దాల క్రితం పరిశోధనాంశాలకు సంబంధించి ఆమె పేరుతో జాతీయస్థాయి పురస్కారాన్ని ఏర్పాటు

చేసింది. ప్లాంట్; యానిమల్ టాక్సానమీకి సంబంధించినవి మరో రెండు పురస్కారాలు ఏర్పాటు చేసింది. ఆమె పేరుతోనే విదేశాల పీహెచ్డీ అభ్యర్థుల్లో ప్రజ్ఞా వంతులకు ఉపకారవేతనాలు కూడా అందు తున్నాయి. ఎన్నెన్నో ప్రదేశాల్లో, నానా రకాల స్థితిగతుల మధ్యలో పనిచేసిన ఆ మేధావంతురాలు ఎదుర్కొన్న సమస్యలూ లెక్కలేనన్ని! వాటికి ఏ దశలోనూ తలవంచలేదు. లక్ష్య సాధనకు అవరోధాలుగా ఎదురైన వాటిని తనదైన శైలిలో తొలగించుకుంటూ ముందుకు సాగారు. అలసటను ఏమాత్రమూ దరిచేరనివ్వలేదు. విశ్రాంతి అనేదే లేకుండా, వ్యవధిని కనీసం కోరకుండా, ఒక తపస్సులా శాస్త్రశోధన జరిపారు. విభిన్న సంస్కృతుల నడుమ ఉంటూనే, భారతీయతకు పట్టం కడుతూ వచ్చారు. వేషభాషల్లో సహజసిద్ధత కనబరుస్తూ, ప్రతి ఒక్కరికీ నచ్చేలా అందరూ మెచ్చుకునేలా వ్యవహరించిన వ్యక్తిత్వ సంపన్నురాలామె.

సమాలోచన, సదాచరణ

జానకమ్మ తన కుటుంబసభ్యులు, సహపరిశోధకులు, బంధుమిత్రులకు రాసిన లేఖల్లోని అంశాలు ఆమె వ్యక్తిత్వ గరిమను సూచిస్తాయి. అవి ఇవీ:

1. ఏ ప్రాజెక్ట్ పనినైనా చేపడితే, అది

ముగిసిందాకా విశ్రమించను. 2. ముందుగానే తోటివారితో చర్చిస్తాను. సూచనలూ, సలహాలూ తీసుకుంటాను. ప్రక్రియ ఒకసారి మొదలయ్యాక, విజయవంతమయ్యే వరకూ ఊరుకోను. 3. భారతీయ వనితల శాస్త్ర పరిజ్ఞానం అంతర్జాతీయ స్థాయికి చేరి తీరాలి. అది ఒక ప్రాంతానికో, సంస్థకో, బృందానికో పరిమితం కాకూడదు. 4. ఆదాన ప్రదానాల మాదిరిగా, దేశాలమధ్య వనితా శాస్త్రవేత్తల పర్యటనలు విస్తృతం కావాలి. మనదేశ మహిళలు చైనా, జపాన్ వంటి పెద్ద దేశాలకు వెళ్లి పరిశోధనలు చేపట్టాలి. ఆ దేశాల నుంచి మన దేశానికి ప్రతిభావంతులు రావాలి. ఉభయత్రా ఇటువంటి సందర్భాలే శాస్త్ర విజ్ఞానాన్ని బలోపేతం చేస్తాయి. సార్వత్రిక పురోగతికి అవే మూల కారణాలుగా నిలుస్తాయి.

ఇవన్నీ స్వప్నాలు కాదారు; సాకారం కావాలంటే చిత్తుశుద్ధి అవసరం. అప్పుడే లక్ష్య సిద్ధి. జానకీ అమ్మాళ్ 125వ జయంతి మహోత్సవాల స్ఫూర్తి ఇంకా కొనసాగాలని కోరుకుందాం. ఆ మహనీయుడు శాస్త్ర సమాచరణతో సుమాంజలి ఘటిద్దాం. ఆలోచనలు ఆచరణగా మారడం అంటే ఏమిటో, ఆమె జీవితమే మనకు బోధపరుస్తుంది. యద్భావం తద్భవతి. ★

అక్షర ‘వరదుడు’

స్వీయప్రతిభతో బహుముఖీయంగా ఎదిగిన వరదాచారి దాదాపు ఆరున్నర దశాబ్దాలకు పైగా పాత్రికేయం వికాసానికి అవిశ్రాంతంగా కృషి చేస్తూ వచ్చారు. ఆయన సుదీర్ఘ ఈ పాత్రికేయ ప్రస్థానంలో నాటి వర్తమాన పత్రికల నుంచి నేటి ప్రముఖ మాధ్యమాల వరకు సేవలు అందుకున్నాయి. పత్రికలలో సంపాదక హోదా తరువాతి స్థాయిలో ఉంటూనే సంపాదక బాధ్యతలు నిర్వహించిన ఆరుదైన వారిలో ముందు పరుసలో నిలిచారు. భాషా

ప్రేమికుడిగా వ్యాకరణాన్ని, ఉచ్ఛారణను గౌరవించాలనేవారు. సనాతనాన్ని గౌరవిస్తూనే ఆధునికతను ఆదరించాలనే వారు. నమ్మిన సిద్ధాంతాల విషయంలో రాజీతత్వం ఎరుగరు. తమ అభిప్రాయాలను ఎదుటి వారికి అపాదించలేదు. ఇతరుల భావజాలం ఏదైనా తమ అభిప్రాయాలను నిక్కచ్చిగా వ్యక్త పరిచేవారు. 1970 దశకంలో పాత్రికేయంలోకి ప్రవేశించిన వారిలో అత్యధికులకు ఆయన ప్రత్యక్షంగానో, పరోక్షంగానో (శిక్షణ తరగతులు, కార్యశాలల ద్వారా) గురువు. తన దగ్గర పనిచేసే వారి బాగోగులు పట్టించుకునే వారు. వృత్తికి ఇచ్చినంత ప్రాధాన్యతనే పాత్రికేయ సంఘం నాయకుడిగా ప్రవృత్తికి ఇచ్చారు. పత్రికారంగంలో తమ అనుభవాన్ని రంగరించి వర్తమాన పాత్రికేయులకు పాఠాలు చెబుతూ ఎందరినో తీర్చిదిద్దారు. ముఖ్యంగా సమాచారం సేకరించడం, దానిని వార్తలుగా, వార్తాకథనాలుగా మలచడంలో గ్రామీణ విలేకరులకు అవగాహన కలిగించారు. తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం జర్నలిజం శాఖాధిపతిగా అందుకు సంబంధించి ప్రత్యేకంగా పాఠ్యాంశాలు రూపొందించారు. రాజకీయ, సినిమా రంగాల అంశాలు కరతలామలకాలు కావడం, న్యాయవిద్యను అభ్యసించడం వల్ల చట్టాలు, న్యాయ సూత్రాలు పాటిస్తూనే వార్తలు రాసే విధానం గురించి యువ పాత్రికేయులకు బోధించేవారు. తరతమ భేదాలు లేకుండా అందరిని గౌరవించడం ఆయన ప్రత్యేకత. అందుకే ఆయనను అందరూ ‘నా’ అనుకునేవారు. కనుకనే ఈ ఏడాది జూన్ 23న పరిణిత పాత్రికేయుడుగా జీవనసాఫల్య పురస్కారంతో సత్కరించుకున్నారు. ★

మాటపట్టింపు ‘లక్ష్యణుడు’

తెలుగు వత్రికారంగంలో ఎందరికో ఓనమాలు నేర్పి, వారు ఉన్నతులుగా ఎదిగేందుకు స్ఫూర్తినిచ్చిన కె.ఎల్.రెడ్డిగా తెలిసిన కుంచర్ల లక్ష్మారెడ్డి మాటపట్టింపు పాత్రికేయుడు. నచ్చని కొలువులో ఇమడలేక పోతే క్షణమైనా ఉండేవారు

కారు. తనకు తెలిసిన విద్య రాసుకోవడమేననే వారు. ఆ రాతలోనూ రాజీ ఉండేది కారు.

‘పాత్రికేయాన్ని సమ్మూకోవాలి తప్ప అమ్మూకోకూడదు’ అనే వారు. ‘నిలువనీడలేకపోయినా విలువలకు కట్టు వదాలన్నది ఆయన సిద్ధాంతం. ఎనిమిది పదులు వయసు పైబడి పార్కిన్సన్ వ్యాధితో బాధపడుతున్నా జీవనం కోసం రాయడానికి ఆసక్తి చూపారు.

ఆయన పరిస్థితిపై పత్రికలలో వచ్చిన కథనాలకు స్పందించిన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసిన సామ్మూ (రూ. 15 లక్షలు)పై పడ్డిని మాత్రమే వాడుకుంటూ తన తదనంతరం తిరిగి ప్రభుత్వానికి చెందేలా విల్లు రాశారట. ★

సవంబర్ 3న కన్నుమూసిన జీఎస్ వరదాచారి, కె.ఎల్.రెడ్డిలకు నివాళులు

“బుద్ధం శరణం గచ్ఛామి
ధర్మం శరణం గచ్ఛామి
సంఘం శరణం గచ్ఛామి ”

“నేను ప్రార్థనలకై దేవాలయాలకు పోను. తపస్సుకై అరణ్యము చేరను. నా సహచర మానవుల సంఘటత శక్తిని మనసారా వేదెదను” “నేను దళారులైన పూజారులను ఆశ్రయించను. అంధ విశ్వాసాలకు బందీని కాను. జ్ఞానమును జ్ఞానవంతులను శరణు జెచ్చేదను”. “నేను క్రతువుల యజ్ఞములను ఆశ్రయించను. న్యాయానికెల్లా న్యాయమైన ధర్మానికి, సర్వవ్యాపిత కరుణకు విధేయుడనై ఉంటాను”

నిమీలిత నేత్రుడై విపస్యన యోగముద్రలో ఉన్నాడు సంబుద్ధి. కళ్లు మూసుకున్నా నిత్యమూ మాదిరిగానే త్రిరత్నాలను వల్లెవేస్తున్నా ఇటీవల ఏకాగ్రత తగ్గింది. ఈరోజు అదే పరిస్థితి.. ఇంట్లోవారి మాటలు.. వీధిలో వచ్చే పోయేవారి ముచ్చట్లు కూడా వినిపిస్తున్నాయి. మనసు వాటిపైకి మళ్లుతోంది. ఇప్పుడు సమాజపు పోకడలు.. యవ్వనంలో బొద్దానికి పూర్తిగా అంకితమైనకాలం నాటి సంఘటనలు.. అన్నింటిని బేరీజు వేసే ధోరణి ఎక్కువైంది. అందుకు

కారణం ఉపాలి!!

పాతికేళ్ల క్రితం జరిగిన సంఘటన ఇప్పుడు పదేపదే గుర్తుకొస్తోంది.

ఆరోజు విహారం వద్ద సమావేశ పరచాడు ఉపాలి. చైత్యాన్ని పడగొట్టాలని కొంతకాలంగా యత్నిస్తున్న ఓ వైదిక ఉన్మాదుల బృందం ఈ రాత్రి దాడిచేయ బోతుందని, ఆ బృందాన్ని అడ్డుకోవాలని మిత్రులను ఆయుధాలతో సమాయత్తం చేశారు.

ఉపాలితో పాటు సంబుద్ధి, భల్లిక, చుండుడు, తవున్న..

దాదాపు అర్ధరాత్రి. చిమ్మచీకటి.. కళ్లు పొడుచు కున్నా ఎదురుగా ఉన్నదేదో కానరావడం లేదు.

“ఈ చీకటి మనకు ప్రధాన అస్త్రం. ధ్యానం తెలియని వాడెవ్వడూ ఈ చీకటిలో చూడలేడు. కేవలం విపస్యన ధ్యానం తెలిసిన బొద్దుడు మాత్రమే ఈ చీకటిలో కూడా ఎదురుగనున్నది చూడగలడు. కాబట్టి ఎవరు ఈ చైత్యాన్ని పడగొట్టడానికి వస్తారో రానివ్వండి. వాళ్లనందరిని అడ్డంగా కొట్టి చంపేద్దాం..” ప్రక్కనున్న నలుగురికి మాత్రమే వినిపించేలా గుసగుసగా గట్టిగా

స్థిరంగా అన్నాడు ఉపాలి. ఐదుగురు తమ ఆయుధాలు. నాగలి కర్రలు, పలుగులు, దుడ్డుకర్రలను గట్టిగా బిగించి పట్టుకుంటున్నారు. ఇదంతా విహారం ముందున్న ఆవరణలో జరుగుతోంది. విహారం నిర్మాణం గుర్రపునాడాలా ఉంటుంది. అంచుల వద్ద కాపు కాస్తే లోపలికి వచ్చినవాళ్లను నిర్బంధించి చంపవచ్చు.

“సంబుద్ధీ..! మనం చేస్తోంది సబబేనంటావా.. బొద్దులు అహింసావాదులే గాని ఇలా..” సంశయం వెలిబుచ్చిన వాడు భల్లిక. సంబుద్ధి సమాధానం చెప్పేలోగా కసిరాడు ఉపాలి. “నోర్మ్యూ.. కొట్టడానికి వచ్చేవాడికి మరో చెంప చూపించు అన్నాడు గాని చంపేవాడు వస్తే వాడిచేతిలో ఆనందంగా చాపు అనలేదు శాస్త్ర. వాళ్లు నిన్ను నన్ను చంపడానికి.. ఈ చైత్యాన్ని నేలమట్టం చెయ్యడానికి వస్తున్నారు. అది గుర్తుపెట్టుకో..” అన్నాడు. బొద్దాన్ని చిన్న మాటన్నా భరించలేడు ఉపాలి.

అందరూ ఆవరణలోని చెట్ల చాటున దాగి చూస్తున్నారని నిశితంగా కళ్లు చికిలించి. మరి కాసేపటికి అడుగుల సవ్వడి..

సంఘం

శ్రీశ్రీ

సంబుద్ధితో అన్నాడు తప్పస్స గుసగుసగా, “మామా.. మన దగ్గరగా ఎవరో అపరిచితులు..” సంబుద్ధితో పాటు అందరికీ తెలుస్తోంది దగ్గరగా ఆగంతకుల ఉచ్చాసనిశ్వాసాలు. ఒక్కసారిగా వాళ్ల పైకి దూకారు ఐదుగురు బొద్దులు. చీకట్లో బొద్దులు కొట్టాటకు సిద్ధమై ఉన్నారని ఊహించని ఆగంతకులు కొన్ని ఘడియలు వెనక్కు తగ్గారు. వాళ్లు చీకట్లో తడుముకునే లోపలే బొద్దులు చీకట్లో విచక్షణా రహితంగా కొట్టిన దెబ్బలతో ఆగంతకులు కంగు తిన్నారు. చావుకేకలు వేశారు. చీకట్లో పారిపో బోయారు. బొద్దులు వాళ్లను వెంటపడి విచక్షణా రహితంగా కొట్టడంతో వచ్చిన పదిమంది అక్కడి కక్కడే చనిపోయారు.

తర్వాత నిశ్శబ్దంగా నిష్క్రమించారు.

ఇది జరిగి పాతికేళ్లయింది. అప్పుడు ఇంత పెద్ద పూర్తిస్థాయి విహారం లేదు. కేవలం ఓ చైత్యం మాత్రమే ఉండేది. కర్మ రాష్ట్రంలో ప్రపంచ ప్రఖ్యాతి చెందిన పెదపల్లి ఓడరేవు దగ్గరగా అటు ప్రతీపాల పురం (భట్టిప్రోలు) ఆరామానికి యోజన దూరంలో కృష్ణానది చీలి వచ్చిన పెద్ద నీటిపాయ వద్ద ఉన్న ఈ అహదన నకరం (వాణిజ్య కూడలి) అప్పుడప్పుడే పెద్దగా విస్తరిస్తోంది. వైత్యులు, బలిజ వ్యాపారులు ఈ నగరం వద్ద పెద్ద పెద్ద కోష్ఠాగారాలు నిర్మించడం.. పెద్దపెద్ద విదేశీ నౌకలు పెద్దపల్లి ఓడరేవుకు రావడం.. ఎగుమతి దిగుమతులు పెరగడం.. తదనుగుణం గానే వర్తకులంతా ఆరామానికి విరివిగా దానధర్మాలు

ఈ ఆంధ్ర రాజ్యంలోనే రానురానూ ఆదరణ కోల్పోతోందని సంబుద్ధి విచారం!

ప్రే.. అప్పుడు రాత్రిపూట రహస్యంగా వచ్చి బౌద్ధ కట్టడాలను ధ్వంసం చేసేవారు. ఇప్పుడు పట్టపగలే చైత్యాలను, విహారాలను, స్తూపాలను పడగొడుతుంటే కాపాడేవాడే లేడు. ఆ నలుగురు స్నేహితుల్లో ముగ్గురు హైందవులుగా మారిపోగా మరొకడు అటూ ఇటూ ఊగినలాడుతున్నాడు. వాడే ఉపాలి. ఆ ముగ్గురూ మారినా సంబుద్ధి చలించలేదు. కాని ఉపాలిలో కనిపిస్తోన్న ద్వంద్వ ప్రవృత్తి అతనికి మనోక్లేశం కలిగిస్తోంది. కారణం సంబుద్ధి, ఉపాలి అత్యంత ఆప్తులైన స్నేహితులు. కేవలం శరీరాలు మాత్రమే వేరు కాని ఆత్మలు, ఆలోచనలు ఒక్కటే. స్వయంగా

మత్తి భానుమూర్తి

కొన్ని లిప్తల కాలం అంతా నిశ్శబ్దం. సంబుద్ధి కదిలి చెకుముకి రాళ్లతో దీపం వెలిగించాడు. అందరూ శవాల్ని వడి ఉన్నారు. శత్రువులను చంపామన్న ఆనందం.. బౌద్ధతత్వానికి విరుద్ధంగా హింసించామన్న అపరాధ భావన. విరుద్ధ భావాలతో సంబుద్ధి విచలितుడయ్యాడు. మిగిలిన నలుగురి శరీరభాష కూడా అలాగే ఉంది.

“ఊ.. కదలండి. ఈ శవాలను మాయం చెయ్యాలి. కదలండి సమయం లేదు..”

అందరూ గబగబా శవాలను ఎత్తుకున్నారు. మరో గంట సమయానికి శవాలను నిండుకాలువలో పారవేశారు. వచ్చి విహారమంతా పరిశుభ్రం చేశారు.

చేస్తుండటంతో అహదన నకరం వ్యాపారం ఎలా పెరిగిందో విహారం కూడా అలాగే చైత్ర్య, విహార, స్తూపాలతో పూర్తిస్థాయిలో విస్తరించింది.

ఇప్పుడు ఇది క్రీ.శ.616 సంవత్సరం.. క్రీ.పూ.563లో పుట్టిన బుద్ధుని బోధనలు అనే బౌద్ధం ఈ వెయ్యేళ్లలో ఎన్నెన్నో చారిత్రాత్మక మార్పు చేర్పులను చూసి అత్యున్నతస్థాయికి వెళ్లి శాఖోప శాఖలుగా విడిపోయి భరతఖండాన్ని ఊగించి శాసించి, సమాజ పోకడలనే విప్లవాత్మకంగా ప్రభావితం చేసింది. ప్రముఖంగా ఆంధ్ర రాజ్యపు మూలమూలాకు చొచ్చుకుని పోయి సమ సమాజానికి బాటలు వేసింది. అలాంటి బౌద్ధమతం ఇప్పుడు

తన చెల్లెలు సంఘరక్షితను సంబుద్ధికి ఇచ్చి వివాహం జరిపించి తమ స్నేహాన్ని బంధుత్వంగా మార్చుకున్న నిజమైన మిత్రుడు ఉపాలి.

బౌద్ధం పట్ల ఉపాలికి రోజురోజుకూ గౌరవం తగ్గడమే కాదు విరుద్ధ భావనలు కూడా పొడ చూపుతున్నాయి. అలాగే సంఘరక్షిత కూడా రోజురోజుకు వైదికం వైపు మొగ్గుతోందా? ఆ మధ్య ఇలాగే వివాసనలో ఉండగా వినిపించిన సంఘటన గుర్తొచ్చింది.

“అమ్మా గృహలక్ష్మీ.. ఈ రోజు ఆదివారం. ఆశ్వీయుజ మాసం.. ఇది కృష్ణపక్షం. తిథి ద్వాదశి.” గుమ్మంలో ఎవరో బ్రాహ్మణుడు చెబుతున్నాడు.

ఇది ఒక కొత్త పరిణామం. గతంలో ఎవ్వరూ ఇలా ఇంటింటికి వచ్చి దినవారాలు చెప్పడం లేదు. కాబట్టి విచిత్రంగా ఉంది. వివాహాలు, పిల్లలకు నామకరణం తదితర శుభకార్యాలను కూడా భిక్షువులే నిర్వహించి ఆశీర్వాదాలు అందించేవారు. ఇప్పుడు వైదికులు అన్ని బౌద్ధ పద్ధతులు అనుసరిస్తూ బౌద్ధ భిక్షువుల కంటే మిన్నగా ఉపాసకులైన గృహపతులను ఆకర్షిస్తున్నారు.

సంబుద్ధికి వినపడుతోంది. ఆలోచనల్లోని ఉపాలి ప్రక్కకు పోయాడు. గుమ్మం వద్ద అతని గొంతు వినగానే గబగబా బయటకు పరిగెత్తుకు వచ్చిన రఖిత చేతులు జోడించి నమస్కరించినట్లుంది. “నమస్కారమమ్మా..”

ఈ నమస్కారం చెయ్యడం కూడా బౌద్ధుల పద్ధతి. హైందవులు అనుకరిస్తున్నారు. ఇదే కాదు అనేకం.

“శిరోముండనం చేసుకున్నారు. బౌద్ధం స్వీకరిస్తున్నారా ఏమిటి?” అది సంఘరఖిత గొంతు.

“అబ్బేబ్బే.. బౌద్ధం నుండి హైందవం స్వీకరించినవాడిని.. అమ్మవారికి తలనీలాలు సమర్పించుకున్నాను..”

ఇది కూడా బౌద్ధుల విధానమే. ‘తలనీలాలు.. భలే.. వదం బావుంది. జుట్టును తలనీలాలు అనడం..’

“ఈ రోజు తిథి ద్వాదశి అన్నారు.. అంటే..?” రఖితలోని ఉత్సృకత సంబుద్ధి కి తెలుస్తోంది. బౌద్ధురాలైన రఖితకి ఈ తిథులు, రాశులు, నక్షత్రాలు వాటి కదలికల ఆధారంగా ఏర్పడ్డ ఈ శుభాశుభాలు క్రొత్త.. ఆమెకే కాదు ఆ ఊరికి.. ఆ ప్రాంతానికి.. ఆంధ్రదేశానికి.. అమాట కొన్నే భరతవర్షానికే క్రొత్త. ఎవరు రూపొందించారో గాని అనతి కాలంలోనే భరతఖండమంతటా ప్రాకిపోయింది.

“అవునమ్మా ఇవ్వాళ తిథి ద్వాదశి.. అంటే దగ్గ యోగం. ఏది ముట్టుకున్నా దగ్గమే. అంటే ఏ పని అయినా తగలబడిపోతుంది. ఇవ్వాళ ముఖమైన ఏ

పని ప్రారంభించకండి.. శుభం జరగదు..”

“అమ్మా.. అలాగా.. అయితే అలాగలాగే..”

“అమ్మా.. మీ ముఖం చూస్తుంటే గొప్ప తేజస్సు కనిపిస్తోంది తల్లీ. అదే సమయంలో కొన్ని దుష్ట శక్తులు మిమ్మల్నే కేంద్రంగా చుట్టుముడుతున్నాయి. త్వరలో ఏదో కీడు మీకు జరుగబోతోంది..”

“ఆ?.. నిజమా.. ఏఏటిది పంతులుగారూ..”

“ఒక్క క్షణం.. పంచాంగం చూసి..”

“ఇలా కూర్చోండి.. వసారాలోకి రండి. అరుగుపై కూర్చుని చూసి చెప్పండి..” ఆమె గొంతులో ఆదుర్దా..

ధ్యానంలో ఉన్న సంబుద్ధి కూడా ఇబ్బందిగా కొంచెం కదిలాడు. ‘ఆ కీడు ఏఏటి?.. అమధ్య ఉపాలి కూడా జాతకాలు.. చక్రం వేసి భవిష్యత్తు చెప్పడం.. హస్త సామూద్రికం.. చేతి రేఖల్లో భవిష్యత్తు.. అంటూ ఏవేవో చెప్పుకొచ్చాడు.. ఇప్పుడు గుర్తిస్తోంది..’

“మీ దాంపత్యం అద్భుతం. కాని కాల పరిణామంలో మీ దాంపత్యంలో.. పొరపొచ్చాలు ఏర్పడే అవకాశాలున్నాయి. ఇలా అంటున్నానని అన్యధా భావించవద్దు. వారు మహోన్నత వ్యక్తి. కాని శని ఏడవ గడిలోకి ప్రవేశించ బోతున్నాడు. అందువల్ల మీ ఇద్దరి మధ్య ఎడబాటు.. కొద్ది కాలమో ఎక్కువ కాలమో.. ఉండే అవకాశం ఉంది..”

రఖిత ఏమంటుందో సంబుద్ధికి తెలియడంలేదు కాని అతని మనసు మొద్దుబారిపోయింది. కదిలి కళ్లు తెరిచాడు. అసలు ఈ జాతకాలు.. భవిష్యత్తు చెప్పడం బౌద్ధంలో ఉన్నట్లు కూడా సంబుద్ధి వినలేదు.

లేచాడు నిటారుగా. అతనిలో వచ్చిన మార్పు అతనికి తెలుస్తోంది. ఆ జాతకాలవాడు చెప్పింది తనను కూడా ప్రభావితం చేస్తోందా? త్రిపిటకాలు.. బౌద్ధ భావనలు ప్రక్కకు పోయి రఖితతో ఎడబాటు అనే పదం చాలా కలవరపరుస్తోంది. ఎప్పుడూ ఆ ఊహ కలగలేదు ఈ ముప్పైఏళ్ల సంసార జీవనంలో. ఎంతోమంది బహు భార్యాత్వం స్వీకరించినా తను

మాత్రం ఏకపత్నీ సిద్ధాంతానికే కట్టుపడ్డాడు. కారణం సిద్ధాంతం కాదు జీవన అనుభవం. ఇద్దరు ముగ్గురు భార్యలున్న కుటుంబాలు చూశాడు.. ఆ గొడవలు తగవులు కొట్టటాలు.. పెద్దల తీర్పులు.. ఛ ఛ.. అతనికి జుగుప్స కలిగించేవి. అంతేకాదు.. రఖిత కూడా ఎంతో అన్యోన్యమైన భార్య. ఆమె కూడా బౌద్ధ ప్రముఖుల కుటుంబం నుంచి వచ్చింది. పైగా ఉపాలి చెల్లెలు. తనను కోరి పెళ్లి చేసుకుంది. ఆమె లేకుండా అతనికి ఒక్క క్షణం గడవదు. ఆమెతో చర్చ.. ఆలోచనలు పంచుకోవడం మధుర మాధుర్యం! తన భావాలకు నగిషీలు తీర్చిదిద్దుతుంది గాని ఖండించడం, ఎగతాళి చేయడం ఆమెకు తెలియదు. భర్త తోడితే లోకం.

“మితోనే మతమయినా.. జీవితమయినా..”

అలాంటి రఖితతో ఎడబాటు అంటే.. మనస్సంతా కలవరపెట్టింది. కాసేపటికి కొంత ఉపశమించాడు. ఓ బౌద్ధుడు ఇలాంటివి నమ్మడం..! నవ్విచ్చింది. ఎవరికైనా చెప్పినా నవ్విపోతారు.

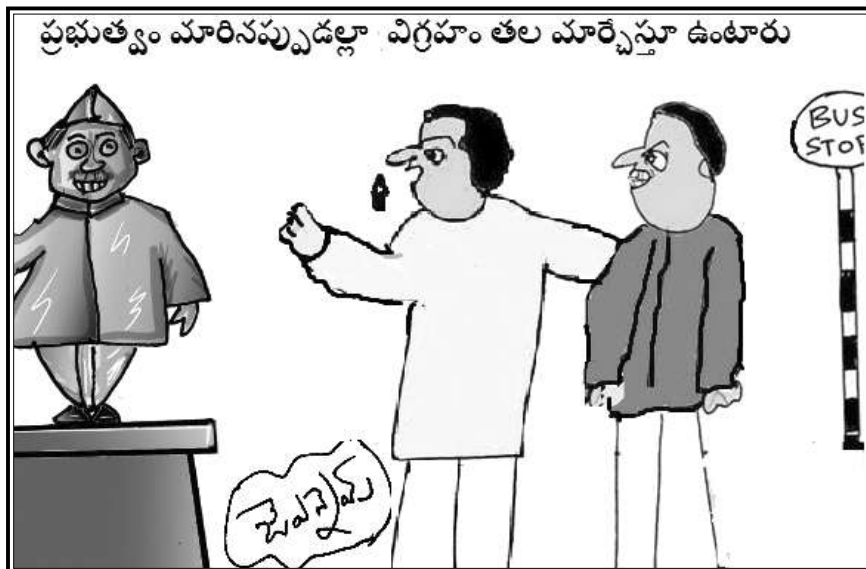
బౌద్ధ త్రిపిటకాలతో మమేకమైన జీవితం ఆయనది. శరీరంలోని అణుబణువు బౌద్ధ ధర్మాలనే స్వీకరిస్తుంది. దాదాపు పదితరాలుగా బౌద్ధంలో జీవిస్తూ బౌద్ధాన్ని శ్వాసిస్తూ ఎవరు ఏ బౌద్ధశాఖను అభిమానించినా అందరం బౌద్ధులమనే నినాదంతో అందరిని తన విహారంలో సమాదరిస్తూ సాగుతున్న పరిపూర్ణ జీవితం సంబుద్ధిది.

కాని ఇటీవల అటు నమాజంలో ఇటు కుటుంబంలోనూ సంభవిస్తున్న సంఘటనలు.. గ్రామ పెద్దలు, ఉపాసకులు, కుటుంబ సభ్యులు మాట్లాడు తున్న మాటలు, మారుతున్న అభిప్రాయాలు ఆయనను విస్మయానికి గురిచేస్తున్నాయి. ఏమీ అనలేక నివ్వెరబోయి చూస్తున్నాడు. నిన్నటిదాకా హైందవాన్ని అనన్యాయం కున్నవాళ్లు, కులీనులచే సంఘ బహిష్కృతులై బౌద్ధంలో చేరి పూర్తిస్థాయి గౌరవం పొందుతున్న వృత్తి కులాలవారు, బానిసలు, ఇతర నిమ్నవృత్తులవారు కూడా ఇప్పుడు ఆరామాల వంక చూడటంలేదు.

అప్పుడప్పుడూ భార్య రఖితతో తన ఆవేదనను పంచుకుంటాడు. ఆమె అదే అయోమయంతో ఉంటూ కూడా, “కాలధర్మం! సాక్షాత్తూ తథాగతుడే బతికివున్నా ఊళ్లో కనిపిస్తున్న మార్పులు.. మనుషుల మాటల్లో తేడాలు చూసి మీలాగే ఆశ్చర్యపోయే వాడేమో..” అంది. ఆమె మాటలు అతనికి కొంతలో కొంత సాంత్యన.

అతని ధ్యానాన్ని భంగపరుస్తూ నలుగురైదుగురు యువతీ యువకులు ఇంట్లోకి వచ్చినట్లు ఉత్తేజమైన హడావిడి.. గోలగోలగా నవ్వులు అతని ఆలోచనలను భంగపరచాయి.

సంబుద్ధి కుమారుడు అలవకుడు బంధుమిత్ర నవరివారనమేతంగా ఇంట్లోకి వచ్చాడు. ఆ

బృందంలో ఉద్వేగం, ఉత్సాహం తేజరిల్లుతున్నాయి.

లేచి పెరట్లోకి వెళ్లి ముఖప్రక్షాళన చేస్తూ ఇంట్లో జరుగుతున్న తతంగం మౌనంగా చూస్తున్నాడు సంబుద్ధి.

అలవకుని బంధువులు అంటే మేనమామ, ఉపాలి కొడుకు యశుడు, కూతురు దంతిక, మిత్రులు విమలుడు, సుబాహు, గవంపతి.. మరికొందరి పేర్లు తెలియదు సంబుద్ధికి. అలవకుని చేతిలో ఏదో చిన్న విగ్రహం.. కిటికీ నుండి చూసిన అతనికి ఆ విగ్రహం ఏవిటో తెలియలేదు.

అప్పుడే రఖిత అడిగింది, “అరె.. ఇది అచ్చు బుద్ధదేవుని విగ్రహం లాగానే ఉంది.. ఏ దేవుడు?”

“విష్ణుమూర్తి.. అవును.. బుద్ధుడు కూడా విష్ణుమూర్తి అవతారమే కదా అమ్మా..”

అవును.. ఈ కట్టకథే ఇప్పుడు లోకాన్ని మోహపరుస్తోంది. ముఖ్యంగా గ్రామీణులు అది నమ్మి ఆరామానికి వెళ్లినట్లే గుడికి వెళుతున్నారు. సగం బౌద్ధం నాశనానికి ఈ ప్రచారమే కారణం. అందుకే ఆరామాలను పడగొట్టి ఆ శిథిలాలపైనే శివాల యాలు, వైష్ణవాలయాలు కట్టేస్తున్నారు. అడ్డుకోవాల్సిన పాలకులు కూడా వైదికులే. ఇక ఆపేవారేవ్వరు? అడిగితే విహారానికి కొంత విరాళం ప్రకటిస్తారు. దాంతో భిక్షువులు కూడా నోరెత్తలేని పరిస్థితి. ముఖ్యంగా రాజకుటుంబాల్లో పనిలేని మహిళలకు బౌద్ధం ఓ కాలక్షేపం!

ఇవ్వాళ ఏదో తిథి ప్రకారం పండుగట. అందరూ పూజ చెయ్యాలట. అందుకే ఇల్లంతా శుభ్రపరుస్తున్నారు.

గుమ్మాలకు, తలుపులకు పసుపు పూయడం, కుంకుమతో బొట్లు పెట్టడం, అలాగే బట్టలన్నీ.. దుప్పట్లు, చీవారములు, తువాళ్లు ఉతికేశారు. ఇల్లంతా తాళపత్ర గ్రంథాల, చెక్క భోషాణాలు, ఉట్టెలు, మజ్జిగ కవ్వాలు, బట్టల దండేలు, కోళ్ల గంపలను శుభ్రం చేశారు. ఎడ్డబళ్లను, ఎడ్డను, ఆవులు గేదెలను కడిగి, పలుపు తాళ్లు, పట్టేళ్లు కడిగి పసుపు కుంకుమలతో అలంకరించారు. గోడలన్నీ అలిశారు. తడి ఆరకముందే రంగురంగుల ముగ్గులతో గోడలకు ఏవేవో ఆకులు, లతలు, తీగెల బొమ్మలు గీశారు. వాళ్ల పొత్తాలకు, ఘంటాలకు పసుపురాసి కుంకుమబొట్లు పెట్టుకున్నారు. దంతిక వంటింట్లోకి వెళ్లి రఖితకు వంటలో సహాయపడింది. ఏవేవో పిండివంటలు చేస్తున్నారు. అందరూ ఎంతో సరదాగా కబుర్లు చెప్పుకుంటూ, అరచుకుంటూ ఉత్సాహంగా ఆత్మీయంగా కలసిమెలసి ఉన్నారు. రఖిత కూడా ఈ పిల్లలతో కలసి ఉత్సాహంగా చిందులు వేస్తున్నట్లుంది అనుకున్నాడు సంబుద్ధి.

ఇంత ఉత్సాహంగా అందరూ కలసిమెలసి కోలాహలం చేయడం విహారాలలో చైత్యాలలో కూడా ఉండేది వాకప్పుడు. అవన్నీ చేస్తూ చూస్తూ పెరిగాడు

అశోకుడే 'బౌద్ధాన్ని ఆంధ్రలో ప్రచారం చేసేదేముంది? మిగతా ప్రాంతాలకు వెళ్లండి' అన్నాడట బౌద్ధ ప్రచారకులతో. అది తన పదమూడవ శాసనంలో కూడా వ్రాయించాడు. అలాంటి ఆంధ్ర ప్రాంతాలలో రాసురానూ బౌద్ధాన్ని అనుసరించడం మానేస్తున్నారు. కొత్త కొత్త హంగులతో కనిపిస్తోన్న హైందవాన్ని నెత్తికెక్కించుకుంటున్నారు. అందులో ముప్పాతిక బౌద్ధం నుండి సంగ్రహించినవే.

తను. ప్సే.. కానీ ఇప్పుడు అక్కడ ఈ సరదాలు ఆటపాటలు లేవు. కేవలం బుద్ధుని విగ్రహాల్లా మౌనంగా ధ్యానం చేయడమే ఎక్కువ. అందుకే కుర్రజనం ఎక్కువగా రావడం లేదేమో..

అలంకారం అయ్యాక పూజ ప్రారంభించేసరికి ఆ గది ప్రాంతం అగరు ధూపాలతో పరిమళిస్తోంది.

* * *

అందరిలో ఉపాలి పిల్లలు యశుడు, దంతిక పూజా విధానం, అలంకరణ అంశాలలో పూర్తి అధికృత చూపిస్తున్నారని సంబుద్ధి గుర్తించాడు. ఒకడు అడిగాడు, “ఈ పూజా విధానాలన్నీ నీకు ఎలా తెలుసు దంతికా?”

“మా ఇంట్లో మా అమ్మ, నాన్న నిత్యం ఆర్చన చేస్తుంటారు విమలా..”

మతిపోయింది సంబుద్ధికి. నిజమా..?? బౌద్ధం పట్ల అచంచల విశ్వాసం గల ఓ ఉపాసకుడు.. బౌద్ధ ఉపాధ్యాయుడు.. ఎలా ఈ వైదికమత పద్ధతులను పాటిస్తున్నట్లు. బౌద్ధుల్లోని మార్పు రాసురానూ ఎలా వైదికం వైపు అడుగులు పడుతున్నాయి??

ముఖ్యంగా క్రొత్తగా వచ్చి తీవ్ర ప్రభావం చూపిస్తున్న పదం ‘భక్తి..’ గతంలో వైదికంలో.. బౌద్ధంలో కూడా లేని మాట ఇది. ఇప్పుడు బౌద్ధంలో కూడా బలపడిపోయింది. తొలుత బుద్ధుని పాదాలు, బోధివృక్షం, సింహాసనం, ధర్మచక్రం, స్వస్తిక, త్రిరత్నం, స్తూపం మొదలైన బౌద్ధ పవిత్ర రూపాలను పూజించడం మొదలెట్టి చివరగా బుద్ధుడే దైవాంశ సంభూతునిగా ఆయన విగ్రహాలను పూజించడం

సర్వసాధారణమై పోయింది. ఆయన పరి నిర్వాణం తర్వాత వందల ఏళ్లపాటు ఆయన రూపం ఎవ్వరికి తెలియదు. మహాయానం అనే శాఖ ఏర్పడ్డాక బౌద్ధ సాహిత్యం, జాతక కథలు తదితరాలు ఉధృతంగా వచ్చాయి. బౌద్ధం విస్తృతంగా వ్యాపించిపోయింది. కాని రాసురానూ బౌద్ధం తన మౌలిక పద్ధతులను వదలి వైదికాన్ని అనుసరించడం అనే తప్పుచేస్తోంది.. అని సంబుద్ధి అభిప్రాయం. పుంఖానుపుంఖాలుగా వస్తోన్న భారత రామాయణాలు తదితర వైదిక పురాణకథలు, కాకరకాయలను బౌద్ధం కూడా వైదికంతో పోటీపడి సృష్టిస్తూ ఆ పోటీలో వెనుక పడిపోతోంది అన్నది సంబుద్ధి ఆవేదన.

ఒకప్పుడు ఆంధ్ర రాజ్యంలో బౌద్ధ ప్రాబల్యం ముందు వైదికం ఎక్కడా కనబడేది కాదు.

అశోకుడే ‘బౌద్ధాన్ని ఆంధ్రలో ప్రచారం చేసేదే ముంది? మిగతా ప్రాంతాలకు వెళ్లండి’ అన్నాడట బౌద్ధ ప్రచారకులతో. అది తన పదమూడవ శాసనంలో కూడా వ్రాయించాడు. అలాంటి ఆంధ్ర ప్రాంతాలలో రాసురానూ బౌద్ధాన్ని అనుసరించడం మానేస్తున్నారు. కొత్త కొత్త హంగులతో కనిపిస్తోన్న హైందవాన్ని నెత్తికెక్కించుకుంటున్నారు. అందులో ముప్పాతిక బౌద్ధం నుండి సంగ్రహించినవే.

కాషాయదుస్తులు, గుండు, భిక్షాపాత్ర, ఇంటిం టికి వెళ్లి భిక్ష అడగడం.. ముఖ్యంగా బుద్ధుడు ప్రారంభించిన చైత్యాలు, విహారాలు, ఆరామాలు, స్తూపాల నిర్మాణం మానవ పరిణామంలో అద్భుతం. కులీన, బానిస తేడా లేకుండా బౌద్ధులైన మానవు లంతా కలసి ఓ సంఘం అంటూ ఉపాసించే ఆరామా లను నిర్మించడం ప్రపంచ నాగరికతలో భరత ఖండం లోనే ప్రారంభం. హైందవ ప్రముఖులు ఇప్పుడు వాటినే పడగొట్టి ఆ శిథిలాలపై నిర్మిస్తున్న గుడులు, దేవాలయాలు బౌద్ధులను సైతం ఆకర్షిస్తున్నాయి. విహారాల్లాగే గుడులు కూడా అన్ని ధార్మిక, ఆర్థిక కార్యకలాపాలకు నిలయాలు అవుతున్నాయి.

పిల్లల కేరింతలతో ఆలోచనలు ఆగిపోయాయి.

పూజ చేయడంలో అనుభవమున్న దంతిక అందరికీ వివరంగా చెబుతూ.. తను చేస్తున్న పద్ధతినే అందరూ అనుసరించాలని కోరగా, అందరూ ఆమెను అనుసరిస్తున్నారు రఖిత సహా. “ఉత్తిష్టంతు భూత పిశాచాః” అంటూ భూశుద్ధి.. అక్షింతలు వాసన చూసి వెనక్కినేని ముక్కు మూసుకుంటూ తెరుస్తూ “ఓం.. భూర్భువః” అంటూ ఆచమనం చేయించి గోత్ర నామాదులతో సంకల్పం చెప్పించింది. గోత్ర నామాదులు తెలిసిన పిల్లలు దేవునితో అవి చెప్పడం వారికి బాగా నచ్చింది.

తర్వాత కలశపూజ అట.. తర్వాత షోడశోపచార పూజ.. ఆనక అథాంగ పూజ అయ్యాక దేవుడి అష్టో త్తర శత నామావళి దంతిక చదువుతుంటే అందరూ పువ్వులతో ఏకవినశతి పత్రాలతో పూజించారు.

తర్వాత ప్రసాదాలు స్వామికి నైవేద్యమట.. సమర్పించి కర్పూరంతో మంగళహారతిచ్చింది దంతిక. కొబ్బరి కాయ కొట్టాడు యశుడు. చివరగా “యానికానిచ పాపాని..” అంటూ ఆత్మ ప్రదక్షిణతో పూజ పూర్తి చేసి పులకరించారు.

ఇవన్నీ రెండు మూడేళ్లుగా ఊరిలో అటూఎటూ వెళుతూ వస్తూ ఎక్కడో ఓ ఇంట్లో చూస్తూనే ఉన్నాడు సంబుద్ధి. ఇష్టాళ తన ఇంటికి కూడా వచ్చాయి.

ప్రసాదాలు తింటుండగా “ఏం కోరుకున్నావోయ్ విష్ణుమూర్తిని?” అడిగాడు యశుడు అలవకుని. “మా నాన్న ఆరోగ్యం ఇటీవల బావుండటం లేదు. ఆయనకు మంచి ఆరోగ్యం ఇవ్వ దేవుడా అని కోరుకున్నాను” అన్నాడు.

కదిలిపోయాడు సంబుద్ధి. కనుకొలుకుల్లో నీరు ఉబికింది. అంతలోనే ఆశ్చర్యచకితంతో భ్రుకుటి ముడిపడింది. ‘నాకు ఆరోగ్యంలో తేడాలున్నట్లు వీడికెలా తెలుసు..? నేను వాడితో చెప్పలేదే.. అసలు ఇంట్లో రఖీతతో కూడా అనలేదు.’

ఆరామం భిషక్కు తనతో మాట్లాడినప్పటి సంగతి గుర్తుచేసుకున్నాడు. గుర్తొచ్చింది.. అప్పుడు ప్రక్కను న్నది ఉపాలి. అంటే... ఉపాలి అలవకుడితో చెప్పి ఉంటాడు.. ఉపాలి.. ఉపాలి!!

* * *

ఆరోజు ఆరామంలో ‘ఉపోసత’. అంటే ఉపవాస దినం. కార్తికమాసం మొదటి పక్షంలో ఎనిమిదవ రోజు. ప్రతిసలా రెండుపక్షాలలో ఎనిమిది లేదా పద్నాలుగవ దినాన్ని ఉపోసత దినంగా బుద్ధుని కాలంనుండి పాటిస్తున్నారు. రోజంతా ఉపవాస ముండి ‘పతిమోఖ’ను పరించాలి. ఆరోజు ఆరామాన్ని మొత్తం శుభ్రంచేసి చక్కగా అలంకరించాలి. ఆ బాధ్యతను భదంతానంద అనే ధేరీకి అప్పగించాడు సుబుద్ధి. నట్టిని కూడా ఆయననే రూపొందించమని ఆదేశించాడు కూడా. మధ్యాహ్నవేళకు ఆరామం వైపు కదిలాడు.

ఆరామంలో భిక్షువులు ఎందరున్నారో.. భిక్షణీలు ఎందరున్నారో.. ఎందరు ఉపాసకులు, గృహపతులు వచ్చారో.. ఎందరు సిద్ధ విహారికులు ఉన్నారో.. భదంతానందుని మాట అందరూ వింటున్నారో లేదో..

వెళ్లబోతూ రఖీత కూడా వస్తుందేమోనని ఆమె కోసం అన్ని గదులూ వెదుకుతూ పెరట్లోకి వెళ్లాడు. పెరట్లో చుట్టిల్లు గోడలను మట్టి, పేడ కలిపి కాళ్లతో తొక్కిన మట్టినుద్దలతో అలుకుతోంది రఖీత. కట్టుకున్న చీవారం అంతా అంటుకున్న మట్టి.. తడిసిన ముంగురులను వెనక్కు తోసుకుంటూ ప్రక్కనున్న నీళ్లకుండలో నీళ్లతో గోడకు తడి చేస్తూ.. వేగంగా అలుకుతున్న రఖీతను చూసి అడుగు వెనక్కు వేశాడు సంబుద్ధి. ఆమెను చూస్తే ఆరామానికి వస్తావా అని అడగలేకపోయాడు. అడిగితే ఈపసంతా ఎవడు

చేస్తాడు? అంటూ చికాకు చూపుతుంది. ఆరామ నిర్వాహకుడిగా తన ఇంట్లో దాసులను, బానిసలను తొలగించి ఆమెతో పాటు ఇంటి పనులన్నీ చేయిస్తున్నాడు. తొలుత అంగీకరించినా ఇప్పుడిప్పుడు ఓపిక నశించి బానిసలను పెట్టుకుందామని పోరుతోంది రఖీత. ‘పాపం.. పసంతా చేసుకోలేకపోతోంది. ఒకరిద్దరు పనివాళ్లను పెట్టుకోవాలి. అసలు ఉపోసత చేస్తోందో లేదో..’

‘పతిమోఖ’ అంటే ఉపాసకులు, భిక్షువులు, భిక్షుణీలు పాటించాల్సిన నియమ నిబంధనావళి. గతంలో అందరికీ ఒకటే ఉండేది. ఇటీవల 227 నియమావళితో భిక్షువులకు, 311 నియమావళితో భిక్షుణీలకు వేరువేరు పతిమోఖలను రూపొందించారు. మొత్తం 538 నియమాలు కంఠోపాఠంగా శ్రుతిశుద్ధంగా పరించగలరు సంబుద్ధి. కాని తనకంటే

గత పక్షం రోజులుగా కోల్పోయిన ఉత్సాహం, ఓపిక, చురుకు ఉపాలిని చూడగానే సంబుద్ధిలో జలపాతంలా జాలువారాయి. అంతమందితో ముచ్చటిస్తున్నా రహదారి వైపు ఓ కన్నేసి ఉన్న ఉపాలి ముఖంలో సంబుద్ధి కనిపించగానే ఓ వెలుగు అలా మెరిసింది. దానిని సంబుద్ధి కూడా గుర్తించక పోలేదు. ఇద్దరూ మందస్థిత వదనులయ్యారు. చిరునవ్వు పలకరింపుగా లోపలికి వెళ్లారు. ధేరీ భదంతానందుడు సంబుద్ధికి నమస్కరించాడు.

ఉపాలి మరింత అద్భుతంగా గొంతెత్తి గానం చేయగలడని సంబుద్ధి అభిప్రాయం. ఆవరణలోకి ఆడుగుపెట్టి ఎదురుగా కనిపిస్తున్న దృశ్యం చూసి ప్రాన్పడిపోయాడు.

ప్రవేశద్వారం వద్ద ఉపాలి!!

అందుకే ఆరామం ప్రవేశద్వారం వద్ద హడావిడి ఎక్కువగా ఉంది. అతని చుట్టూ మూగి అనేకమంది ఉపాసకులు, భిక్షువులు, సిద్ధ విహారికులు, గృహ పతులు ఉన్నారు. ఎంతమందినైనా తన కబుర్లతో, జాతక కథలతో అలరించగలడు ఉపాలి.

గత పక్షం రోజులుగా కోల్పోయిన ఉత్సాహం, ఓపిక, చురుకు ఉపాలిని చూడగానే సంబుద్ధిలో జలపాతంలా జాలువారాయి. అంతమందితో

ముచ్చటిస్తున్నా రహదారి వైపు ఓ కన్నేసి ఉన్న ఉపాలి ముఖంలో సంబుద్ధి కనిపించగానే ఓ వెలుగు అలా మెరిసింది. దానిని సంబుద్ధి కూడా గుర్తించక పోలేదు.

ఇద్దరూ మందస్థిత వదనులయ్యారు. చిరునవ్వు పలకరింపుగా లోపలికి వెళ్లారు. ధేరీ భదంతా నందుడు సంబుద్ధికి నమస్కరించాడు. ఆరామం ప్రధాన చర్చా మందిరమంతా చక్కగా అలంకరించి ఉంది. అవన్నీ క్రీగంట గమనించాడు సంబుద్ధి. ఆనందుని అభినందనగా చూశాడు. మందిరం సగం నిండింది. గతవారం కన్నా ఈరోజు కొంచెం నయ్యం.. ఎక్కువగానే వచ్చారు అనుకుంటుం డగా అతనిచూపు గద్దె పై ఓప్రక్కగా చెక్కబల్లపై పేర్చి పెట్టివున్న కొత్త చివారముల దొంతరపై పడింది. అంటే ఈ రోజు కతిన కూడా ఉన్నది కదూ.. తనే మర్చి పోయినట్లు గుర్తొచ్చింది సంబుద్ధికి. ఇటీవల మనసులో కలుగుతున్న అలజడితో అన్ని మరచి పోతున్నాడు కూడా.

* * *

సంబుద్ధే తన స్నేహితుడు, రఖీతకు అన్నవరస అయిన వణిజుడు ధమ్మకీర్తి ఇంటికి వెళ్లి మరీ అభ్యర్థించాడు. “మిత్రమా ఈనెల కతిన కార్యక్రమం ఉంటుంది. పేదలకు చీవారములు ఇచ్చే దాతలు తగ్గి పోతున్నారని గాని వాటి కోసం ఆతగా దాసులు తప్ప కుండా వస్తారు.. కాస్త ఈ నెలకు కొన్ని చీవారములు దానం చెయ్యి మిత్రమా..”

“అయ్యయ్యా అలాగా.. నువ్వు అభ్యర్థించడమూ నేను కాదనడమూ... తప్పక ఏర్పాటు చేస్తాను. కాని సంబుద్ధి! రాసురానూ బౌద్ధం పాటించే వాళ్లు తగ్గి పోతున్నారని అందరూ చెపులు కొరుక్కుంటున్నారు. మా శ్రేణిలో కూడా ఇదే చర్చ.. ఎందుకంటావ్?”

ఏమి చెప్తాడు? కరుడుకట్టిన బౌద్ధులు.. బౌద్ధ శ్రమణకులు, అర్హంతలు, భిక్షుకులు.. భిక్షుణీలు, ధేరీలు కూడా దేవాలయాల వైపు, దేవతల వైపు దృష్టి సారిస్తున్నారని ఎలా చెప్తాడు.. ఉపాలి గుర్తొచ్చాడు.. ఉపాలి దమ్మకీర్తికి అన్న వరస. అలాంటి ఉపాలే విహారానికి రావడం తగ్గించాడని చెప్పడం.. ఎంత అవమానకరం?

“బౌద్ధంలో చెప్పే ఇహలోకం కంటే వైదికంలో చెప్పే మరుజన్మపైనే ప్రజలకు నమ్మకం పెరిగి పోతోంది దమ్మా..”

అన్నాడు నవ్వులేక నవ్వుతూ.

“అదేమో గాని గుళ్లవద్ద కోలాహలం.. ఆ గంటల వ్రాత.. ఆ పాటలు.. ఆ చిందులు.. భలే.. మనకూ వాళ్లతో ఆడిపాడ బుద్ధౌతుంది. కాని చైత్రం వద్ద ఏముంది? అందరూ ముక్కుమూసుకుని ధ్యానం చేస్తుంటారాయ్..”

ఫళ్లున కొట్టినట్లయింది. బుద్ధుని బోధనలోని ఔన్నత్యం తెలియనివాళ్లు కాదు వీళ్లు. ఎన్నో తరాలుగా

బౌద్ధ ధర్మాలను పాటిస్తూ సమసమాజాన్ని గౌరవిస్తున్న ఇలాంటి వాళ్లు కూడా ఇప్పుడు బౌద్ధం కన్నా వైదికమే కాస్తంత మిన్న అన్న ధోరణిలో మాట్లాడటం సంబుద్ధిని నిరుత్తరుని చేసింది. వెంటనే ఏమీ అనలేక పోయాడు.

సంబుద్ధి ముఖంలోని విచార చారికలు చూశాడేమో వెంటనే, “ఆ.. సంబుద్ధి తప్పుకుండా ఓ వందమందికి చీవారాలు పంపిస్తాను. సరేనా..!” అంటూ రఖిత గురించి కుశలప్రశ్నలు వేశాడు దమ్మక్రీర్తి.

దమ్మక్రీర్తి చీవారములు పంపించాడు కాబోలు. ఈరోజు కఠిన ఉన్నదని, కొత్త చీవారములు పంపిణీ చేస్తారని తప్పుకుండా ఊళ్లో ప్రచారం అవుతుంది. వాటి కోసమే కొందరు వచ్చినట్లున్నారు. అసలు చీవారములు చెట్ల వద్ద, పెంట కుప్పలవద్ద దొరికిన గుడ్డపీకలను ఏరుకుని బట్టలా కుట్టుకుని ధరించాలన్నది బౌద్ధపు ఆదినూత్రం. తన ముత్తాత అలా జీవించాడని సంబుద్ధి తాత చెబుతుండే వాడు. కాని తానెప్పుడు ఆ ఆచారాన్ని పాటించే భిక్షువులను చూడలేదు. ఎంతో మంది ధనవంతులు శ్రమణులకు ఎంతో ఖరీదైన చీవారములు అందజేయడం వారి బౌద్ధభక్తికి చిహ్నంగా భావించేవారు.

ఆ స్వర్ణయుగం అంతమై వణిజులు కూడా బతిమిలాడితే గుని దానం చెయ్యని కాలం వచ్చేసింది. ఇతర దేశాలలో బౌద్ధం ఆయా సమాజాలను పూర్తిగా ఆవహించి ఉన్నదని దమ్మక్రీర్తిలాంటి విదేశీ వర్తక మిత్రులు చెబుతుంటే పులకిస్తుంటాడు సంబుద్ధి. అవన్నీ నిజమైతే మరి ఇక్కడ ఎందుకింత అధః పాతాళం వైపు పయనిస్తోందన్నదే ఆతని విచారం.

వేరువేరు రాజ్యాలలో బౌద్ధ జీవనం ఎలా ఉందో ఇక్కడి వాళ్లకు తెలియదు. ప్రక్క గ్రామంలో జరిగింది ఇక్కడ తెలియడానికే మళ్లీ సంత రావాలి. విజయపురి విహారానికి వచ్చే దేశదేశాల శ్రమణకులు, భరత ఖండంలోని రాజ్యాలలోని ప్రముఖ బౌద్ధగురువులు ఈ అహదనకరంలోని విహారానికి కూడా వస్తూనే ఉంటారు. ఎక్కడో హిమాలయ సానువుల్లో, మగధలో, ఆర్యావర్తంలోని ఉదంతాలు ఇక్కడ తెలుస్తుంటాయి. అవన్నీ సంబుద్ధి నగర పౌరులతో పాటు చుట్టు ప్రక్కల గ్రామాల గృహపతులకు వివరిస్తూనే ఉంటాడు. ఒకప్పుడు విన్నది విన్నట్లుగా పాటించేవారు. ఇప్పుడు విన్నది ఎంతవరకు పాటిస్తున్నారో.. సందేహమే.

మరి కాసేపటికి సమావేశమందిర వేదిక పైకి ఉపాలి రావడంతో అందరూ ముచ్చట్లు కట్టిపెట్టి ధ్యానముద్ర వేసుకుని నిటారుగా కూర్చున్నారు. ఆజాను బాహువు, పచ్చని వర్ణంతో విహాసనవల్ల వచ్చిన తేజోమయముఖంతో అందరిని ఇట్టే ఆకర్షించగల ఉపాలి దీర్ఘంగా శ్వాస తీసుకుని ఉపన్యాసం ప్రారంభించాడు. యోగముద్రలో నిటారుగా

కూర్చున్న ఉపాలిని చూడటం ఉపాసకులందరిలాగే సంబుద్ధికి కూడా చూడ ముచ్చట!

“సంఘ సభ్యులంతా నేను చెప్పబోయేది శ్రద్ధగా వినండి. ఈరోజు ఉపోసతదినం. సంఘం సిద్ధంగా ఉన్నట్లయితే ఉపోసత కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభిద్దాం. సరేనా?”

అందరూ ముక్త కంఠంతో, “అలాగే ఉపాధ్యాయా..”

“మనకు అత్యంత ఆదరణీయ గ్రంథ పతిమోక్షము చదవడం ప్రారంభిస్తాను..”

“సంతోషం ఉపాధ్యాయా.. మీరు చెప్పేది మాకు స్పష్టంగా వినబడుతున్నది. మా మనసుల్ని పూర్తిగా కేంద్రీకరించి మీ మాటలను శ్రద్ధగా వింటున్నాం ఉపాధ్యాయా..”

“పతిమోక్ష ఒక్కొక్క నియమాన్ని చదువుతాను.

ఆ నియమాన్ని మీలో ఎవరైనా ఉల్లంఘించినట్లయితే లేచి నియమోల్లంఘన మందిరంలోకి వెళ్లండి. ఉల్లంఘించనివారు మౌనంగా తదుపరి నియమాలను వినండి. తదుపరి నియమాన్ని చదువుతాను. ఇది మనం ఎన్నో ఏళ్లుగా ఇక్కడ పాటిస్తున్నది ఆ బుద్ధదేవుడు నిర్ణయించిన నియమావళి..”

“అలాగే ఉపాధ్యాయా..”

ఇది ప్రారంభోపన్యాస విధానం. అనంతరం ఉపాలి ఒక్కొక్క నియమం చదివి ఆవుతున్నాడు. ఆ నియమం ఉల్లంఘించినవారు లేచి ప్రక్కనే గల ఉల్లంఘన గదిలోకి వెళ్లాలి. ఎవ్వరూ లేవలేదు. రాను రానూ ఉల్లంఘన చేసినట్లు అంగీకరించేవారు తగ్గి పోతున్నారు. అంతా గుంభనంగా ఉండిపోతున్నారు.

మొత్తం పతిమోక్ష చదవడం అయ్యింది కాని ఒక్కరూ నియమోల్లంఘన చేసినట్లు అంగీకరించలేదు.

ఉపాలి పతిమోక్ష చదువుతుండగా వినడం ఓ అద్భుత అనుభవం. ఎన్నోసార్లు విన్న సంబుద్ధికి కూడా మరింత వినాలనిపిస్తుండే కాని వినుగు కలగదు. ఈరోజు అందరి ముఖాలలో కూడా అదే భావన.. ‘ఉపాలి అద్భుతంగా పఠించాడు.’ సంబుద్ధి మహాదానంద సంభరితుడైయ్యాడు. కాని ఉపాలి అతని ఆనందాన్ని ఒక్కమాటతో తుడిచి పెట్టేశాడు.

“అద్భుతంగా చదవడం ఏమిటి బావా!.. ఎప్పుడూ ఒక్క.. ఒక్కటంటే ఒక్క నియమాన్ని కూడా ఉల్లంఘించినట్లు లేవలేదు. పైగా భలే చదువుతున్నాడే అని పురాణం విన్నట్లు మైమరచి విన్నారు. ఇదేనా ఆ బుద్ధదేవుడు పతిమోక్షలో కోరుకున్నది?! ఇంత కంటే గుడికి వచ్చే భిక్షులు నయం. బయటకు చెప్పక పోయినా లోలోన చెప్పుకుని లెంపలు వాయించు కుంటారు. ఇప్పుడు వినాయకుడి గుడిలో కొత్త పద్ధతి ఒకటి వచ్చింది. చెవులు పుచ్చుకుని గుంజీలు తీయడం.. భలే..” చటుక్కున ఆగిపోయాడు ఉపాలి.

ఉపాలిలో వచ్చిన మార్పులు వినడమే కాని అతని నోటినుండి ఎప్పుడూ వినలేదు. సంబుద్ధి ముందు ఇతర మతపద్ధతులను ప్రశంసించడం ఉపాలి జీవితంలో ఎప్పుడూ చెయ్యలేదు. అత్యుత్సాహంతో చెప్పి నాలిక కరుచుకున్నాడు. ఉపాలిని చూసిన దగ్గరనుండి పొంగి పొరలిన ఉత్సాహం తున్నన తగ్గిపోయింది సంబుద్ధికి.

ఇద్దరూ మౌనంగా ఆరామం అంతా కలయ దిరిగారు. వైద్యశాలను పరికించారు.

తిరిగి ప్రవేశ ద్వారం వద్దకు వచ్చారు. ఇక దారులు వేరవ్వాలి. అప్పుడన్నాడు ఉపాలి, ‘సంబుద్ధీ.. ఆరోగ్యం ఎలా ఉంది? ఏమైనా మందులు వాడుతున్నావా? నువ్వు ఏమీ అనుకోనంటే నీ జాతకరీత్యా నీకు కొంతకాలం అనారోగ్యం తప్పదు. ఇదిగో.. ఇది రుద్రదేవుడి విభూతి. రోజూ ఆరుసార్లు కొంచెం కొంచెం నోట్లో వేసుకుంటూ ఉండు. చెడు ప్రభావం తగ్గుతుంది..’ గుండె చిక్కబట్టుకుని చెప్పాలనుకున్నది చెప్పేసి ఆ విభూతి పిడత సంబుద్ధి చేతిలో పెట్టి మరో వైపు వదిలడిగా సాగిపోయాడు.

* * *

ఉపాలి కలిగించిన దిగ్భ్రమతో ఎక్కడెక్కడో తిరిగాడు సంబుద్ధి. ఏదేదో సణుగుడు.. ఏవేవో పిచ్చినవ్వులు.. దేవతలు చుట్టుముడుతున్నట్లు.. ఏనుగు తల వినాయకుడట.. మెళ్లో పాము, తలలో నీళ్లు, విబూది పూసుకుని రుద్రుడట.. వీణ వాయిస్తోంది సరస్వతి అట.. పువ్వులో కూర్చుంది లక్ష్మి అట..

తను చిన్నప్పుడు చూసింది ఇప్పటికీ కాస్త భక్తిలాంటిది కలిగిది అమ్మ దేవతలను చూసినప్పుడు. తమ గ్రామదేవత పక్కలమ్మ. ఆమెకు కొలుపులు

జాతరలు చెయ్యడం.. దున్నపోతులను, గొర్రె పోతులను బలిఇవ్వడం.

ఆ గ్రామక్రతువు అమ్మానాన్నల చాటునుంచి భయం భయంగా చూడటం ఇప్పటికీ గుర్తే. అమ్మా నాన్నలు పూర్తిగా బొద్దులు. కాని గ్రామాల్లో జరిగే ఇలాంటి గ్రామోత్సవాలకు హాజరయ్యేవారు. అక్కడ గ్రామపెద్దలు దాదాపు అందరూ బొద్దులు అయినా ఎన్నోతరాలుగా పూజలు అందుకుంటున్న గ్రామ దేవతలకు కొలువులు జరిపేవారు. దానిని ఎవరూ తప్పుపట్టేవారు కాదు. కాని తర్వాత తర్వాత వచ్చిన ఈ వైదిక పెద్దలు, పురాణ దేవతల పురోహిత వర్గాలు వాటిని అనప్యాయం చేసేవారని మొదలెట్టారు. వీరి ఆధిక్యతా భావనలను, కొందరికే పరిమితమైన దేవతారాధనలను బొద్దులు నిస్సంకోచంగా ఎదిరి స్తున్నారు. కాని రానురాను ఈ లాగుడు పీకుడులో వాళ్లదే పైచేయి అవుతోంది. అదే సంబుద్ధిని కలవర పరుస్తున్న అంశం.

తిరిగి తిరిగి ఇంటికి వచ్చాడు. ఎదురుగా గుమ్మంలో రథిత. ఆమెను చూసి అలా నిలబడి పోయాడు. మూర్ఛిభవించిన హైందవ స్త్రీల ముఖాన

పద్ధతులు కావని నీకూ నీ అన్నకు తెలియదా.. నాకు నచ్చవని నేను పాటించనని తెలిసి కూడా మీరు ఇవన్నీ నా వద్దే చెయ్యడం.. ఛ..ఛ..” ఆవేశంతో ఊగిపోయాడు. రథిత ప్రాస్థానికం రెండడుగులు వెనక్కు వేసింది. భర్త ఎప్పుడూ తనతో ఇలా ప్రవర్తించడం ఆమెకు అనుభవంలో లేదు.

* * *

మరి కొద్దిరోజులకు మరో సమస్య వచ్చి పడింది. నాలుగేళ్లనాడు ఏకైక కుమారుడు అలవకునికి దగ్గరగా ఉన్న పల్లవ పట్టణానికి చెందిన మరో గొప్ప బొద్దా చార్యుడు అనంత పిండకుని కుమార్తెతో వివాహం జరిపించాడు సంబుద్ధి. ఇటీవల ‘అమ్మాయి ఈరే డింది. తమరి అనుజ్ఞ అయితే కాపురానికి పంపిస్తా’ నని పిండకుడు వార్త పంపించాడు. అది చదివి నొసలు చిట్టించాడు సంబుద్ధి. ఇదేదో వైదిక పద్ధతిలా ఉందే అనే శంక మనసులో కలిగింది. ఇలా కొడలిని కాపురానికి తీసుకువచ్చేందుకు ఓ విధానం బొద్దంలో ఉన్నదో లేదో.. బుద్ధ భగవానుడు ఈ విషయమై ఏమి చెప్పాడో.. సంశయం కలిగింది. తనే అందరికీ వచ్చే సంశయాలు తీర్చే బొద్దాచార్యుడు.. ఇక తనకే

బానిస. బొద్దుడుగా మారి గొప్ప భిక్షువుగా ఎదిగి మహారాజు చేత కాళ్ళు కడిగించుకున్నాడు.

“ఎలా ఉన్నావు అనంత పిండకా..?” అడిగాడు సంబుద్ధి.

“ఇప్పుడు మావయ్యగారి పేరు ఈశ్వరయ్య.. నాన్నా..” అన్నాడు కొడుకు అలవకుడు.

అప్రతిభుడై చూశాడు సంబుద్ధి. గతంలో చెరువు తవ్విస్తే ‘చలమయ’ అని.. వరదలు రాకుండా ఉండాలని మొక్కుకుని ‘వరదయ్య’ అని పేర్లు పెట్టేవారు పిల్లలకు. బొద్దం వ్యాప్తి చెందాక బొద్ద వాజ్యంలో బుద్ధని జాతక కథల్లోనూ కనిపించే వినిపించే అత్యుత్తమ బుద్ధభక్తుల పేర్లను పుట్టిన పిల్లలకు పెట్టుకోవడం ఇక్కడి బొద్ద కుటుంబాల్లో ఐదుతరాలుగా ఆకర్షణ. ఇప్పుడు మతంతో పాటు పేరు మార్పు కోవడంలో తప్పేముంది.. ఆశ్చర్యపోతేనే తప్పు!!

“అవును స్వామీ! ఇప్పుడు నేను పూర్తిగా హిందువును కావడంతో హిందు పేరు మార్పు కున్నాను..” అన్నాడు ఈశ్వరయ్య అనబడే అనంత పిండకుడు చేతులు జోడించి.

“మావయ్య పల్లవ పట్టణంలో ఆరామం పడగొట్టి లకులీనుని గుడి కట్టించాడు నాన్నా..” అదేదో గొప్ప అంశంగా చెప్పాడు అలవకుడు. “ఊర్లోంది అల్లుడు గారు. మీ నాన్నగారికి రుచించే అంశం కాదు..” అన్నాడు నవ్వుతూ. అంటే పల్లవుల కాలంలో ప్రముఖ బొద్ద క్షేత్రంగా వెలిగిన పల్లవ పట్టణంలో బొద్ద ఆనవాళ్లను ఒకనాటి బొద్దులే పూర్తిగా చెరిపేసారన్న మాట! ఈ చుట్టుప్రక్కల దాదాపు పాతక గ్రామాలలో స్తూపాలు పూర్తిగా పోయి అన్ని గుడులయ్యాయని విన్నాడు. ఈ సంఖ్యా రోజురోజుకు పెరుగుతోంది.. అది నచ్చినా నచ్చకపోయినా నిజం!!

కొత్తకోడలు వచ్చినప్పుడు నిర్వహించే హైందవ తంతు, పూజలు అయ్యాక అందరూ కూర్చుని ఇల్లు దాటి వీధి వీధి హోరెత్తిపోయేలా భజన చేయ సాగారు. పిచ్చెక్కి పోయింది సంబుద్ధికి. భరించలేక గబగబా బయటకు వెళ్లిపోయాడు. ఆరామం చేరి అక్కడే ఉండిపోయాడు ఆరోజే కాదు.. దాదాపు మరో పక్షం రోజులు.

ప్రశాంతమైన వాతావరణం. అంతా బొద్ద భిక్షువులు, భిక్షుణిలు.. అంతటా మార్మోగుతున్న బొద్ద త్రిపిటకాలు.. ఎదురుగా మహాగురువు బోధిసత్తుని నిలువెత్తు మృణ్మయశిల్పం.. ధ్యానముద్రలో.. అర్ధనిమీలిత లోచనాలతో.. ఆ మహామానవుని పాదాలవద్దే తనకు ప్రశాంతత!

ఇంటి కంటే ఆరామం పదిలం అన్నట్లుంది సంబుద్ధికి. ఇంటికి వెళితే చూసేవి.. కళ్లముందు జరిగేవి నచ్చకపోయినా ఏమీ చేయలేని నిస్సహాయత.. అసంతృప్తి.. చికాకు..

‘భార్య, కొడుకు.. కనీసం వీడు ఏమయ్యాడు అని కూడా ఆందోళన చెందడం లేదనుకుంటా..

ప్రశాంతమైన వాతావరణం. అంతా బొద్ద భిక్షువులు, భిక్షుణిలు.. అంతటా మార్మోగుతున్న బొద్ద త్రిపిటకాలు.. ఎదురుగా మహాగురువు బోధిసత్తుని నిలువెత్తు మృణ్మయశిల్పం.. ధ్యానముద్రలో.. అర్ధనిమీలిత లోచనాలతో.. ఆ మహామానవుని పాదాలవద్దే తనకు ప్రశాంతత!

పసుపు, నుదుటన కుంకుమ బొట్టు.. దవడల ప్రక్కన చందన లేపనం.. చీవారము బొద్ద పద్ధతిలో కాకుండా చీరే పద్ధతిలో నడుము చుట్టూ తిప్పి బొద్దవద్ద దోపి.. పైట వేసి.. నడుముకు బంగారు వడ్డాణం.. మెడ నిండా నగలు.. కాళ్ళకు అందియలు, కంకణాలు.. మొత్తంగా హైందవ స్త్రీలు ఇటీవల ముచ్చటగా పిలుచుకుంటున్న ‘ముత్తైదువు’లా అసలే అందమైన స్త్రీయేమో మరింత అందంగా మెరిసి పోతోంది.

దగ్గరగా వచ్చి, “పక్కింద కొడబలిసిరి వదినగారు ఈరోజు మంగళగౌరి ప్రతమట.. నోచుకుంది. భలే ఉంది ఆ పూజ. ఇవిగో ఇవి అక్షంతలట. ఇవి నా తలపై వేసి ఆశీర్వదించాలట. భర్తకు పరిపూర్ణ ఆయుష్షు” అంటూ భర్త చేయవట్టి అక్షంతలు చేతికిచ్చింది. ఆనందంతో మెరిసి మురిసిపోతున్న రథిత నుంచి అందుకున్న అక్షంతలు ఆమె ముఖాన విసిరి చాచి లెంపకాయ కొట్టాడు సంబుద్ధి. ‘నీక్కూడా నేను లోకువయ్యానా.. మనం బొద్దులం.. ఇవి బొద్ద

శంకలు కలిగితే తీర్చే వాడవ్వడూ.. ఏమి చెప్పాలో తెలియక ఉండిపోయాడు. కాని కొడుకు అలవకుడు ఉండిపోలేదు. నరానరి వెళ్లి అత్తవారి ఊళ్లో పురోహితుడు చెప్పిన ముహూర్తానికి శోభన సంబరం గట్లా జరిపించేసి బంధుమిత్ర సపరివారసమేతంగా మేళ తాళాలతో అట్టహాసంగా ఊరంతా చెప్పుకునేలా ఇంటికి తీసుకువచ్చాడు.

“బావాగారూ.. నమస్కారం..” అన్నాడు అనంత పిండకుడు. అదే గుండు.. కాకపోతే వెనక గోష్పాదమంత జుట్టు ముడి. అవే కాషాయదుస్తులు. కానీ చీవారములు కాదు. చీవారము అంటే మూడు వస్త్రాల దొంతర. లోపలి వస్త్రం.. పైన తొడుగుకుని నడుమువద్ద ముడి వేసుకునేది.. పైన భుజంపై వేసుకునేది. అనంత పిండకుడు హైందవ పంచే కట్టి మూడవ వస్త్రం భుజాన వేసుకున్నాడు. అతని కుటుంబం పూర్తి హైందవులుగా మారిపోయినట్లు సంబుద్ధికి తెలియదు. ఒకనాడు అతడు ఓ నిమ్మవర్గ

ఎక్కడికి పోతాడు ఆరామంలోనే ఉండి ఉంటాడు అనుకుని ప్రశాంతంగా ఉండి ఉంటాడు..’ అనుకున్నాడు.

పక్షం రోజుల అనంతరం రఖీత.. విహారం మధ్యగా నిలబడి చూస్తోంది.. దీనంగా ఆర్తిగా.

చటుక్కున కదిలి లేచాడు. ఆమె పరుగు పరుగున వచ్చి హత్తుకుంది. ఒక్కసారిగా పొంగింది దుఃఖం. ఇద్దరూ అలా మౌనంగా దుఃఖిస్తూనే ఉన్నారు. మరి కాసేపటికి అలికిడి విని గాఢ పరిష్కం గంలోంచి విడివడ్డారు.

“ఇంటికి వెళదాం.. పదండి” అంది రఖీత కళ్లు తుడుచుకుంటూ. తిరిగి బుద్ధుని పాదాలపై తలవాల్చి “ఇంతకంటే.. సుఖం.. గొప్పశాంతి అక్కడలేదు రఖీతా..” అన్నాడు. “అయితే ఇంటికి రానంటారు..?” అంది గట్టిగా.

“నువ్వు ఇక్కడికి నాతో వచ్చేయి.. రఖీతా! నువ్వుంటే చాలు రఖీతా నాకు..” అన్నాడు. అతని గొంతులో తడి.. “కాని కానీ.. ఇల్లు పిల్లలు..”

“భగవానుడు ఎందుకు అంత ప్రశాంతంగా ఉంటారో ఈ పక్షం రోజుల్లోనే తెలిసింది నాకు..” అన్నాడు. ఆమె ఏదో అనబోయింది. అప్పుడే ఆరామం బయట పెద్దరోద.. ఏదో ప్రకటన. “అందరికీ తెలియజేసేదేమంటే.. యుద్ధం. మన మహా రాజులుంగారు శ్రీశ్రీశ్రీ మంచనృ భట్టారకుల వారు యుద్ధం ప్రకటించారు. కాబట్టి గ్రామంలోని సైనికులంతా సమాధుత్తం కావాలని గ్రామ తలారి చిముకుల వారు యావన్మందికి తెలియజేస్తున్నారోహో...”

ఒక్కసారిగా వాతావరణం మారిపోయింది. సంబుద్ధి లేచి నిలబడ్డాడు. బయటవైపు చూస్తూ, “రండి రండి.. ఇంటికి పోదాం..” అంటూ బయటకు వేగంగా వెళ్లింది రఖీత.

ఆరామం, చైత్యం, విహారం లోలోపల వేరువేరు మందిరాలలో, గదుల్లోవున్న భిక్షువులు, భిక్షుణిలు, థెరీలు, వైద్యులు, ఉపాధ్యాయులు.. తదితర బౌద్ధ సమాహం అంతా గందరగోళంగా అటాఇటా పరుగులు పెడుతున్నారు. ఏమైందో అనుకుంటూ బయటకు వచ్చాడు సంబుద్ధి.

బయట రఖీత, ఉపాలి, అలవకుడు.. ముగ్గురూ ఏదో తీవ్రంగా మాట్లాడుకుంటున్నారు. చటుక్కున లోపలికి తప్పుకున్నాడు సంబుద్ధి. ఆమె వెంట వాళ్ళిద్దరూ కూడా వచ్చారన్నమాట. కానీ లోపలికి రాలేదు. దవడ బిగుసుకుంది. ముగ్గురూ సంబుద్ధిని చూడలేదు. వెనుదిరిగి శకటం ఎక్కి వెళ్లిపోయారు.

గ్రామ దైనందినంలో ఆహార పోరాటమే ప్రధానం. కాని యుద్ధం అంటే మాత్రం అందరూ తీవ్రంగా స్పందిస్తారు. పౌరపాగ్ని రగుల్కొంటుంది. రాజులు యుద్ధానికి గ్రామగ్రామానా చాటింపు వేసి పిలుస్తారు. దాదాపు అందరూ యుద్ధ సన్నద్ధులౌతారు. ప్రస్తుత మహారాజు మాధవవర్మ విష్ణుకుండిన

వంశస్థుడు. బ్రాహ్మణుడు. కాని సర్వమత ప్రోత్సాహి. అనవసరంగా మతం రుద్దని మంచిరాజుగా బౌద్ధులు కూడా అభిమానిస్తారు. కాని తన పాలనా కాలంలో అశ్వమేధ యాగాలు లాంటివి చేసి చాలామంది సైనికుల చావుకు కారణ మయ్యాడు. దీర్ఘకాలం పాలించిన ఆయన ఇటీవలే మరణించాడు. ఆయన కొడుకు మంచనృ భట్టారకుడు రాజయ్యాడు. వీడో చవట. వీడి ప్రతాపం తెలిసి శత్రువులు కయ్యానికి కాలుదువ్వుతున్నారు. ఇప్పుడు కర్ణాటకం నుండి చాళుక్యులట.. యుద్ధభేరి మ్రోగించారు.

బౌద్ధ సంఘానికి యుద్ధం ఏ విచిత్రమైన అంశం. యుద్ధాన్ని ఓ గ్రామ దృక్కోణం నుండి చూసినప్పుడు అదొక ఉద్వేగభరిత కార్యకలాపం. అప్పుడు కుల మతాలు ఉండవు. కులీన బానిస తారతమ్యాలుండవు. ఎవరు గెలుస్తారు? శత్రువు శక్తియుక్తులేవిటి? మన సైన్యం పరిస్థితి ఏవిటి? మన గ్రామంలో మంచి యోధులు ఎవరున్నారు? ప్రతి ఇంటిలో.. ఆఖరికి విహారంలో కూడా ఇదే చర్చ.

“మన ఉపాధ్యాయుడు ఉపాలి గ్రామసైనికుల బృందానికి నాయకుడట.. చెప్పుకుంటున్నారు ఊళ్లో..” చురుక్కున చూశాడు సంబుద్ధి. నిజమే.. కౌమారం నుండే కత్తి పట్టి తిప్పుతూ “నేను యుద్ధానికి పోతా..” అంటుండే వాడు ఉపాలి. ఓ యుద్ధంలో పాల్గొన్నాడు కూడా. తర్వాత తన సాహచర్యంలో బౌద్ధోపాధ్యాయుడుగా మారాడు.

“ఇవ్వాక రుద్రదేవుడి గుడి వద్ద కొలువులట..”

మెల్లగా కదిలి నందుల గొంతుల్లో రుద్రుడి గుడి వద్దకు వెళ్లాడు సంబుద్ధి. అక్కడున్న జనసందోహాన్ని చూసి నివ్వెరపోయాడు. ఊరు ఊరంతా అక్కడే ఉంది. సైన్యంలోకి వెళ్లబోయే యువకులు కత్తులు తిప్పుతూ వీరనాట్యాలు చేస్తున్నారు. వైదిక పురోహితులు ఏవేవో మంత్రాలు చదువుతున్నారు. సాంబ్రాణి

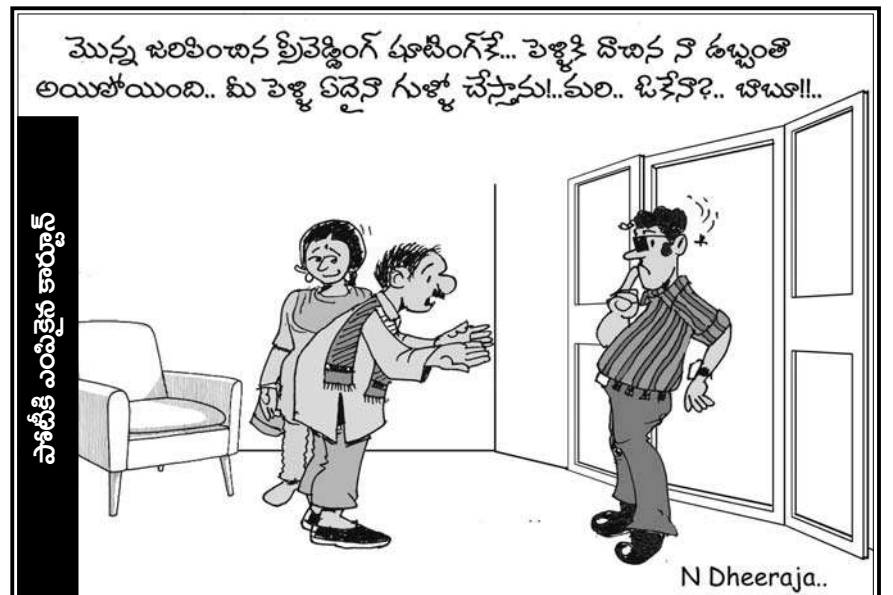
అగరుధూపాలతో పసుపు కుంకుమలు జల్లుతూ, వేపమండలు చేబూని ఎగిరెగిరి దూకుతున్నారు సైనికులు. ఊరి పెద్ద కాపు చలమయ్య వేపమండలతో ఊగిపోతున్నాడు. మహిళలు చీవారములు చీరె పద్ధతిలో కట్టుకుని నెత్తిన నీటి కుండలతో గుడిచుట్టూ ప్రదక్షిణలు చేస్తూ యుద్ధానికి వెళ్లబోతున్న వారి భర్తే.. కొడుకో.. తండ్రో.. నాట్యాలు చేస్తున్న అతనిపై నీరు కుమ్మరిస్తున్నారు.

అప్పుడే ప్రదక్షిణ చేస్తూ గుడి వెనక నుండి నీటి కుండతో వచ్చింది రఖీత. పూర్తిగా పసుపులో మునిగి తేలుతున్నట్లుంది. గుడి ముందున్న యువకుల్లో ఎవరిమీద ఆమె నీళ్లు కుమ్మరించబోతోంది. గబగబా కళ్లతో వెదికాడు. అలవకుడు!

అప్పుడే ఆమె భర్తను చూసింది. అంతే.. చటుక్కున కుండ పడేసి వెనక్కు పరుగువెట్టింది. అందరూ సంబుద్ధి వైపు చూశారు. అదీ కొద్దిసేపే. తిరిగి దప్పులు మ్రోగాయి. నాట్యాలు పెరిగాయి. ఉద్వేగం తిరిగి తారస్థాయికి ఎగిసింది. అక్కడ ఉండలేక వెనక్కు తిరిగి ఆరామానికి చేరాడు సంబుద్ధి, రఖీత. రఖీత.. ఆమె తనను అర్థం చేసుకుంటుందని భావించాడు. ఎప్పటికీ ఒకే ఆత్మగా ఉంటామని ఎన్నో రాత్రులు గాఢ పరిష్కం గంలో చెప్పుకున్నారు. తను ఆరామంలో ఉంటున్నా ఆమె తన వద్దకు వచ్చేస్తుందని ఎక్కడో ఓ చిన్న ఆశ.. కాని కాని ఇవ్వాళతో ఆ ఆశ అడుగంటింది. దిగులుగా ముడుచుకుపోయి బోధనత్వని ముందు మోకరిల్లాడు.

మాడోరోజు వచ్చినవాడు ఉపాలి!

‘రఖీత ఇంట్లో నుండి వెళ్లిపోయి లంక అడవుల్లో నాగమయ్య రుషి ఆశ్రమంలో చేరింది బావా!. బావకు అక్కడ ప్రశాంతంగా ఉంటే, ఇక్కడ నాకు ప్రశాంతంగా ఉంది. నన్ను ఇబ్బందిపెట్టకు అన్నా అంది..” ఆమె ఆచూకి తెలియజేసినట్లు చెప్పాడు.

పాతటికి ఎంతైనా కారుడైన

మొన్న జరిపించిన ప్రీవెన్డింగ్ ఘాటంగ్లే... పెళ్ళికి దొంగ నో ఉబ్బంతో అయితోయింది.. మీ పెళ్ళి ఏదైనా గుళ్ళ చేస్తాను!..మరి.. ఓకేనో?.. బాబూ!!..

తలవంచుకుని ఉన్న సంబుద్ధి మాట్లాడలేదు. కాని ఆమె ఆచూకీ తెలిసినందుకు లోన అలజడి కాస్త తగ్గింది. ఇంటికి రమ్మని పిలవాలని ఉపాలి.. యుద్ధానికి వెళ్ళొద్దు అనాలని సంబుద్ధి. లోలోన భావిస్తున్నారని కాని పైకి ఏమీ చెప్పలేని ఏదో దూరం తెలుస్తోంది.

గ్రామ సైనికులంతా మేళతాళాలతో కుటుంబ సభ్యుల వీడ్కోలు ఏడ్పులతో వెళ్లిపోయారు. ఊరంతా శృశాన నిశ్శబ్దత. ఆరామం కూడా అంతే. ఏ కార్యక్రమం జరగడంలేదు. యుద్ధం వల్ల వచ్చేపోయే భిక్షువులు కూడా తగ్గి పోయారు. ఉన్న వస్తువులతో వండుకుంటూ బుద్ధసృరణ..

తానిప్పుడు ఒకరకంగా భిక్షువు.. భార్య సన్యాసాశ్రమానికి వెళ్లిపోయింది. అలవకుడు, ఉపాలి యుద్ధభూమికి తరలిపోయారు. బ్రతికి వస్తారో లేదో తెలియదు! విపస్యన మినహా మరేమీ లేదు. “బుద్ధం శరణం గచ్ఛామి..”

మరో ఆరునెలలు పూర్తిగా ఉత్పరతో.. దిగులుతో గడిచాయి. ఏ చెడువార్త వినాల్సి వస్తుందో..

కాలువ వద్దకు వస్తున్నాయి. అక్కడ సంచులు దింపి బానిసలు పడవల్లోకి మోస్తున్నారు. ఆ పడవలు కదిలి సాగరం వైపు పోతున్నాయి. చివరికి అన్ని సరుకుల సంచులు యోజన దూరంలో రేవులోని మహా నౌకలోకి చేరుతున్నాయి. నౌక ఉద్యోగులు, సుంకాధికారులు సరుకు నౌకలో చేరడం పర్యవేక్షిస్తున్నారు.

“అయ్యా.. తమరి సంచులు పడవలో పెట్టమంటారా..” అన్నాడో బానిస సంబుద్ధితో. బట్టలు, తాళపత్ర గ్రంథాలున్న పది సంచులు బానిస పడవలోకి చేర్చగా ఒక్కసారి వెనుకకు చూసి నిట్టూర్పు విడిచాడు. సెలవు ఈ బుద్ధ భూమికి.. మళ్ళీ జన్మభూమికి వస్తాడో లేదో..

రెండడుగులు వేశాడో లేదో దూరంగా అరుపు.. “సంబుద్ధి.. బావా.. ఆగు ఆగు..”

దూరంగా గుర్రంపై వేగంగా వస్తూ చేయి ఊపుతూ ఉపాలి.

చిన్నపాటి ఆనందపు కెరటం.. ఉపాలి బ్రతికే ఉన్నాడు.. తనకోసం వస్తున్నాడు.. రఖిత, అలవకుడు.. వ్వు..

కృష్ణానది పెద్దపాయ. ఒడ్డున నిలబడి సుదూరంగా పెద్దపల్లి సముద్రరేవులో కనిపిస్తున్న మహా నౌకల వ్యూహపు ఊగిసలాటలను చూస్తున్నాడు సంబుద్ధి. స్పష్టమైన నిర్ణయం తీసుకున్న అతను స్తబ్ధంగా ఉన్నాడు.

ఏదైనా శుభవార్త చెవికి చేరుతుందో లేదో.. ఊరంతా.. రాజ్యమంతా కూడా అదే మానసిక స్థితి.

చివరికి ఓడిపోయాం అన్న వార్త.. మహారాజు మంచస్య భట్టారకుడు మరణించాడట. విష్ణుకుండిన వంశం అంతరించింది. మరో కొత్త రాజవంశం పాలనాకళ్ళేలు అందుకుంది. ఊరంతా నిట్టూర్చింది. ఎవరు వీరస్వర్గం అలంకరించారో! ఎవరు బ్రతికి బయట పడ్డారో! కొన్ని ఇళ్ళల్లో కేరింతలయితే ఎక్కువ ఇళ్ళనుండి ఏడుపులు.. అలవకుడు, ఉపాలి ఏమయ్యారో.. చెప్పవారెవరూ.. వైరాగ్యం ఆపహించింది సంబుద్ధికి. ఇలా ఎంతకాలం?

* * *

కృష్ణానది పెద్దపాయ. ఒడ్డున నిలబడి సుదూరంగా పెద్దపల్లి సముద్రరేవులో కనిపిస్తున్న మహా నౌకల వ్యూహపు ఊగిసలాటలను చూస్తున్నాడు సంబుద్ధి. స్పష్టమైన నిర్ణయం తీసుకున్న అతను స్తబ్ధంగా ఉన్నాడు.

నగరం మహాకోష్ఠాగారం నుండి సరుకుల పెరికె సంచులతో నిండిన బళ్ళు వరుసగా కృష్ణానది పెద్ద

గుర్రం దిగి, “ఏవితీ నిర్ణయం సంబుద్ధీ.. విజయ పురి ఆరామానికి తెలియపర్చావని.. సువర్ణభూమికి వెళ్లిపోతున్నావని..” అలుపుతో రొప్పుతున్నాడు. ముఖమంతా ఉత్పరతో జేపురించి ఉంది. కళ్ళనిండా నీరు.. అతన్నే చూస్తున్నాడు సంబుద్ధి. మళ్ళీ చూస్తాడో లేదో..

“నువ్వెళ్ళితే రఖిత సంగతి ఏవిటి? ముందు ఆశ్రమానికి వెళ్లాను. అక్కడ లేదు. అలవకుడు కూడా ఇంట్లో లేడు. వాడి భార్య నీళ్ళోనుకున్నదట.. అత్తారింటికి వెళ్లాడట..”

శుభవార్త! చాలు.. వీడ్కోలు వేళ ఈ మాత్రం సంతోషం చాలు!! రఖిత మరో ఆశ్రమానికి వెళ్లిందేమో..

“తప్పుడు.. మీరంతా మనసులు మార్పు కుంటున్నవేళ నేను.. ఈ మార్పులు చూస్తూ ఇక్కడ ఉండలేను. ఆ మహాగురువును వదలలేను ఉపాలి! సువర్ణభూమే నాకు తగిన ప్రదేశం అని దమ్మకీర్తి చెప్పాడు. దాంతో ఈ నిర్ణయం తీసుకోక తప్పలేదు. రఖిత కూడా.. నన్ను..” గొంతు గద్గధమయ్యింది.

చేతులతో ముఖాన్ని కప్పుకుని గబుక్కున ఏడ్చాడు ఉపాలి.

చిన్ననాటి నుండి ఎన్నో సంఘటనల్లో కలిసి బ్రతికిన ఇద్దరూ ఈ శాశ్వత ఎడబాటును భరించలేక పోతున్నారు. ముందు తెప్పరిల్లినవాడు సంబుద్ధి. చేతులు జోడించి ‘బుద్ధం శరణం గచ్ఛామి..’

నేను మాత్రం ‘సంఘం చరణం గచ్ఛామి..’ అన్నాడు ఉపాలి అర్థవంతంగా. చెప్పకుండానే చాలా చెప్పాడు.

ఉపాలి కూడా స్పష్టమయ్యాడు. తనతో వచ్చే వాళ్ళ ఇక ఎవ్వరూ లేరు. వెనక్కు తిరిగి కదిలాడు. వెనక్కు చూడటం అనవసరం! వెళ్లి పడవ ఎక్కాడు. పడవ కదిలి నౌక వద్దకు చేరింది. చేయిపట్టి నౌకలోకి ఆహ్వానించాడు దమ్మకీర్తి.

“నిన్ను దూరం చేసుకోవడం ఈ పుణ్యభూమి చేసుకున్న దురదృష్టం సంబుద్ధి..!” లోపలికి నడుస్తూ అన్నాడు దమ్మకీర్తి. నిర్వికారంగా నడిచాడు ప్రయాణి కులతో పాటు. ఎక్కడో కూర్చోవాలి.. ప్రయాణికులు బల్లలపై కూర్చోడానికి తోసుకుంటున్నారు. ఎవరో కాస్త జరిగి చోటిచ్చారు.

తల ఎత్తి చూశాడు. బట్టలనంచి ఒడిలో పెట్టుకుని సజలనయనాలతో రఖిత.. ఈవల దమ్మకీర్తి. అర్థమైంది..

క్షణంలో వెయ్యోవంతు కాలం ఆమెను పరిశీలనగా చూసి ఘక్కున నవ్వాడు సంబుద్ధి కూర్చుంటూ.

“ఎందుకూ??” అన్నదామె కళ్ళ తుడుచుకుంటూ.

“జాతకం తప్పయినందుకు..”

* * *

వివరణలు:

ఉపోసత - ఉపవాసం పాటించవలసిన రోజు ఉపాసకులు/గ్రహపతులు - బౌద్ధ మతావలంబులయిన సాధారణ గృహస్తులు.

పతిమోఖ - విషయ వీరికలోని ఓ అధ్యాయం/భాగం. ఆరామ జీవనానికి చెందిన నియమ నిబంధనలన్ని

క్రోడీకరించి ఉన్న అధ్యాయం పేరు పతిమోఖ.

ధేరీ - సీనియర్ లేదా వృద్ధులైన భిక్షువులు / భిక్షుణిలు

నట్టి - ప్రోగ్రాం ఆజెండా

సిద్ధ విహారికులు - బౌద్ధ దీక్ష కోసం వచ్చే వారిని తొలి దశలో సిద్ధ విహారికులు అంటారు.

కతిన - వస్త్రాలు పంపిణీ చేసే కార్యక్రమం.

చీవారములు - బౌద్ధులు ధరించే 3 వస్త్రాల సెట్ (లోపల ధరించేది, నిలువెల్లా తొడుగుకుని నడుము వద్ద

ముడివేసుకునేది. భుజంపై వేసుకునేది లేదా కప్పుకునేది)

(శ్రేణి - వర్తక సంఘం

20 ఓవర్లు.. 60 బుల్స్ గా సాగిపోయే టీ-20 క్రికెట్లో ఇప్పుడు వినిపిస్తున్న ఏకైక పేరు సూర్యకుమార్ యాదవ్. తన విలక్షణ అటూటీరుతో పరుగుల హోరు, రికార్డుల జోరుతో ప్రకంపనలు సృష్టిస్తున్నాడు. సునామీ బ్యాటింగ్ తో అభిమానులను ఓలలాడిస్తున్నాడు. మూడున్నర గంటల్లో ధూమ్ ధామ్ గా సాగిపోయే టీ-20 క్రికెట్ అంటేనే పరుగుల వాన, ఫోర్లు, సిక్సర్ల వరద. టీ-20 క్రికెట్ అంటేనే వీరబాదుడు, పిచ్చుకొట్టుడు. ఈ ఫార్మాట్ లో గతంలో పరుగుల మోత మోగించిన కలీబయన్ ఓపెనర్ క్రిస్ గేల్, సఫారి థండర్ ఏజి డివిలియర్స్, మార్విన్ గస్టిల్ లాంటి ఎందరో పవర్ హిట్టర్ల గురించి అందరికీ తెలిసిందే. ఇప్పుడు టీ-20 నయా సంచలనంగా సూర్యకుమార్ నిలుస్తున్నాడు.

మిస్టర్ టీ-20 సూర్యకుమార్!

ముంబై నుంచి భారత జట్టులోకి దూసు కొచ్చిన 31 ఏళ్ల సూర్యకుమార్ 360 డిగ్రీల కోణాల్లో షాట్లు కొడుతూ పరుగుల సునామీ సృష్టిస్తున్నాడు. ఊహలకే అందని ర్యాంప్, స్టూప్, రివర్స్ స్టూప్, హెలికాప్టర్ షాట్లతో ప్రత్యర్థి బౌల్ల గుండెల్లో గుబులు పుట్టిస్తున్నాడు. వికెట్ తో ఏమాత్రం సంబంధం లేదు. బౌల్స్ ఎవరన్న ప్రశ్నే లేదు. ప్రత్యర్థి ఎవరన్నది లెక్కలేదు. క్రీజులోకి దిగాడంటే చాలు, తొలి బంతి నుంచే దూకుడుగా ఆడటం, బౌండ్రీలు, సిక్సర్ల మోత మోగించటం, చూస్తుండగానే మెరుపు అర్థశతకాలు బాదేయటం సూర్యకుమార్ కు బ్యాటుతో పెట్టిన విద్యగా మారింది. గత కొన్ని సీజన్లుగా ఐపీఎల్ లో ముంబై ఇండియన్స్ తరపున ఆడుతూ మెరుపులు మెరిపిస్తున్నా రాని గుర్తింపు ప్రస్తుత సీజన్లో భారత జట్టులో సభ్యుడిగా సూర్యకుమార్ కు దక్కింది.

ప్రపంచ నంబర్ వన్

టీ-20 ప్రపంచ క్రికెట్లో నంబర్ వన్ ర్యాంక్ బ్యాటర్ ఎవరంటే సూర్యకుమార్ అని మాత్రమే చెప్పాలి. 2022 క్రికెట్ సీజన్లో భారత్ విజయ పరం పర కొనసాగించడంలో సూర్యకుమార్ ప్రధాన పాత్ర వహించాడు. నాలుగో నంబర్ అటగాడిగా బ్యాటింగ్ కు దిగుతున్న సూర్యకుమార్ ప్రస్తుత క్యాలెండర్

క్రీడా కృష్ణ, 84668 64969

సీనియర్ జర్నలిస్ట్

ఇయర్ లో 1000 పరుగులు సాధించిన ఒకేఒక్క క్రికెటర్ గా, ప్రపంచ నంబర్ వన్ ర్యాంక్ అటగాడిగా చరిత్ర సృష్టించాడు. అడిలైడ్ ఓవల్ వేదికగా బంగ్లా దేశ్ తో ముగిసిన ప్రపంచ కప్ సూపర్ -12 నాలుగో రౌండ్ పోరులో సూర్యకుమార్ 30 పరుగుల స్కోరు సాధించడం ద్వారా టాప్ ర్యాంక్ ను కైవసం చేసుకున్నాడు. తన సమీప ప్రత్యర్థులు మహ్మద్ రిజ్వాన్, డేవిడ్ కాన్వేలను అధిగమించి మొత్తం 863 పాయింట్లతో టాప్ ర్యాంకర్ గా అవతరించాడు. అంతేకాదు.. తన కెరీర్ లో తొలిసారిగా ప్రపంచ కప్ బరిలో నిలిచిన సూర్యకుమార్.. నెదర్లాండ్స్ తో జరిగిన సూపర్ -12 రెండో రౌండ్ మ్యాచ్ లో కేవలం 25 బాల్స్ లోనే మెరుపు హాఫ్ సెంచరీతో సరికొత్త రికార్డు నెలకొల్పాడు. ఆ తర్వాత డక్షిణాఫ్రికా, జింబాబ్వేలతో జరిగిన పోటీలలో సైతం సునామీ హాఫ్ సెంచరీలతో చెలరేగిపోయాడు. వరుసగా మూడు అర్థ శతకాలతో రెండుసార్లు ఫ్లేయర్ ఆఫ్ ది మ్యాచ్ గా నిలిచాడు. మొత్తం 28 ఇన్నింగ్స్ లో 41.28 సగటుతో 1020 పరుగులు నమోదు చేశాడు. ఓ శతకం, 9 అర్థ శతకాలతో ఈ ఘనతను సొంతం చేసుకోగలిగాడు.

2021 సీజన్లో పాక్ వికెట్ కీపర్ బ్యాటర్ మహ్మద్ రిజ్వాన్ 1326 పరుగులతో ప్రపంచ రికార్డు నెలకొల్పాడు. ఆ తర్వాత అదే ఘనత సాధించిన బ్యాటర్ గా సూర్యకుమార్ ప్రస్తుత సీజన్లో నిలిచాడు. ప్రపంచకప్ సూపర్ -12 ఆఖరి రౌండ్ మ్యాచ్ వరకూ సూర్యకుమార్ మొత్తం 1020 పరుగులు సాధించాడు. 28 ఇన్నింగ్స్ లో 193.96 డ్రయిక్ రేట్ తో సరికొత్త ప్రపంచ రికార్డు నెలకొల్పాడు.

టీ-20 క్రికెట్లో ప్రపంచ నంబర్ వన్ ర్యాంక్ సాధించిన భారత రెండో క్రికెటర్ గా, శతకం సాధి

చిన భారత ఆరో బ్యాటర్ గా సూర్యకుమార్ రికార్డుల్లో చేరాడు. నాటింగ్ హామ్ వేదికగా ఇంగ్లండ్ తో జరిగిన టీ-20 మ్యాచ్ లో సూర్య 55 బంతుల్లోనే 14 బౌండ్రీలు, 6 సిక్సర్లతో 117 పరుగులు సాధించాడు. సూర్య కంటే ముందు ఈ ఫార్మాట్లో శతకాలు సాధించిన భారత క్రికెటర్లలో రోహిత్ శర్మ, సురేశ్ రైనా, కేవల్ రాహుల్, దీపక్ హుడా ఉన్నారు. సూర్య తరువాత విరాట్ కోహ్లా తన తొలి టీ-20 శతకం సాధించగలిగాడు. ప్రస్తుత ప్రపంచ కప్ సూపర్ -12 లీగ్ లో మొత్తం ఐదు మ్యాచ్ లు ఆడిన సూర్య కుమార్ 5 ఇన్నింగ్స్ లో 220 పరుగులతో 75.00 సగటు నమోదు చేశాడు.

వెయ్యి పరుగుల రికార్డు

2022 సీజన్లోనే వెయ్యి పరుగుల మైలురాయిని చేరడంతో పాటు భారత టీ-20 చరిత్రలోనే అత్యంత వేగంగా వెయ్యి పరుగులు సాధించిన భారత మూడో బ్యాటర్ గా సూర్య రికార్డుల్లో చేరాడు. విరాట్ కోహ్లా, రాహుల్ తర్వాతి స్థానంలో నిలిచాడు. ఇప్పటి వరకూ ఆస్ట్రేలియా హిట్టర్ గైన్ మాక్స్ వెల్ పేరుతో ఉన్న 604 బాల్స్ లో 1000 పరుగుల రికార్డును సూర్యకుమార్ 574 బంతుల్లోనే వెయ్యి పరుగులు సాధించడం ద్వారా అధిగమించాడు. సిక్సర్లు బాదుడు లోనూ సూర్యకుమార్ తనకు తానే సాటిగా నిలిచాడు. 2022లో అత్యధిక టీ-20 సిక్సర్లు బాదిన మొదటి సూర్యకుమార్ మాత్రమే. ఇప్పటి వరకూ 49 సిక్సర్లతో సూర్య టాపర్ గా నిలిచాడు. ప్రపంచ కప్ నాకౌట్ రౌండ్ లోనూ సూర్యకుమార్ ఇదే జోరు కొనసాగించగలిగితే భారత్ 2007 తరువాత మరోసారి టీ-20 క్రికెట్లో విశ్వవిజేతగా నిలవడం ఏమంత కష్టం కాబోదు.

నంద్యాలలో బీక్షాధారులకు సమరసతా ఫౌండేషన్ సహకారం

నంద్యాల: ఎస్సీలను హరికి దగ్గర చేసే సదుద్దేశంతో సమరసతా సేవా ఫౌండేషన్, నంద్యాల జిల్లా

ఆధ్వర్యంలో ఆ సంస్థ కార్యకర్తలు ఎస్సీలు భవానీ దీక్ష తీసుకునేందుకు కావలసిన దుస్తులు, సామాగ్రిని

వదాన్యుల నుండి సేకరించి అందిస్తున్నారు. ఇందులో భాగంగా నవంబర్ 5న ఎస్సీవాడకు చెందిన మద్దిలేటి చంద్రమౌళి, సుబ్బారాయుడు, సిలవయ్య, శివ, ప్రదీప్, బాలరాజు, దుర్గ, నాగన్న, బాలకృష్ణరయ్య, గౌతమ్, సుధాకర్, సలెన్నలకు భవానీ దీక్ష దుస్తులను అందించారు. ఇందుకు సహకరించిన వదాన్యులు వెంకటేశ్వర్లు (వెంకి ఆప్స్), లక్ష్మీప్రసాద్, చిలుకూరి శ్రీనివాసులు, కన్యక మోహన్, సముద్రాల నాగరాజు, లయన్, శ్రీకాంత్, మురళీ కృష్ణ, డాక్టర్ భార్గవరెడ్డి, విశ్రాంత న్యాయమూర్తి శివప్రసాద్ దీక్ష ఇచ్చారు.

ఈ కార్యక్రమంలో నగర కన్సిస్టెంట్ చింతలపల్లి వాసు తదితరులు పాల్గొన్నారు. ★

‘సంఘమిత్ర’ ఆధ్వర్యంలో క్షయనివారణ శిబిరాలు

నంద్యాల: సంఘమిత్ర సేవాసమితి ఆధ్వర్యంలో నవంబర్ 3 నుంచి మూడు రోజుల పాటు బుక్కా పురం, తిమ్మాపురం గ్రామాల్లో ఉచిత క్షయ వ్యాధి నిర్ధారణ పరీక్షా శిబిరాలు నిర్వహించారు. బొల్లవరం, తమ్మడపల్లె, బండి ఆత్మకూర్, యర్రగంట్ల, ఎ. కోడూరు, పార్వపల్లె పరిసర ప్రాంత ప్రజలు ఈ శిబిరాలలో పరీక్షలు చేయించుకున్నారని సంఘమిత్ర కార్యదర్శి చిలుకూరి శ్రీనివాస్ తెలిపారు. సేవాభారతి సహ కార్యదర్శి పువ్వాడ సత్యనారాయణ, శ్రీనివాస్ (ఆర్ఎంపీ బుక్కాపురం), టెక్నీషియన్ మురళి, బి. గంగాధర్, ఎన్. శ్రీనివాస్ పాల్గొన్నారు. ★

శంకరపల్లిలో సామూహిక సత్యనారాయణ వ్రతాలు

శంకరపల్లి: అనంతగిరి జిల్లా శంకరపల్లిలో సామాజిక సమరసత వేదిక ఆధ్వర్యంలో నవంబర్ 6వ తేదీన సామూహిక సత్యనారాయణ స్వామి వ్రతాలు నిర్వహించారు. విభాగ్ సహ కార్యవాహ సూర్య నారాయణమూర్తి, సామాజిక సమరసత విభాగ్ ప్రముఖ్ పాపిరెడ్డి, జిల్లా సహ కార్యవాహ నర్సింలు, ఇతర కార్యకర్తలు, వివిధ గ్రామాల నుంచి వచ్చిన 110 జంటలు, వారి కుటుంబ సభ్యులు ఈ కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నారు.

ప్రసంగిస్తున్న శ్రీశ్రీ కమలానందభారతి స్వామిజీ

సమరసత భావనతోనే ప్రగతి సాధ్యం

విజయవాడ: సమరసత భావనతోనే అన్ని వర్గాల అభ్యున్నతి సాధ్యమని, ఆ దిశగా ప్రతి ఒక్కరు కృషి చేయాలని కేంద్ర సాంఘిక సంక్షేమ శాఖ మంత్రి నారాయణస్వామి పిలుపునిచ్చారు. దేశానికి స్వాతంత్ర్యం సిద్ధించి 75 ఏళ్లు నిండిన సందర్భంలో ఎస్సీలకు ఏ మేరకు మేలు జరిగింది? వారి సంక్షేమానికి తీసుకోవలసిన తదుపరి చర్యలు ఏమిటనే దానిపై చర్చ జరగాల్సిన అవసరం ఉందని ఆయన అన్నారు. అణగారిన వర్గాల ఉద్ధరణకు వివిధ రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు తీసుకున్న చర్యలను సమీక్షించవలసి ఉందని అన్నారు. ఆది ఆంధ్ర సమ్మేళనం 105వ వార్షికోత్సవం సందర్భంగా విజయవాడలోని సిద్ధార్థ కళాశాల ఆడిటోరియంలో నవంబర్ 7వ తేదీన సామాజిక సమరసత వేదిక ఆధ్వర్యంలో జరిగిన సమావేశంలో ఆయన ప్రసంగించారు. రాజకీయ నేత నుంచి సామాన్యుడి వరకూ ప్రతి ఒక్కరూ అణగారిన వర్గాల అభ్యున్నతికి తమ వంతు కృషి చేయాలని కోరారు. ఒక్క ఎస్సీలే కాకుండా అణగారిన వర్గాల అభివృద్ధికి సమాజంలోని సమూల మార్పులు రావాలని ఆకాంక్షించారు.

హిందూ మతం ఏళ్లనాటి తప్పులను గుర్తించి, సంస్కరించుకుంటోందని, ఇది శుభపరిణామమని రాష్ట్రీయ స్వయంసేవక్ సంఘ్ (ఆర్ఎస్ఎస్) అఖిల భారత ప్రచార ప్రముఖ్ నుసీల్ అంబేకర్ అన్నారు. భారతీయగడ్డపై జన్మించిన ఎవరిని దూరం పెట్టడం దేశానికి మంచిది కాదని అభిప్రాయపడ్డారు. అందరూ మనవారేనన్న భావన సమాజంలోని చివరి వ్యక్తి వరకు వెళ్లాలన్నారు. ఇప్పుడు సంఘం చేస్తున్నది ఇదేనని, అయితే, సమాజం నుంచి ఇంకా మద్దతు లభించవలసిన అవసరముందన్నారు. ఒకనాడు సంఘ్ శిబిరాలు సందర్శించిన గాంధీ, అంబేద్కర్ అక్కడ కుల ప్రస్తావన, వివక్ష లేకపోవడం పట్ల ఆశ్చర్యపోయారన్నారు.

సమాజాన్ని అధ్యయనం చేయాలని, అప్పుడే సమాజంలోని స్థితిగతులు అర్థమవుతాయని, అసమానతలను నిర్మూలించుకునే విధానం

అవగతమవుతుందని గన్నవరంలోని శ్రీ భువనేశ్వరి పీఠాధిపతి కమలానందభారతి స్వామి అన్నారు. నిజానికి కుల వ్యవస్థ గొప్పదని, దీని వెనుక సైన్స్ ఉన్నదని, అయితే అసమానతలు ఈ వ్యవస్థను భిన్నా భిన్నం చేస్తున్నాయని అన్నారు. ఇప్పుడిప్పుడే సమాజంలో మార్పులు వస్తున్నాయన్నారు. కులవృత్తులను, కులాలను కించపరిస్తే దేశానికి అరిష్టమని హెచ్చరించారు.

సమాజానికి దూరంగా ఉన్న వారిని కలుపు కోవాల్సిన బాధ్యత అందరిపై ఉందని, ప్రతి వ్యక్తి తన వాడేనన్న విశాల దృక్పథంతో కులమత విద్వేషాలను నిర్మూలించాలని శాసనసభ మాజీ ఉప సభాపతి మండలి బుద్ధప్రసాద్ అన్నారు. సమాజం దూరంపెట్టిన ఎస్సీలను కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు, వేముల కూర్యయ్య వంటి మహానుభావులు అక్కున చేర్చుకున్నారని, ఇదే గడ్డపై సుమారు 800 హాస్టళ్లు స్థాపించి, ఎస్సీ విద్యార్థులు ఉన్నత విద్యలు అభ్యసించేలా పాటుపడ్డారన్నారు.

శాసనమండలి సభ్యుడు, మాజీ మంత్రి డొక్కా మాణిక్య వరప్రసాద్ మాట్లాడుతూ, మతం మార్పు కోవడం వల్ల ఎవరికీ ఒరిగేదేమీ లేదన్నారు. మతం మార్పొద్దన్న గాంధీజీ సూచనను కూడా గుర్తుంచుకోవాలన్నారు. ఎస్సీల పట్ల ఉన్న చిన్నచూపును తొలగించేందుకు సామాజిక సమరసత వేదిక సమ్మేళనం నిర్వహించడం అభినందనీయమని అన్నారు. అగ్ర వర్ణాలను ప్రశ్నించేముందు మనల్ని మనం ప్రశ్నించుకోవాల్సిన అవసరం ఉందన్నారు. భగవద్గీత వంటి అమూల్యమైన గ్రంథాలు పఠించడం వల్ల అన్ని

సమస్యలు సమసిపోతాయన్నారు.

ఎస్సీలు, ఇతర అణగారినవర్గాల పట్ల అణిచివేత ధోరణి పోవాలంటే రాజకీయం హైందవం కావాల్సిన అవసరం ఉందని, సామాజిక సమరసత సాధన, కులాల పట్ల నిర్లక్ష్యవైఖరిని రూపుమాపడం వంటివి హైందవంతోనే సాధ్యమని రాష్ట్ర ప్రభుత్వ మాజీ ప్రధాన కార్యదర్శి ఐవైఆర్ కృష్ణారావు అభిప్రాయ పడ్డారు. హిందువుల పూజలు, పండుగల్లో తప్పక ఎస్సీ వారి పాత్ర ఉంటుందని, వారిని అవమానిస్తే తమను తాము అవమానించుకున్నట్టేనని అన్నారు.

సమాజంలో వివక్ష ఎదుర్కొంటున్న ఎస్సీ, ఎస్టీల అభ్యున్నతికి తమ సంస్థ నిరంతరం కృషి చేస్తోందని సామాజిక సమరసత వేదిక రాష్ట్ర అధ్యక్షుడు టి. విష్ణు చెప్పారు. సామాజిక సమరసత కోసం 1917, నవంబర్లో విజయవాడలో 'ఆది ఆంధ్ర మహా సభ'ను నిర్వహించారని, ఆ చారిత్రక ఘట్టాన్ని స్మరించుకుంటూ, అన్ని సామాజిక వర్గాలను సమసమాజం వైపు తీసుకువెళ్లడానికి ఈ సమ్మేళనం నిర్వహిస్తున్నట్లు వివరించారు.

అసమానతలు తొలగిననాడే సుసంపన్నమైన సమాజం ఏర్పడినట్లువుతుందని సామాజిక సమరసత రాష్ట్ర మహిళా కన్వీనర్ కోడూరు జయప్రద అన్నారు. కఠోనా సమయంలో అందరూ ఇళ్లకే పరిమితమైతే పారిశుద్ధ్య కార్మికులు అమూల్యమైన సేవలు అందించారని, అలాంటి వారికి అన్ని చోట్లా గౌరవం దక్కుతోందా? అని ప్రశ్నించారు. సోదరి నివేదిత, సావిత్రబాయి పూలే ప్రేరణతో కుల అసమానతలు రూపుమాపడంలో మహిళలు గొప్ప పాత్ర

పోషిస్తున్నారని తెలిపారు.

ఈ కార్యక్రమంలో మంగిపూడి వెంకటశర్మ రాసిన 'నిరుద్ధ భారతం', 'విరుద్ధ భారతం' (పునర్ముద్రణ, వచన వ్యాఖ్యానం), రచయిత, జర్నలిస్ట్ డాక్టర్ దుగ్గరాజు శ్రీనివాసరావు రచించిన 'కృష్ణానదీ తీరాన సమతా ఉద్యమాలు' పుస్తకాలు ఈ ఆవిష్కృతమయ్యాయి. సామాజిక సమరసత వేదిక విజయవాడ శాఖ తరపున పలువురిని ఘనంగా సత్కరించారు.

ఈ కార్యక్రమంలో డా॥ వడ్డీ విజయసారధి, ఇతర ప్రముఖులు పాల్గొన్నారు.

తెలుగుకుందాం

వీరభద్రస్వామి దేవాలయం-బొంతపల్లి

తెలంగాణలోని సంగారెడ్డి జిల్లా, గుమ్మడిదల మండలం బొంతపల్లి గ్రామంలో ఉన్న భద్రకాళీ సమేత వీరభద్రస్వామి ఆలయమిది. హైదరాబాద్ నుండి 40 కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉంది. స్వామివారికి ఎదురుగా భారీ నంది విగ్రహం, పక్కనే ఆలయ ధ్వజస్తంభం నిర్మితమై ఉంది. స్వామివారి పక్కనే విनाయకుడి ఆలయమూ ఉంది. ఈ ఆలయానికి కాకతీయుల నాటి చరిత్ర ఉంది. ఇది 1972 నుండి దేవదాయ శాఖ ఆధీనంలోకి వచ్చింది. ప్రతిరోజూ అభిషేకం, అర్చనలు; శ్రావణ, కార్తీక మాసాల్లో ప్రత్యేక పూజలు నిర్వహిస్తారు.

కథ

తోడేలుకు కొంగ సాయం!

అనగనగా ఒక అడవి. అందులో ఒక దుష్టబుద్ధి కలిగిన తోడేలు ఉండేది. ఒకరోజు దాని గొంతులో ఎముక ఇరుక్కుపోయి ఎంత ప్రయత్నించినా బయటకు రాలేదు. దీంతో రెండు రోజుల పాటు అది ఏమీ తినలేకపోయింది. 'బాబోయ్ ఇలానే ఉంటే ఆకలితో చచ్చిపోవాల్సిందేనేమో!' అని భయపడిపోయింది. దారి వెంట వెళ్లే అందరనీ తన గొంతులోని ఎముకను తీయమని ప్రార్థించింది. దాని దుష్టబుద్ధి తెలిసిన ఏ జంతువూ

ఆ మాటల్ని నమ్మలేదు. 'ఏంటీ నీ నోట్లో చేయి పెట్టడమా?' అంటూ భయపడసాగాయి. పొడువాటి ముక్కున్న పక్షులనూ అది బతిమాలింది. కానీ అవి కూడా సాహసించలేదు. చివరకు ఒక కొంగ కనిపించడంతో తోడేలు దాని దగ్గరకు వెళ్లి.. 'కొంగ బావా... నేను ఎంతో కష్టంలో ఉన్నాను. నువ్వు మాత్రమే దాన్ని తీర్చగలవు. నాకు సహాయం చేస్తే నేను నీకు అవసరం అయినప్పుడు తప్పక తిరిగి సహాయం చేస్తాను. అంతేకాదు వెంటనే ఒక మంచి బహుమతి కూడా ఇస్తాను' అని ఎంతో దీనంగా అడిగింది.

పద్యము

ఎప్పుడు సంపద కలిగిన
నప్పుడు బంధువులు వత్తురది యెట్లన్నన్
దెప్పలుగజెబువు నిండినఁ
గప్పలు పదివేలుజేరుగదరా సుమతీ!

భావం : మనకు ఎప్పుడైతే సంపదలు చేకూరునో, అప్పుడు బంధువులు అధికంగా వచ్చుదురు. ఎలాగనగా చెరువు నిండా నీరు చేరి అలలు వచ్చునట్టి సమయమున వేల కొలది కప్పలు వచ్చి చేరును కదా.

సూక్తిరత్నం

'వసుధైక కుటుంబకమ్'
'అయం నిజః పరోవేతి గణనా లఘుచేతసాం
ఉదారచరితానాం తు వసుధైక కుటుంబకమ్'

భావం : ఇతడు మనవాడు, అతను పరాయివాడు అనే వివక్ష అల్పమనస్కులు గలవారికే కలుగుతుంది. ఉదార హృదయులకు లోకమంతా సొంత కుటుంబమే.

జ త ప ర చం డి

ఇక్కడున్న పదాలకు పక్కనున్న పదాల్లో ఏవి సరిపోతాయో కనుక్కోండి.

కుమ్మరి	నగలు
మేదరి	సరకులు
పురోహితుడు	కుండలు
స్వర్ణకారుడు	మంత్రాలు
వర్తకుడు	బుట్టలు

'అక్షయ-అక్షయ' : అక్షయ-అక్షయ
'అక్షయ-అక్షయ' : అక్షయ-అక్షయ
'అక్షయ-అక్షయ' : అక్షయ-అక్షయ

భారత స్వాతంత్ర్య సమరయోధులు

గంగాపురం బాలకిషన్ రావు

తెలంగాణ విమోచనోద్యమకారుడు.
మహబూబ్ నగర్ జిల్లా జడ్చర్ల మండలం లింగంపేట గ్రామంలో జన్మించారు. 1948 ఫిబ్రవరిలో రామనందతీర్థ అధ్యక్ష్యంలో మహబూబ్ నగర్ లో జరిగిన నిజాం విముక్తి ఉద్యమంలో కీలకపాత్ర పోషించారు. రాంమందిర్ చౌరస్తాలో జాతీయ జెండాను ఎగురవేసి నిజాంకు సవాల్ విసిరి అరెస్ట్ కూడా అయ్యారు. మే 14, 2013న తుదిశ్వాస విడిచారు.

జనరల్ నెస్టెడ్

1. మహిళలకు ఓటుహక్కు కల్పించిన మొట్టమొదటి దేశమేది?
2. చేపల గురించి అధ్యయనం చేసే శాస్త్రాన్ని ఏమంటారు?
3. అంధులు కూడా చదువుకోవడానికి ఉపయోగపడే లిపి ఏది?

జ్ఞాన కుంజం 'ఐ'

'జ్ఞానాంధ్ర' 'ఐ' 'ప్రపంచ' 'ఐ' : అంబికా

మనసుకు మేత

ఎక్కలేని చెట్టుకు
బుట్టలకొద్దీ పూలు?

రాజాస్థాన్ : అంబికా

మంచిమాట

పానకంలో మునిగిన
గరిటకు తీపి తెలియనట్లే
జ్ఞానుల మధ్య ఉన్నా
మూర్ఖుడు ఏమీ
నేర్చుకోడు!

తోడేలు నోట్లో తలపెట్టడం ప్రమాదమని తెలిసినా దాని పరిస్థితికి జాలిపడ్డ కొంగ ఎంతో నేర్పుగా దాని గొంతులో ఇరుక్కున్న ఎముకను బయటకు తీసింది.

వెంటనే తోడేలు 'హమ్మయ్య... ధన్యవాదాలు కొంగబావా... నాకు చాలా ఆకలేస్తోంది పోయి ఏమన్నా తింటా' అంటూ కొంగను ఏమాత్రం పట్టించుకోకుండా ముందుకు కదిలింది.

అప్పుడు కొంగ తనకిస్తానన్న బహుమతి గురించి అడిగింది.

'నా నోట్లో తల పెట్టినా నిన్ను కొరకలేదు సంతోషించు. అదే నేను నీకిచ్చిన బహుమతి' అని చెప్పి అక్కడి నుంచి వెళ్లిపోయింది.

స్వార్థబుద్ధి గల తోడేలుకు సహాయం చేసినందుకు తనలో తానే బాధపడింది కొంగ. ★

విందు.. వినోదం... పెండ్లి.. పేరంటం...

అన్నింటా మీ నేస్తం.

క్రేన్

వక్క పలుకులు

వీటికి సాటి మరేవి లేవు

www.craneindia.net

శ్రీ గ్రంథి సుబ్బారావు మరియు శ్రీమతి గ్రంథి లక్ష్మీనరసమ్మ

ఇప్పుడు మీ కోసం
సరికొత్త ప్యాకింగ్ లో
సరికొత్త రుచులతో

సింహంభట్ల సుబ్బారావు

6300674054

మేషం : అశ్విని, భరణి, కృత్తిక 1వ పాదం

దూరప్రాంతాల నుంచి శుభవార్తలు. అవసరాలకు డబ్బు అందుతుంది. గృహ నిర్మాణయత్నాలు అనుకూలినాయి. దైవదర్శనాలు చేసుకుంటారు. వ్యాపారులకు లాభాలు. ఉద్యోగులు సంతోషంగా గడుపుతారు. రాజకీయవేత్తలకు కొత్త పదవులు రాగలవు. కళాకారులు, రచయితల ప్రయత్నాలు ఫలించాయి. 16,17 తేదీల్లో ఆరోగ్యసమస్యలు. కుటుంబంలో చికాకులు. గణేశాష్టకం పఠించండి.

వృషభం : కృత్తిక 2,3,4 పాదాలు, రోహిణి, మృగశిర 1,2 పాదాలు

ఆదాయం తగ్గి ఇబ్బందులు ఎదురవుతాయి. ఆరోగ్య సమస్యలు. విద్యార్థులకు శ్రమ తప్ప ఫలితం దక్కదు. నిర్ణయాలలో తొందరపాటు వద్దు. వ్యాపారులకు ముందుకు సాగని పరిస్థితి. ఉద్యోగ విధి నిర్వహణలో సమస్యలు. క్రీడాకారులు, పరిశోధకులకు మనోనిబ్బరం తగ్గుతుంది. 18,19 తేదీల్లో శుభవార్తలు. వాహనయోగం. స్థిరాస్తిలాభం. అంజనేయ దండకం పఠించండి.

మిథునం : మృగశిర 3, 4 పాదాలు, ఆర్ద్ర, పునర్వసు 1, 2, 3 పాదాలు

ఆదాయం సంతృప్తికరం. భూ వివాదాల నుంచి బయటపడతారు. భూములు, వాహనాలు కొనుగోలు చేస్తారు. ధార్మిక కార్యక్రమాలలో చురుగ్గా పాల్గొంటారు. వ్యాపారులకు మరింత సానుకూలమైన కాలం. ఉద్యోగులకు ప్రమోషన్లు లభించవచ్చు. కళాకారులకు ఆహ్వానాలు. రచయితలు, వైద్యుల చిరకాల కోరిక నెరవేరవచ్చు. 19,20 తేదీల్లో వ్యయప్రయాసలు. అనారోగ్యం. దేవీస్తోత్రం పఠించండి.

కర్కాటకం : పునర్వసు 4వ పాదం, పుష్యమి, ఆశ్లేష

నిరుద్యోగులకు ముఖ్య సమాచారం. స్నేహితులను కలుసుకుని కష్టసుఖాలు విచారిస్తారు. వ్యాపారులు పట్టుదలతో సంస్థల విస్తరణకు యత్నిస్తారు. ఉద్యోగులకు కీలక మార్పులు ఉండవచ్చు. పారిశ్రామికవేత్తలకు మంచి గుర్తింపు రాగలదు. క్రీడాకారులు, శాస్త్రవేత్తలకు ఉత్సాహంగా సాగుతుంది. 14,15 తేదీల్లో వృథా ఖర్చులు. ఆరోగ్యసమస్యలు. విష్ణుసహస్రనామ పారాయణ చేయండి.

సింహం : మఖ, పుబ్బ, ఉత్తర 1వ పాదం

రాబడి ఊరట లభిస్తుంది. నిరుద్యోగులకు ఉద్యోగలాభం. ఆస్తి వివాదాల నుంచి గట్టెక్కుతారు. వాహన, గృహయోగం. వ్యాపారులకు అనుకున్న విధంగా లాభాలు అందుతాయి. ఉద్యోగులకు ఉన్నత స్థితి. కళాకారులకు ఆహ్వానాలు అందుతాయి. క్రీడాకారులు, వైద్యుల మనోబలం పెరిగి విజయాలు సాధిస్తారు. 18,19 తేదీల్లో అనుకోని ధనవ్యయం. విష్ణుధ్యానం చేయండి.

కన్య : ఉత్తర 2, 3, 4 పాదాలు, హస్త, చిత్త 1,2 పాదాలు

ఆస్తి వ్యవహారాలు కొలిక్కిపస్తాయి. ఆదాయానికి ఇబ్బంది లేకుండా గడిచిపోతుంది. ఇంటి నిర్మాణ యత్నాలు అనుకూలినాయి. పుణ్యక్షేత్రాలు సందర్శిస్తారు. శుభకార్యాల గురించి చర్చిస్తారు. వ్యాపారులకు లాభాలు. ఉద్యోగులకు మరింత నూతనోత్సాహం. రాజకీయవేత్తలు అనుకున్నది పట్టుదలతో సాధిస్తారు. 16,17 తేదీలలో కుటుంబంలో చికాకులు. సుబ్రహ్మణ్యశర్మని స్తోత్రం పఠించండి.

తుల : చిత్త 3,4 పాదాలు, స్వాతి, విశాఖ 1,2,3 పాదాలు

రాబడి విషయంలో ఊరట చెందుతారు. కొత్త వ్యక్తుల పరిచయాలు. సమాజంలో పరపతి పెరుగుతుంది. నిరుద్యోగులకు కొత్త ఆశలు. వ్యాపారులకు అనుకున్నంతగా లాభాలు రాగలవు. ఉద్యోగుల సమస్యలు తీరతాయి. కళాకారులు జీవిత లక్ష్యాన్ని సాధిస్తారు. క్రీడాకారులు, 15,16 తేదీల్లో బంధువులు, స్నేహితులతో తగాదాలు. దూర ప్రయాణాలు అనుకూలం. అంగారక స్తోత్రం పఠించండి.

వృశ్చికం : విశాఖ 4వ పాదం, అనూరాధ, జ్యేష్ఠ

ఆర్థిక పరిస్థితి కొంత నిరాశ కలిగించవచ్చు. నిరుద్యోగులకు ఇంటర్వ్యూలు అందుతాయి. వాహనయోగం. వ్యాపారులు కొత్త పెట్టుబడులు సమకూరుతాయి. ఉద్యోగులకు అవరోధాలు తొలగుతాయి. పారిశ్రామికవేత్తలు ఇంతకాలం ఎదురుచూసిన అవకాశాలు దగ్గరకు వస్తాయి. కళాకారులు, వైద్యులకు హుషారు గడుస్తుంది. 15,16 తేదీల్లో ఆరోగ్య సమస్యలు. కనకధారా స్తోత్రం పఠించండి.

ధనుస్సు : మూల, పూర్వాషాఢ, ఉత్తరాషాఢ 1వ పాదం

రాబడి గతం కంటే సంతృప్తికరంగా ఉంటుంది.

మకరం : ఉత్తరాషాఢ 2,3,4 పాదాలు, శ్రవణం, ధనిష్ఠ 1, 2 పాదాలు

రాబడి ఉత్సాహపరుస్తుంది. అనుకున్నది సాధించాలన్న లక్ష్యంతో ముందుకు వేస్తారు. ఇంటా బయటా ఒత్తిడులు అధిగమిస్తారు. వివాహ, ఉద్యోగ యత్నాలు అనుకూలినాయి. ఆస్తి వ్యవహారాలలో చిక్కులు తొలగుతాయి. పుణ్యక్షేత్రాలు సందర్శిస్తారు. వ్యాపారులు పెట్టుబడులు అంది పుంజుకుంటారు. 18,19 తేదీల్లో వృథా ఖర్చులు. ఒప్పందాలు వాయిదా. హనుమాన్ చాలీసా పఠించండి.

కుంభం : ధనిష్ఠ 3,4 పాదాలు, శతభిషం, పూర్వాభాద్ర 1,2,3 పాదాలు

ఉద్యోగయత్నాలు అనుకూలినాయి. గృహం, వాహనాలు కొంటారు. దేవాలయాలు సందర్శిస్తారు. వ్యాపారులు విస్తరణ కార్యక్రమాలు చేపడతారు. ఉద్యోగులకు పైస్థాయి వారి ప్రశంసలు అందుతాయి. కళాకారులకు అనుకోని అవకాశాలు దక్కవచ్చు. వైద్యులు, పరిశోధకులకు అంచనాలు నిజం కాగలవు. 15, 16 తేదీల్లో ఒత్తిడులు. బంధువిర్యోధాలు. సృసింహ స్తోత్రం పఠించండి.

మీనం : పూర్వాభాద్ర 4వ పాదం, ఉత్తరాభాద్ర, రేవతి

ఆర్థిక లావాదేవీలు ఉత్సాహవంతంగా సాగుతాయి. దీర్ఘకాలిక రుణబాధలు తొలగుతాయి. శుభకార్యాల నిర్వహణలో బిజీగా గడుపుతారు. పుణ్యక్షేత్రాలు సందర్శిస్తారు. వ్యాపారులకు లాభాలు. ఉద్యోగులలో కొత్త ఆశలు చిగురిస్తాయి. రాజకీయ వేత్తలకు శుభవార్తలు. వైద్యులు, పరిశోధకులకు విశేష గుర్తింపు. 14,15 తేదీల్లో స్వల్ప అనారోగ్యం. బంధువులతో వివాదాలు. ఆకస్మిక ప్రయాణాలు శివస్తోత్రాలు పఠించండి.

అధారాలు

అడ్డం

- కష్టశాస్త్రి అనగానే గుర్తొచ్చే తరహా కవి (4)
- ఫిడేల్ (4)
- ధనము (2)
- క్రింది పంక్తి కాదు (4)
- మన పొరుగు దేశమే (2)
- అటుగా ఓ హైదరాబాద్ కిళ్లీ (2)
- మోదుగు (3)
- నిద్రయందలి ధ్వని (3)
- కందమూలము (2)
- సారము, సమృద్ధి (2)
- ఓ ప్రశస్తమైన కలప (2)
- నక్షత్రము (2)
- ఓ మెత్తని తరహా వస్త్రం (4)
- ఇంచుక, కొంచెము (2)
- ఆనందమరం రచయిత ఈ చటర్జీ (4)
- కలియుగ వైకుంఠ క్షేత్రం అనేది (4)

నిలువు :

- జాలము (2)
- సంపద, ఐశ్వర్యము (4)
- ఉపాయము (2)
- పైకి ఏమీ తెలియనట్లు కనబడే దిట్ట (4)
- దొర గడిలోని దాసి (4)
- ఉక్కుమనిషి వల్లభభాయ్ (6)
- నా తెలంగాణ కోటి రతనాల వీణ అన్న కవి (4)
- గుంజు, ఆకర్షణము (2)
- మత్స్యము (2)
- స్థిరమైనది, శాశ్వతమైనది (4)
- ఉరి తీసే స్తంభం (4)
- నారదుని వీణ (3)
- ఉత్కృష్టము, అక్రమార్గం వైఖరి (2)
- కపోలము, దీనికి చేదేసి కళ్లు అమ్మాయికి అందంట! (2)

మా చిరునామా : పదరసం, జాగృతి వారపత్రిక, 3-4-228/4/1, కాచిగూడ, హైదరాబాద్-27

పదరసం-390

	1	2		3		4	5		6
7									
8									
14	15							16	
	17							19	20
21									
23								26	
29									

పదరసం - 390

పేరు :

చిరునామా:

పిన్ కోడ్ : మొబైల్ :

సమాధానాలను పైగడులలో పూరించి, కత్తిరించి కవర్ పై పదరసం నెం. వేసి 2022 నవంబర్ 28 లోగా జాగృతికి పంపండి. సరైన సమాధానాలు రాసిన వారిని విజేతలుగా ప్రకటిస్తాం. ఒకరిని లాటరీ ద్వారా ఎంపికచేసి నగదు బహుమతి అందజేస్తాం. తుది నిర్ణయం జాగృతి యాజమాన్యందే.

పదరసం - 386 సమాధానాలు

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

విజేతలు: ఎం.అనిత, టి.శ్రీచరణ్, కె.వి.ఎస్.ఎన్.మూర్తి, సి.జి.శంకరరావు, బి.ఇందుశేఖర్, పి.రాజేశ్వర్ రావు, ఎం.విజయలక్ష్మి, జి.ఆనంద్-హైదరాబాద్, సి.హెచ్.నాగేం దర్ రెడ్డి-మేడ్చల్, జి.చంద్రము-భువనగిరి, వి.రామలింగా చారి-యాదాద్రి, సి.హెచ్.అన్విత-కరీంనగర్, టి.రామలింగయ్య-ఒంగోలు, వి.సరస్వతి, వి.శ్యామలశ్రీ-కాకినాడ, టి.జ్యోతి-నెల్లూరు, సి.హెచ్.దేవలక్ష్మి-నిర్మల్, సి.హెచ్.స్వర్ణ లత-గుంటూరు, ఎస్.రాజు-కర్నూలు, ఎన్.వి.ఎస్.శర్మ, టి.ఎస్.ఆర్.ఆంజనేయులు-కోనసీమ, ఆర్.శేష-తూర్పు గోదావరి, కె.అల్లీరాణి జి.రవీంద్ర-చిత్తూరు, కె.సత్యనారాయణ, ఎన్.రాజ్యలక్ష్మి-విశాఖపట్నం, కె.ఎన్.స్వామి-భువనేశ్వర్, వి.భాస్కరయ్య-చెన్నై.

విజేత: ఎం.అనిత-హైదరాబాద్

ఉత్తరాది హిందీ చిత్రాల కంటే దక్షిణాదిలో తీసిన సినిమాలకే దేశవ్యాప్తంగా ఊహించని స్పందన లభిస్తోందని మనం ఓ వక్క సంబర పడుతున్నాం. చిత్రం ఏమంటే ఇప్పుడు స్ట్రయిట్ తెలుగు సినిమాల కంటే అనువాద చిత్రాలకు తెలుగు రాష్ట్రాలలో ప్రేక్షకులు బ్రహ్మరథం పడుతున్నారు. అందుకు తాజా ఉదాహరణ 'కాంతార'. అనువాద చిత్రాల ధాటిని తట్టుకోలేక స్ట్రయిట్ తెలుగు సినిమాలు ఆడుతున్న థియేటర్లు వెలవెలబోతున్నాయి. దీంతో పలు పెద్ద సినిమాల విడుదల వాయిదా పడుతోంది.

ఈ యేడాది టాలీవుడ్‌లో అనువాద చిత్రాలు తమ ఉనికిని బాగానే చాటుకున్నాయి. సహజంగా తమిళ చిత్రాలు ఎప్పుడూ ఇక్కడ చక్కని విజయాన్ని సొంతం చేసుకుంటూ ఉంటాయి. కానీ కన్నడ చిత్రాలకు అంత దృశ్యం ఉండేది కాదు. ఈ యేడాది మాత్రం కన్నడ సినిమాలు సైతం తమ ప్రభావాన్ని తెలుగు బాక్సాఫీస్‌పై చూపించాయి. ఆ మధ్య వచ్చిన 'కె.జి.ఎఫ్.' కన్నడ చిత్రాలను తేలికగా తీసుకో

నాగార్జున వంటి వారు పెట్టారు. కానీ అది ప్రతికూల ఫలితాన్నే ఇచ్చింది. మణిరత్నం తీసిన 'పొన్నియన్ సెల్వన్' విడుదల అనంతరం పెద్దంత హంగామా సృష్టించకపోయినా.. దానికి ముందు మాత్రం సూపర్ క్రేజ్‌నైతే పొందింది. అలానే కార్తీ 'సర్దార్' కూడా అబొ ఏవరేజ్ మూవీగా నిలిచింది.

చిరంజీవి నటించిన 'అచార్య' చిత్రం మొదటి ఆటతోనే ప్లాప్ టాక్‌ను తెచ్చుకున్నా, ఇటీవల

శివరాత్రికి వెళ్లిపోయింది. అలానే సమంత పాన్ ఇండియా మూవీ 'శాకుంతలం', విజయ్ దేవరకొండ బహుభాషా చిత్రం 'ఖుషీ', లారెన్స్ పాన్ ఇండియా మూవీ 'రుద్రుడు' వచ్చే యేడాదికి వెళ్లిపోయాయి. సంక్రాంతి బరిలో దిగాల్సిన పాన్ ఇండియా సినిమాలు ప్రభాస్ 'అదిపురుష్', అఖిల్ 'ఏజెంట్' సైతం పోస్ట్‌పోన్ అయ్యాయి. 'అదిపురుష్' జూన్ 16, 'ఏజెంట్' ఫిబ్రవరి 16న రాబోతున్నాయి.

పెద్ద చిత్రాల విడుదల వాయిదా!

కూడదనే భావనను మన వారికి కలగజేసింది. అయితే ఆ తర్వాత అక్కడ నుండి వచ్చిన ఒకటి రెండు పాన్ ఇండియా సినిమాలు, కన్నడ అనువాద చిత్రాలు ఆశించిన స్థాయిలో ఆడలేదు. ఈ సంవత్సరం 'కేజీఎఫ్-2' ఘన విజయం సాధించగా, కన్నడ నుండి వచ్చిన సుదీప్ 'విక్రాంత్ రోణా', రక్షిత్ శెట్టి '777 చార్జి' చిత్రాలు ఫర్వాలేదనిపించాయి. అయితే తాజా చిత్రం 'కాంతార' వాటన్నింటిని మించిన విజయాన్ని అందుకుంది. ఈ సినిమాకు పెట్టిన పెట్టుబడిని, వచ్చిన లాభాన్ని బేరీజు వేసుకుంటే, ఇది 'కేజీఎఫ్-2' కంటే భారీ విజయాన్ని పొందినట్టేనని ట్రేడ్ వర్గాలు చెబుతున్నాయి.

ఇదే తరహాలో తమిళ అనువాద చిత్రాలు మొదటి అరు నెలల్లో పెద్దంత ప్రభావం చూపక పోయినా ఆ లోటును కమల్ హాసన్ 'విక్రమ్' మూవీ తీర్చేసింది. ఈ సినిమా ఘన విజయం సాధించి, సీనియర్ హీరోలలో ఓ రకమైన భరోసాను కల్గించింది. 'విక్రమ్' మూవీని చూసిన కళ్లతో సాదా సీదాగా తమ చిత్రాలలో యాక్షన్ సీక్వెన్స్ ఉంటే జనం మెచ్చరేమోననే అనుమానంతో 'ది ఘోస్ట్' లాంటి సినిమాల్లో అవసరానికి మించి వయొలెన్స్‌ను

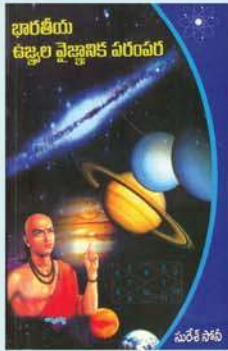
విడుదలైన 'గాడ్ ఫాదర్'కు పాజిటివ్ రెస్పాన్స్ వచ్చింది. చిత్రం ఏమంటే అంత హైప్ క్రియేట్ అయినా, ఆ సినిమా ఓవర్ ఆల్గా నష్టాలనే తెచ్చి పెట్టిందని తెలుస్తోంది. అలానే తాజాగా ఈవారం ఎనిమిది సినిమాలు విడుదలైతే ఒక్కటి కూడా బ్రేకేవెన్‌కు వచ్చే పరిస్థితి కనిపించడం లేదు. సంతోష్ శోభన్ 'లైక్ షేర్ అండ్ సబ్స్క్రైబ్'తో పాటు ఏ సినిమాకూ రెండో ఆటకు జనం లేరని తెలుస్తోంది. వీటిల్లో కాస్తంత బెటర్ మూవీ ఏదైనా ఉందంటే అది అల్లు శిరీష్ 'ఊర్గుశివ్ రాక్షసివ్' చిత్రానిదే. అయితే, ఈ మూవీకి పాటిజిమ్ టాక్ వచ్చినా కలెక్షన్లు నిరాశాజనకంగా ఉన్నాయి. మొన్న 'స్వాతి ముత్యం' విషయంలోనూ ఇదే జరిగింది. సినిమాలకు వచ్చే టాక్‌కు, కలెక్షన్లకు సంబంధం లేకుండా ఉండటంతో డిసెంబర్‌లో విడుదల కావాల్సిన సినిమాలను, జనవరిలో రావాల్సిన సినిమాలను కూడా పెద్ద నిర్మాతలు వాయిదా వేసుకుంటున్నారు.

డిసెంబర్ 2వ తేదీన రావాల్సిన సితార ఎంటర్ టైన్‌మెంట్స్ ద్వితీయా చిత్రం 'సర్' వాయిదా పడింది. నందమూరి కల్యాణ్ రామ్ 'అమిగోస్' మూవీ కూడా

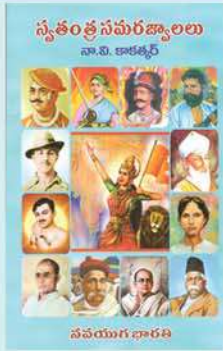
తెలుగు సినిమాలు వాయిదా పడటం వెనుక థియేటర్లలో కలెక్షన్లు లేకపోవడం ఒక్కటే కారణం కాదు. డిసెంబర్ 16న 'అవతార్-2' మూవీ ప్రపంచ వ్యాప్తంగా విడుదల కాబోతోంది. 'అవతార్' సినిమాకు లభించిన ఆదరణను దృష్టిలో పెట్టుకుని 'అవతార్-2'కు పోటీగా డిసెంబర్ ద్వితీయార్థంలో ఏ తెలుగు సినిమా విడుదల చేయకపోవడం మంచి దనే నిర్ణయానికి మన పెద్ద చిత్రాల నిర్మాతలు వచ్చి నట్టు తెలుస్తోంది. కాబట్టి రాబోయే నెలన్నర కాలంలో చిన్న చిత్రాలు, అనువాద చిత్రాలతోనే తెలుగు ప్రేక్షకులు కాలక్షేపం చేయాల్సి ఉంటుంది. సంక్రాంతి బరిలో చిరంజీవి 'వాల్తేరు వీరయ్య', బాలకృష్ణ 'వీర సింహారెడ్డి', విజయ్ 'వారసుడు' సినిమాలు వస్తున్న నేపథ్యంలో చిన్న చిత్రాల నిర్మాతలు ఈ నవంబర్, డిసెంబర్‌లోనే తమ చిత్రాలను రిలీజ్ చేసే ఛాన్స్ ఉంది. అయితే రాబోయే సినిమాలలో సమంత 'యశోద', అడివి శేష్ 'హిట్-2', రవితేజ 'ధమాకా' చిత్రాలపైనే కాస్తంత అంచనాలు ఉన్నాయి. మరి అగ్రతారల చిత్రాలు తీవ్ర నిరాశకు గురిచేసిన వేళ ఈ యేడాది ముగింపు ఏ విధంగా ఉంటుందో చూడాలి!

వ్యాసకర్త : సీనియర్ జర్నలిస్ట్

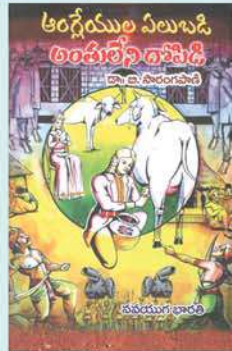
జాతీయ భావాలను మేల్కొల్పే ఉత్తమ సాహిత్యం మీరు తప్పక చదివి, పదిమందిచే చదివించదగిన పుస్తకాలు

వెల : ₹.200/-

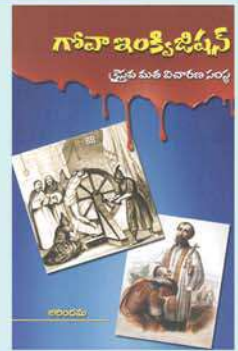
వెల : ₹.200/-

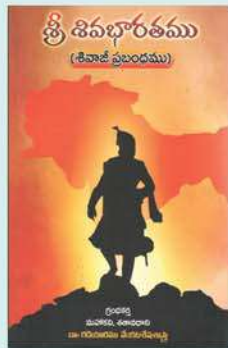
వెల : ₹.390/-

వెల : ₹.300/-

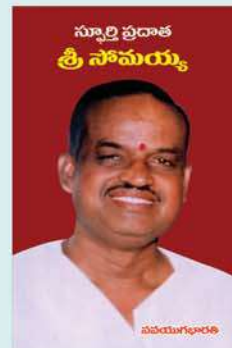
వెల : ₹.75/-

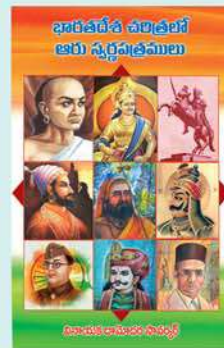
వెల : ₹.399/-

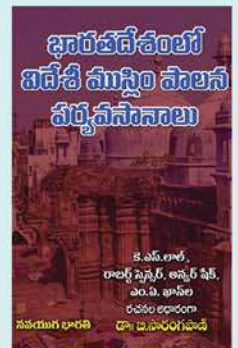
వెల : ₹.200/-

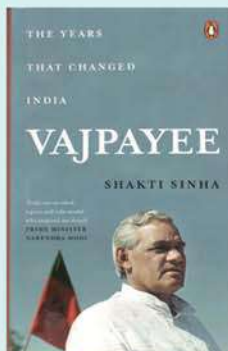
వెల : ₹.200/-

వెల : ₹.250/-

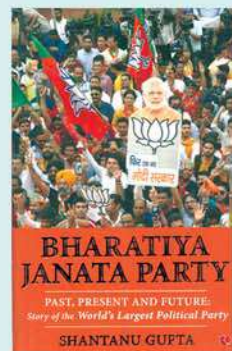
వెల : ₹.250/-

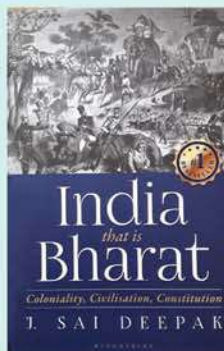
వెల : ₹.599/-

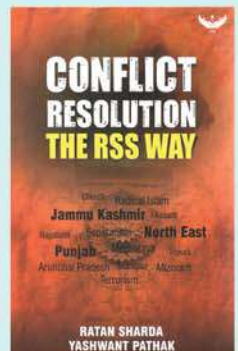
వెల : ₹.499/-

వెల : ₹.695/-

వెల : ₹.799/-

వెల : ₹.549/-

పై పుస్తకములకు మరియు క్రొత్త, పాత నవయుగ భారతి ప్రచురణలకై సంప్రదించండి

ఫోన్ ద్వారా మీకు కావలసిన పుస్తకాలు తెలియజేయండి! రిజిస్టరు పోస్టులో అందుకోండి!!

సాహిత్య నికేతన్ : 3-4-852, కేశవనిలయం, బర్మత్ పురా, హైదరాబాద్ -27.

040-27563236, 9290127329

సాహిత్య నికేతన్ : ఏలూరు రోడ్, గవర్నరు పేట, విజయవాడ - 2, దూరవాణి : 63035 41244

Estd : 1997

G.NARAYANAMMA INSTITUTE OF TECHNOLOGY & SCIENCE FOR WOMEN

AUTONOMOUS

SPONSORED BY G.PULLA REDDY CHARITIES TRUST, HYDERABAD

ACCREDITED BY NBA & NAAC, AFFILIATED TO J N T U H & APPROVED BY A. I. C. T. E

Shaikpet, Hyderabad - 500 104.

Ph: 040 2956 5856 / 2956 7756 Website : www.gints.ac.in, Email: principal@gnits.ac.in

**C
O
U
R
S
E
S**

OFFERED

B.Tech Courses

- ↖ Electronics & Communication Engineering
- ↖ Computer Science & Engineering
- ↖ Electrical & Electronics Engineering
- ↖ Information Technology
- ↖ Electronics & Telematics Engineering
- ↖ Computer Science & Engineering (Artificial Intelligence & Machine Learning)
- ↖ Computer Science & Engineering (Data Science)
- ↖ Computer Science & Technology

M.Tech Courses

- ↖ M.Tech in Power Electronics & Electric Drives
- ↖ M.Tech in Computer Science & Engineering
- ↖ M.Tech in Digital Electronics & Communication Systems
- ↖ M.Tech in Computer Networks & Information Security
- ↖ M.Tech in Wireless & Mobile Communications

OTHER INSTITUTIONS RUN BY THE TRUST

1. G. Pulla Reddy Engineering College, Kurnool.
2. G. Pulla Reddy College of Pharmacy, Mehdiapatnam, Hyderabad.
3. G. Pulla Reddy Degree & PG College, Mehdiapatnam, Hyderabad.
4. G. Pulla Reddy Junior College, Abids, Hyderabad.
5. G. Pulla Reddy High School, Mehdiapatnam, Hyderabad.
6. G. Pulla Reddy Memorial School, Dilsukhnagar, Hyderabad.
7. G. Pulla Reddy Government Polytechnic, Kurnool.
8. G. Narayanamma High School, Mehdiapatnam, Hyd.
9. G. Narayanamma Hospital, Gokavaram, Atmakuru Taluk, Kurnool.
10. G. Narayanamma Pulla Reddy Respite Home for Mentally Retarded Women, Kurnool.
11. Vignana Peetham (Orphanage), Kurnool.
12. Samskruta Bhasha Prachara Samithi, Nampally Station Road, Hyderabad.
13. G. Pulla Reddy Dental College & Hospital at Kurnool.

CHAIRMAN
P. Subba Reddy

TREASURER
G. Raghava Reddy

PRINCIPAL
Dr. K. Ramesh Reddy